

خطی

کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی

خطی
حسن تحریری
SUPERFINE

LETTER PAPER

هنگام تحریر
کتابخانه شماره ۲۱۰۲۲

کتابخانه مجلس شورای اسلامی	
کتاب مجبوس: تفسیر آیت نور و اعراف	
مؤلف	
مترجم	
شماره قفسه	۲۱۰۲۲
جمهوری اسلامی ایران	
شماره ثبت کتاب	
۲۱۰۲۲	

کتابخانه مجلس شورای اسلامی	خطی ۲۱۰۲۲
----------------------------------	--------------

خطی
حسن حمزوی
SUPERFINE

هنگامه
کتابخانه

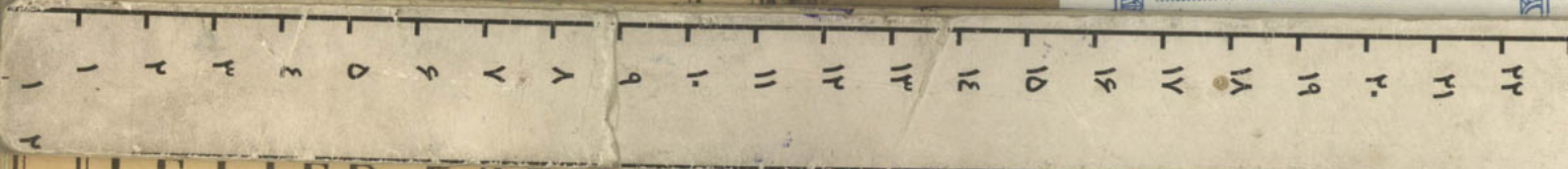
کتابخانه مجلس شورای اسلامی

کتاب مجروح: دکتر آیت‌الله نوروزی

مؤلف

مترجم

شماره قفسه ۲۱۰۲۲

LETTER PAPER

خطی
کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی
۲۱۰۲۲

بارالہ کا ذکر ہے
برکت محمد و آلہ

بعضی زاده ابوطالب

بجی
اسد آلم در غالب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حسن حسن

و انچه در کتاب

بکلی باغ
سیرت امام

بسم الله الرحمن الرحيم

آن امامی
زحل شکستہ
اور ام

سراور باد
میرزا قزوین

عبدالوہاب
موسا کی

شہید دو دانه انکور

ضمائم در غریبہ المرحوم

امام عیسیٰ را
مهدی مظلوم العالی را

۱
ای امام مهدی
از غسکری امامی

همای و الهی
هستی اقام

حضرت زکریا را نزد اطلب کرد که اسماء مقدسه آل عبا را با تو علیم نماید که در شانید
بانهایا میر و جبرئیل آمد و اسماء ایشان را تعلیم آنحضرت غلط پس آنحضرت زکریا نام چشم
و علی و فاطمه و حسن و هوات العید را با و میکرد و هم او مطلق میشد و وحی کلام میشد
و چون نام مبارک حضرت ام جهم پس بنیاد میکرد که بر او سوره نازل میشد و خط خود می نوشت
نمود و روزی مناجات کرد که خداوند اعجاز نام این چهار بزرگوار را که بر زبان من برانم
غمه من زایل می شود و سر و یزوم و نام آن عاقل قدر را که ذکر میکنم غمهای من منهنجی می آید
و مرا از کرب طاعت نماند خداوند عالم قصه شاد و مظلومیت آنجناب را بر زبان من جاری فرود
و گفت که بعضی پس کافیه اشاره نام که بدست و هجاهاست عترت طاهره است
و یا یزید است که شنیده و طالع این نبی بود و عین عطش و تشنگی ایشانست در آنجا
و خدا و صبر ایشانست چون ذکر یا اینج قصه در نوامیس رسیدند روز را فرستادند که
کسی را نزد خود راه نداد و شعر کرد و داری و نالد و تفرار می نمود و مرشد بهیبت آنحضرت فرمودند
و یکصد آلهی ای دل بهترین خلق را بهیبت فرزندش بدر خواهی آورد و یا که چنین است
ساحت عزت خواهی داد و یا بجای و فاطمه جائه غیبت را خواهی پوشانید یا چنین
در و دالمی را بمنزل رفت و جلالت این در خواهی آورد و بد از این سخنان میگفت که آلهی
مرا فرزندی که امنت فرما که در پیر و بد مشربا و روشن شود و چنین فرزند می گزیند که
مرا فریفته محبت او کرد پس چنان کنی دل من در محبت آنفرزند چنین بدر و لکه در دل
حبیب تو به فرزندی بدر خواه آمد پس صدایکی را که امنت فرمود مانند حضرت ام جهم ۱۲
بشهادت فایز کردید حضرت یحیی شاه و شکم مادر بود و صل حضرت ام جهمی غیر شسته بود

$$\begin{array}{r} 41.44 \\ \hline 363544 \end{array}$$

۲۱۰۲۲
۳۷۳۹۲۷

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

خطی

۰۲۲

۳

عزیزه حاجی یونس باب

چین پرچس خان کردی که منم بیا هم کشید بر خیمه مکان دلوئی زندان
 نیم یوسف که جیم دلعه اید در گوشه زندان و یا یعقوب دوا دلعه اندر
 حدیث اگر ضیف از نظر ما خوشه گویا اگر هم کافورم آخر بابل شهر جهانم
 مرا چون بیل شیدا بکشتن بیدی دوا کنون چون جعدا دوا دلعه اید و کج و زانم
 ز نوک خانه ام سرخیه هر دو دم جان کنون خون میچکد هر صدم از نوک خانه
 اگر چندی بدم سالک میان ناجی ملک ندانستم تفهیم غلط کردم بیایم

جواب فرمایش صدارت عظمی

خان ابرو کار کردی که منم لار کانم که دازره سیوان بردن ازین سرخس فغانم
 خان کردی بنسون را منم کردی ندانستی که منم کردی پرورد خدیو باج
 سخن از رب ارجو له اعلا راندی جواب از خورشید بمان در چاه ندانم

ز چاه یوسف و یعقوب و یحیی سخن کم کن تو جاور منم موسی بر سر خیمه فغانم
 حدیث اگر ضیف از زبان راندی ندانستی که منم کردی پرورد خدیو باج
 سک درنده را جمل است بند از پای بود نشاید بر منم کنی که منم کردی فغانم
 فی سحر شهر مع الدانی یوم یومیه همه در سر خیمه
 کات بحروف بهرام این میر محمد

خط

۷

گفت از این سخن از کین با نام ما
عابد خوش اندیشه و سلام ما
نیکو شست و شوی و شوی ما
ساقی بنویس به سوز و جام ما
مطرب بگو که جان شکر ما
گفت بدین کبر و دین ارده ایم
زنجیر بقا بکس کشیده ایم
سرا زقا ز سبطیم برده ایم
ما در پادشاه کس رخ باریده ایم
ای چیز ز لذت شرب بدام ما
چو آب
عابد و بدیع زبان زده ایم
حرف شامت و آتش سوزان زده ایم

گفت از این سخن از کین با نام ما
عابد خوش اندیشه و سلام ما
نیکو شست و شوی و شوی ما
ساقی بنویس به سوز و جام ما
مطرب بگو که جان شکر ما
گفت بدین کبر و دین ارده ایم
زنجیر بقا بکس کشیده ایم
سرا زقا ز سبطیم برده ایم
ما در پادشاه کس رخ باریده ایم
ای چیز ز لذت شرب بدام ما
چو آب
عابد و بدیع زبان زده ایم
حرف شامت و آتش سوزان زده ایم

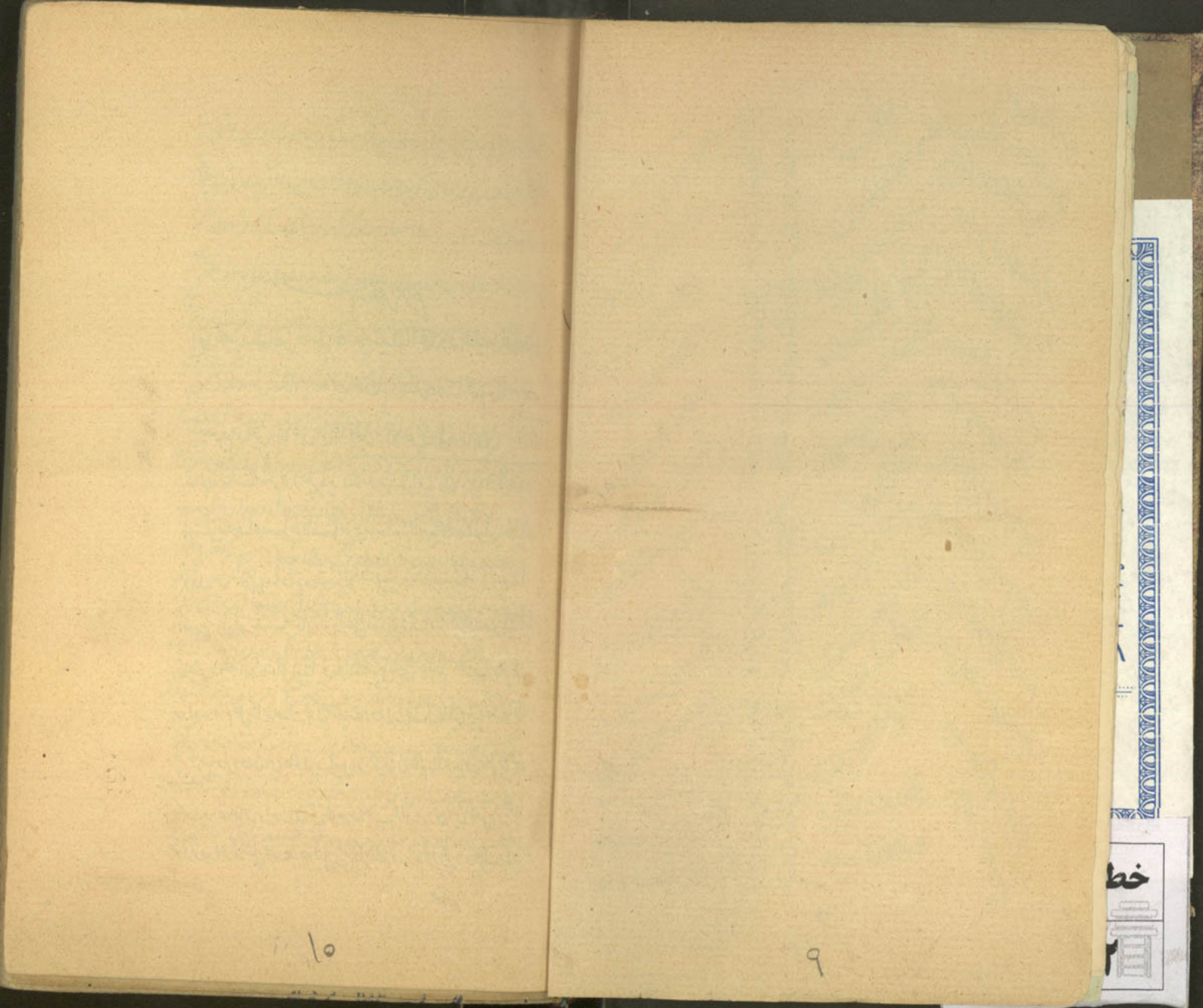
گفت از این سخن از کین با نام ما
عابد خوش اندیشه و سلام ما
نیکو شست و شوی و شوی ما
ساقی بنویس به سوز و جام ما
مطرب بگو که جان شکر ما
گفت بدین کبر و دین ارده ایم
زنجیر بقا بکس کشیده ایم
سرا زقا ز سبطیم برده ایم
ما در پادشاه کس رخ باریده ایم
ای چیز ز لذت شرب بدام ما
چو آب
عابد و بدیع زبان زده ایم
حرف شامت و آتش سوزان زده ایم

گفت از این سخن از کین با نام ما
عابد خوش اندیشه و سلام ما
نیکو شست و شوی و شوی ما
ساقی بنویس به سوز و جام ما
مطرب بگو که جان شکر ما
گفت بدین کبر و دین ارده ایم
زنجیر بقا بکس کشیده ایم
سرا زقا ز سبطیم برده ایم
ما در پادشاه کس رخ باریده ایم
ای چیز ز لذت شرب بدام ما
چو آب
عابد و بدیع زبان زده ایم
حرف شامت و آتش سوزان زده ایم

۸

۱۱۷۸

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
والعنة الله على اعدائهم وغاصبه حقوقهم ومنكرى فضائلهم وفاصصة
شيعتهم من الحق والافس من الاولين والآخرين الى يوم الدين ^{مداوند}
عالم در کتاب محکم خود میفرماید الله نور السموات والارض مثل نوره
مکشوفه فيها مصباح للمصابيح في زجاجة النجا كما قال اولئك الذين
يقولون من شجرة مباركة زيتونة لا شرقية ولا غربية يكاد وثنها
ينضي ولو لم تمشه فان نورك على نفوسنا الله لنور من نوره
ويضي الله الامثال للناس والله بكل شئ عليم عرض کردم که
مداوند عالم جل شانہ بعد از آنکه مشیت او قرار گرفت که عالم را بنیاد کند اول
چیز که بنیاد کرد جان این عالم بود و پس از آنکه جان عالم را آفرید تن عالم را خلق
فرمود و آن جان را در آن تن ظاهر ساخت و از برای این معنی در وجود
خود نور و اندامی قرار داده قبل از آنکه لطف در رحم قرار گیرد و چهارم هر روز

مداوند

مداوند عالم روح تو آفریده بود چنانکه میفرماید خداوند ارواح را قبل از
ابدان چهارم روز سال آفریده و بعد از آنکه ارواح را آفرید از آنها شایسته
و عهد گرفت و در آن عالم معلوم شد که که مومن است و که کافر بعد از آن
مداوند عالم این بدن را در آنجا اول لطف بود بعد از چهل روز علقه شد
بعد از چهل روز مضغه شد بعد از آن استخوان شد بعد از آن گوشت بر او
بعد از آن جان در این بدن قرار گرفت و چنانچه این بدن را در شش طور روشن
تصرف قرار داد و همچنین عالم را خداوند عالم و شش روز آفرید چنانکه بعد از آن
که بدن تو تمام شد خداوند روح تو را آشکار کرد و در آن بدن همچنین خداوند
روح این عالم را قبل از بدن این عالم آفرید چهارم روز سال و بعد از آنکه بدن
این عالم آفرید چهارم روز سال و بعد از آنکه بدن این عالم آفرید و لطف و علقه
و مضغه و لحم و عظام شد و بدن با ششهای کمال رسید آن را روح در او
و هویدار شد و وجود مبارک محمد صلی الله علیه و آله در دنیا آمد و آن جان
در تن این دنیا و عالم زنده شد و هست تا منتها اجل این عالم برسد و چون
منتها اجل این عالم برسد جان این عالم از او خواهد رفت و آن بزرگوار را
لطف عنایت خود را از این عالم بر میدارند و متوجه بعالم بالا شدند و بالا
رفتند این عالم میماند مثل تن مرده و حالت حقضار برایش پیدا میشود و شعور از

مردم میروند و حرکات مردم مختلف می شود و به نظر می رسد تا چهل روز
 آنوقت عالم بکلی میمیرد و غایت آخر و آل هزار عالم برودشته می شود و آنوقت
 صورت می دهند و جان از تن عالم بکلی میروند و باری مقصود اینها نمود
 مقصود این بود که این بزرگواران جان جهانند و این بزرگواران سبب حرکت و سکون
 زمین و آسمانند و سبب شعور کل صاحب شعور آن عالمند پس انداز که تو می بینی
 برین جبهه که بگویم آن جا که در تن این عالم است یا حیثیت بشری یا ملکوتی
 بگویم آنجا که در تن عالم است و بگذارد جمیع احوال این عالم جمیع حرکتها و سکونها
 این عالم همه بواسطه آن جان است اما کوشش تو حجاب می شود میان جان تو و حق تعالی
 باید بشنوی حاشا بلکه جان تو از کوشش تو سخن را می شنود و جان تو از چشم تو
 و شکلهای را می بیند جان تو از دهان منزه را می فهمد اگر مثل را یافته می بیند
 که امام تو که جان جهان است او است میان هر چیزی و او است شنو از هر کوششی
 و او که با است از هر زبان که او امام من مرا بجا می بیند اگر چشم خود تو ترا می بیند
 اگر کوشش خود تو را تو می شنود و او اول است بخود تو را تو آگاه خوانده در قرآن
الْقُلُوبُ أَلْفَاكُ الْمَوْصَلِينَ مِنْ أَفْئِدَتِهِمْ بنی سزاوارتر است بمؤمنین از خود تو
 پس دست تو دست تو باشد تا مال نبی باشد مال نبی باشد اول است و غیر
 بیشتر می رسد تا به چشم تو مال پیغمبر مال تو باشد او اول است چشم تو
 پیغمبر

پیغمبر بیشتر می رسد تا به مال او است یا نبی چشم تو بر تو حرام است
 بگویی و اما اگر نبی حکم کند که چشم تو را بکن خودت باید بدست خودت
 ناخن بکنی از چشم خودت را بکنی و اگر تو دست خودت را بخود قطع
 بکنی بر تو حرام است لکن اگر نبی حکم کند که دست را بکنی از روی کینه و
 بر آن تاجه انشود باید بکنی بجهت آنکه مال او است جمیع آنچه تو داری نبی بر او
 تر است از تو و حقیقت تشیع در شما پیدا می شود مگر این یعنی را بر دل خود بکنید
 و او را صاحب مال خود و صاحب جان و صاحب تن خود و صاحب اهل
 و اولاد خود بدانید و او را سزاوارتر از خود شما مال و جان خود و تن خود
 و اهل اولاد خود تا آن بدانید هر قدر فی که او بخواند بکند در جان تو و مال تو
 در تن تو می تواند و تو خودت نمی بینی حضرت موسی حکم کرد بنی اسرائیل
 که خود هاشان تو بگو ای با و نکم فاقتلوا انفسکم تو بکنید و تو به شما
 که خود را بکشید شش هزار در خانه بودند بنی اسرائیل وقتی که حضرت رفت
 و اینها که ساله پرست شدند حضرت برگشت دید اینها را خطور شده تو به
 اینها را چنین فرار داد که که ساله پرستیده بودند شمشیر کشید و آنها را
 که که ساله پرستیده بودند بکشید دیگر بدرست خوب برادرست خوب تر است
 خوب تو به شان را همین فرار داد به این چه طور صاحب سبب ساری است بطور

اوله سب بجان آنها از آنها چنين اگرني تو حکم کنده برو سر پيرت
خودت بمر يا ايکه بعد با جمع مال خودت را در بيا بر يا کشتن بز يا
لغز يا بدن تو بر تو حرام است يا دست خودت را بر چشيم خودت را
بکن بنده تو خلف کنی و اگر خلف کنی بسا آنکه کافر مي شوی و شاموس نکو
مگر بطور عتقا و شسته بشيد و اگر کيسه موله خود را سر او در تر به نه مي شوی
نيسنه پس بغير بقوا و له سب از زبان تو وقت تو مال تو داخل عيال تو مي
صله الله عليه و اذک بعد از آنکه در قدير رحم که جمع فرموده بود و فرمود و الله
اوله بکم من اقصىکم ايمان اوله شما از خود شما بودم جميعا گفتند
چرا تو اولای از ما و تو سر او را ز ما بجا آنکه دست حضرت امير را گرفت
و بلند کرد و فرمود من كنت مولاه فهذا علي مولاه اللهم وال من
والاه و عاد من عاداه هر کس که من اولای بر اویم از خود او پس از من
این علی او که بر او سب از خود او و پس چنين پس از حضرت امير است
عليه السلام اولای بخلق است از خود خلق و پس از او حضرت امام حسين عليه السلام
و امامي پس از امامي پس از امام تو اوله سب تو از تو و اوله
بحشم تو از تو و بحشم تو مال او باشد اوله سب تا مال تو باشد پس
امام من از کجا مرا مي بندد چشيم خود تو ترا مي بندد مگر امام من سخن مرا
از کجا شنيد از کوش خود تو سخن ترا شنيد کوش تو مال او سب شنيد
از کوش

خط
۲

از کوش تو و بحشم تو مال او سب و او سب کونده از زبان تو حکم اسير
اعضا و جوارح تو همه مال او سب پس بگو به ششون از بر آيا کشت
همه نيته از بر آيا کشت همه توان از بر آيا کشت همه حرکات
از آيا کشت اگر انرا فصيدي ميغهي که جميع نمازی که نماز کنده کان عالم کرده
امام تو آن نماز را کرده آيا مي بني بدن تو کار می که ميکنه آنکار را روح تو
کرده و کسند همان روح سب پس جميع کارها که در دهان و زبانی کرده مي شود
ان نماز را امام تو کرده جميع روزی که فرستاده و آن روز را امام تو فرستاده
چي که کرده مي شود ان حج را امام تو کرده سب از اين همه در زيارت ایشان
ميخون اشهد انک قد اتممت الصلوة و اتميت الزکوة و امرت بالحق
و نهيتم عن المنکر و اطعت الله و رسوله حتى اتميت اليقين شهادتي
ميدهم المولا من که نماز را بر پا داشته و تو زکوة را دادی و تو امر بمعروف
و نهی از منکر کردی و تو اطاعت خدا و رسول او را کردی تا بر تيقين فائز شدی
و شک نيت که اگر پیش ادنی مؤمنی بروی و بگوئی شهادت ميدهم که تو
نماز کردی پیش من آید و قباحت هم دارد و بد هم هست ميگويد مگر من نماز نکردم
که نماز من محتاج بشهادت تو باشد ايا قبيح نيت پیش روی سيد اشهدا
بايست و بگوئی شهادت ميدهم تو نماز کردی و زکوة دادی بسيار قبيح است

مکرسلان منوره که نماز و زکوة او حتماً به شهادت شما پس معنی یافته
 اینست که شهادت میدهم ای مولای من که این نمازی که در جمیع سالها و روزها
 کرده بودی و این نمازی که جمیع مملکت در آنجا میکنند و جمیع خلق در زمین میکنند
 تو کرده شهادت میدهم که نماز را تو بر پا کردی و شهادت میدهم که زکوة را تو دادی
 کردی ام معجزی و معجزی را تو کردی زیرا تو زبان کویا هر صاحب خیری
 هر کس هر خیری در عالم کرده امام تو آن خیر را کرده است و بس مثل آن کرده
 تو اگر به بدن تو گوید که این رکوع و سجودی که روی من کردم حرکات تو را نیست
 و جمیع اتفاق و صدقه که در راه خدا من کرده ام و جمیع حج و عبادت که کرده
 همه را من کرده ام رست گفته است بچنین امام تو خواهد گفت بنمود گفته است که
 نماز و روزه تو جمیع عبادات تو و اعمال تو همه مال ما است و همه را ما کرده ایم
 رست گفته است اینست در زیارت جبرئیل و میکوفی الیکم التعلیض علیکم
 التعلیض و فیکم یحرم الجبص جمیع اعمال مال شماست جمیع کارها منقول
 بشما و بازگشت او بشماست و علیکم التعلیض و بر شماست که شما
 از راه محبت و کرم عوضی بامید بید و الا این اعمال ما همه مال شماست آیا
 این خوب نیست که باز میکنی این شترتی که باز میکنی و گندمیکه از سر خرمنی آوردی
 بانباز

بانباز میریزی یا از ولایت و یکمیری آیا این گندم مال شترت یا مال تو است
 اگر شترت باید بگوید خشن را من کشیده ام و در میان من و تو کشیده ام
 و این همه قوت خرمن کرده ام و شترت من گندم آورده ام میگوید تو وقت
 تو و جوال تو و چهار تو همه مال من است نهایت صبح شام تو نوال از من طلب
 از راه محبت تو میدهم و العبد و ما یلک لولاه یعنی بنده هر چه دارد و مال
 آقا شترت بچنین جمیع آنچه میکنیم مال ایشانست با دخل ندارد و آن در
 قیامت بعقل خود بگویم خود عوض بامید پس خود را روی مال مردم میاندازد
 و خود را صاحب اعمال بدان و خود را صاحب عمل خیر بدان فرمودند
 نحن اصل کل خیر و من ضرر و عنا کل بر ما یم اصل هر خیری از شرافت بزرگوار
 هر یک و اعلا فنا اصل کل شیء و ضرر و هم کل قبیح و فاحشه و شرف
 مانند اصل و ریشه هر شترتی از شرافت و بر که ایشانست هر قبیحی و فاحشه
 و شترتی و بدی حالا بچنین جمیع اعمال بدن تو مال جان تو است و جان تو بدست
 میگوید قنوتی که تو خواندی مال من است و من خوانده ام صدقه که داده من را تو
 اگر دست خود را بر سر یکتیم کشیده بخوار شش من کشیده ام اگر قرآن بدست گرفته
 من گرفته ام و همه اعمال را می آید جلوس گیر و نهایت بدین بدن احشاست میگذرانند

لطف لکن اعمال همه از روح است اگر در نزد امام خود خود را چنین دانست
لذت تشیع را خواهی بود و اگر خود را صاحب مال دانست و خود را صاحب
جان دانست و قلع الناس مسلطون علی اموالهم و انفسهم میروند میروند
از مقام تشیع میروند میروند از مقام تسلیم و سلام پس امام خود را جان پنا
عالم بدان و او را دنیا از چهره پستی بدین و شش از هر گوشه بدین گویا از هر
زبان بدان سلسله است در هر جا عالم سخن حقی که گفته میشود امام مطلق بآن سخن
و کومیده آن سخن اگر قبول کردی آن سخن را از امام خود قبول کرده اگر رد کردی آن سخن را
امام خود را رد کرده این سخن حقی از ایشان است و با کشتن بسوی ایشان
الحق معکم و فیکم و منکم و الیکم و انتم و اهله و معدن پس ایشان
حق از ایشان است اینهمه آوزها از شرف بود که در حقوق عبد الله بود
جمع این آوزها از معصوم است و او است که این آوزها را بخواند از ایشان
جهت رد بر اهل حق رد بر ایشان است و رد بر ایشان رد بر پیغمبر است و رد
بر پیغمبر رد بر صفت آیا نشینده ابو بصیر عرض کرد حضرت حضرت صادق
علیه السلام که آیا رد کننده بر من این امر را چنان است که بر رسول خدا رد کرده
باشد و آن در حد شرک بحد است بجهت اینکه حق از خداست و از رسول خدا
و از ائمه

و از ائمه هر یک است صلوة الله علیهم از هر جا که برود که از ایشان رد کرد
پس رد بر هر کلام حق رد بر آل محمد است و رد بر آل محمد رد بر پیغمبر است و رد
بر پیغمبر رد بر صفت و آن در حد شرک بحد است از ایشان است که در حد
و یکر شیعیان خود فرمودند که هر که رد کند بر شما قول شارار رد بر خدا
کرده است و خدا را در او حاجت نیست او شرک شیطانی است باری
مقصود این بود که چیزی مناسب این ایام که ایام مصیبت عرض کنم پس
از همین منتقل میشود به تعزیر پس عرض میکنم شما میدانید که از بر سر هر چیزی
یک اقتضای است از بر سر هر چیزی خداوند عالم اقتضای قرار داد
و این قرار داد آن اقتضای حمت صفت و غضب صفت خدا حمتی
حمت بدکان ندارد که دل نازک و رقت قلبی بر او حاصل شود و حمت
کند بر کسی چاش خداوند عالم تغییر میکند بجهت خدا را غضب مثل سایه غضب
بدکان نیست غضب بدکان از جوشش خون و طغیان صفت که هر
لکن در خداوند عالم چنین حالتی رونمید و تغییر بر آن ذات اوست
و لکن خدا وقتی صفات و اعمال را آفرید از بر او هر صفتی خاصیتی قرار داد
و از بر او هر غلی حاجتی قرار داد پس از بر او اعمال بد خاصیت بد قرار داد

و ان خاصیتها بخشب خدایت و از برای اعمال خوب خاصیتها خوب قرار
 دارد و آن خاصیتها رحمت خدایت و خداوند عالم به اعمال بد مردم را آگاه
 کرده و قضای اعمال را بد مردم کفایت و با اعمال خیر مردم را آگاه کرده و قضای
 اعمال خیر را بد مردم کفایت پس آن اقتضای آنکه برای اعمال بد پادشاه است
 از اعمال بد بقبول میدهند و آن اقتضای آنکه برای اعمال خیر پادشاه است
 برای اعمال خیر و به قضای اعمال نیک تو آن پادشاه را قبول میدهند و قسیده
 خداوند عالم از کوه افتاد و ترا آفرید کردن شکستن را پادشاه او قرار داد
 وقتی دست در دهن افعی کرد ترا آفرید زهر جانگناه او را پادشاه او
 قرار داد وقتی مهره کردن خلق خدا آفرید مهره دیدن از خلق پادشاه
 قرار داد و قسیده غر غمت را آفرید زیاده غمت را پادشاه او کرد
 و هکذا برای هر یک از اعمال خیر که آفرید غم را قرار داد و غمها اعمال خیر
 رحمت خدایت و بهجت است و هر یک از اعمال بد را که آفرید بر او غم
 قرار داد و غمهای اعمال بد جهنم خدا و غضب خدایت اینست معنی
 و غضب خدا و الا خداوند تعالی در ذاتش حاصل نمی شود که اگر کسی کفر
 بشود یا دینش بر کسی بسوزد و اگر این معنی را دانستی جاهلانه ملکوت
 کردم خداوند کریم نبود مرا بنامزد این نخواهد شد تو میخواهی خود را از نام
 بیندازی

خط
 ۱

بیندازی و در وقت نشکند و بگوید خدا کریم است کردن مرا نمی کشد
 میخواهی در آتش بروی نسوزی که خدا کریم است مرا نمی سوزاند چنین
 نیست اگر تو اعمال شتر را میکنی پادشاه اعمال شتر لازم او افتاد و اگر اعمال
 نیک را پادشاه اعمال نیک لازم او افتاد این حقایق است که جهال با آن
 بتسلایند که بچکار هر کاری نخواهند بکنند میگویند خدا کریم است و می آفرید با تو
 اگر تو مؤمنی باین شدت در است میگویند و خدا کریم میداند خدا همان قدر
 رزق هم هست چرا باز دریدی و در صحن میزنه و جان میکنی برک طلب روزی
 و تو کل بصفت رزاق خدا میکنی و می گوئی کل بصفت کریم خدا میکنی دروغ میگوئی
 و الا اینها تسویلات نفسانست میخواهد تا در دنیاست معصیتی را بکند و این
 اسم دین و ایمان بر سرش بگذارد میگوید خدا غفور است رحیم کریم است
 یعنی جمیع اینها که میگوید از راه اغوای شیطان است خداوند حکیم اثر
 در آتش انداختن را سوختن قرار داده و اثر در دریا رفتن و افتادن
 غرق شدن را قرار داده و ممکن نیست که کسی در آتش برود و نسوزد
 یا خود را در دریا اندازد و غرق نشود پس خداوند حکم کرده بود در قضا
 و قدر خود که هر کسی معصیت بکند پادشاه معصیت او را به او برساند هر کس
 کند پادشاه طاعت او را برساند و کسی که معصیت کرد لا بد پادشاه آن معصیت

با ویرسد مگر اینکه طاعت کند و پادشاه آن طاعت تلقا آن محصیت را
 بکند لکن بشرط آنکه اقتدر طاعت بکند که مکافاتی با آن محصیت بشود مثلاً
 ده مثقال نقره است اگر یک مثقال طلا برابر آن آوری مکافاتی با آن میشود اگر کمتر آوری
 دی مکافاتی نمیشود همچنین اهل محصیت اگر محصیتی کرده اند اگر خیر بجای آورند که
 مکافاتی با آن بشود و ارفع آن محصیت را بکنند و الا محصیت پادشاه او جانی
 نمیرود و بعضی توکل بغفور و رحیم و خدا غفور و رحیم شد بدالعقاب هم هست
 شد بدالعقاب قاصم الجبارین اسم اوست مملکت و منتقم هم اسم اوست
 از کجا باید با تو با آن اسم را سلوک کند پس باین سه نام بخواند توکل کرد و بگوید یا
 از ان راهی که قرار داده اند و به آن سبب که قرار داده اند تمسک شود و محصیتها
 پاک کند و الا محصیتها بچو و اثرها و قضاها او هم بچو زهر خوری که خدا
 غفور و رحیم است مرا شفا میدهد خدا مملکت هم هست بلکه تو را هم هلاک
 اگر میخواهی تو را شفا دهد بر و ترایق فاروق بخور که اسم شانی خدا بر آن
 نوشته شده اسم ملک خدا بر زهر افعی نوشته شده و اسم شانی خدا بر ترایق
 فاروق است میخواهی تمسک به اسم مملکت بشوی و شفا بای زهر خوری و شفا بای
 این میشود اگر درست میکنی و شفا میخواهی تمسک شو به اسم شانی خدا و اسم شانی
 بر ترایق فاروق نوشته شده بر او اسم مخصوص نوشته شده و بر زهر اسم مملکت
 لغتم بگویم

لغتم بگویم اگر لغتمی بسیار عظیم را گفته ام بهین زبان عامیانه و لکن نمیدانم
 برای که بگویم و چه بگویم و که بشنود فهمی که کند مستمع قوت طاق از تمسک بجو
 لکن من برای دوست امام عرض میکنم آنچه را فرمودین که میفرموده میگویم و ذکر
 فان الذکر فی تنفع المؤمنین از بر سر اسمها نه او مدعی است که آن اسمها در دنیا
 گذارده شده اسم شانی خدا بر ترایق فاروق و اسم مملکت خدا بر زهر زهر
 زهر خوری تمسک به اسم مملکت شده و هلاکت را از خدا طلب کرده حال اگر زبان
 بگوید یا شانی شفا خواهی یافت و شفا خواهی رسید و هر گاه یا شانی را صدق و
 بخور یعنی ترایق خوری تمسک شده به اسم شانی و شفا میباید و سبب اینکه کار
 مردم و عبادت مردم بایشان نفع نمی بخشد همین است زبان خود یا را هم از این
 میگوید لکن تحقیق تمسک به اسم منتقم شده چون تمسک به اسم منتقم شده و در
 هم بر سر هم زبان گوید یا را هم از این بکارش بخور این است که تأثیر از او کار و او
 و او عید بر کشته شده است و مردم به سبب دعاشان مستجاب نمیشود اعمالشان
 قبول نمیشود زیرا که از آن رخصه که گفته نمیشود و از غیر را هم که بطلب قبول رسیده
 چون سخن بانی رسیده و معصوم هم اینها نموده اند و خداوند سخن را کشیده تا به جای
 حال عرض میکنم که چون تو در تمام عمر خود مرتکب عاصی شده و جمیع انصافی هم اسم
 نوشته شده و تو هم لازماً تمسک به اسم مملکت شده و معاصی مملکت و اسم مملکت

حضرت آیاتینده بفرموده هیچ چیز شمار نزدیک بجهنم و دور از بهشت
نمی کرد و اگر آنکه من شمار از آن نمی کردم و جمیع آنچه من شمار را به آن نمی کردم شمار
نزدیک بجهنم و دور از بهشت می کند و هیچ چیز شمار از نزدیک به بهشت و دور از جهنم
نمی کرد و اگر آنکه من شمار را با آن امر کردم جمیع آنچه من شمار را با آن امر کردم شمار از نزدیک
به بهشت می کند و دور از جهنم پس حالا تو میخواهی روی بجهنم بروی و هر چه تندتر بروی
بمغرب نزدیک تر بشوی این هرگز نخواهد شد بلکه از مغرب دور تر بشوی لازمال
میخواهی مصیبت کنی و در راه مصیبت بروی و منتی الیه راه تو بهشت باشد این نخواهد
میخواهی در دفع بگوئی غیبت بکنی بخش بردهی قسم ناحق بخوری مال مردم را بخوری
که بدی حقوق برادران را ضایع کنی و بکنی و بکنی و آخر به بهشت بروی این
نخواهد شد پس معلوم است که گفته این کارها راه بهشت است اگر میگوئی راه بهشت
نیت پس این راه میرود تا بجهنم و عاقبت این راه جهنم است مسلم الیس
بأمانتکم ولا آمنا فی اهل الکتاب من یعمل سوء یمیر به مسلما
این نیت باز روی شما و از روی اهل کتاب بلکه هر کس عمل کند جزای او را با او
بدهند من یعمل مثقال ذره خیر ابره و من یعمل مثقال ذره شر مثالی
هر کس یعمل مثقال ذره خیر جزای او را می مید و هر کس یعمل مثقال ذره شر جزای او را میدهد
پس دیگر انتظاری کنید که ما در آخرت چه کار ایم و آیا از اهل بهشتیم یا از اهل

جهنم به این چسبیده روی بجهنم راهی که میرود بی منتی الیه راه کجاست و در بطرف
میرود بی منتی الیه روی بجهنم میرود بی منتی الیه آنچه که ما می کنیم و در آن را
میرودیم این راه بهشت نیست مسلما این ها که ما می کنیم که همه این غفلت است و
و لعبت و فسق و فجور و هرزگی و اینها که راه بهشت نیست و مال از این
راه میرودیم و کوه مثل جهنم و یکپاره همچنان که با این میگوئی چرا نماز نمی کنی
میگوئی برو تو چه میدانی بلکه من پیش خدا بهتر از تو باشم این حرف احقنان است
تو نماز نمی کنی و بی دینی می کنی و من نماز می کنم چرا او پیش خدا تو را زمین بدهی
اِنَّ کَانَ مَوْئِلًا لِّکُمْ کَانَ فَاَسِقا لَا یَسْتَوِی اهلَ یَسْتَوِی الذِّینَ
یَعْلَمُونَ و الذِّینَ لَا یَعْلَمُونَ لَا یَسْتَوِی الْعِلْمَاتُ وَلَا النُّورُ وَلَا الظِّلُّ
و لا الخمر و لا الاحمیا و لا الاصوات هرگز نمیشود که خوب و بد پیش خدا
یکسان باشد باید عمل کرد و در راه طاعت و امتثال او امر خدا رفت تا
بمنزل رسید و چون این را دانستی اندک از غفلت رها کن این رفتار مختلف
می شود با کسی که قدم بسوی مشرق می رود و دست قدم بسوی مغرب می برد
و لازمال کارش پیش است این کسی اگر به مغرب دور تر میرسد لکن آخر میرسد
هم چنین است حکایت سالکان اعمال خیر و اعمال شر اگر انسان بیشتر کارهای او
به طاعت باشد و کاه هم روی به طاعت کرده باشد عاقبتش به بهشت و عاقبتش

بهشت خواهد رسید نهایت صد کام روی بهشت رفت یک کام روی بهشت
 باز تو میبیند و بر میگردد و آینه این است که باز نود و نه کام روی بهشت رفت
 و آخر بهشت میرسد و اما اگر کسی یک کام روی بهشت و صد کام روی بهشت میرسد
 و باز یک کام بسوی بهشت و صد کام و یک بسوی جهنم این عاقبت بهشت میرسد
 عمارت بهشت خواهد رفت و بسا اینکه رفتار از تنیدی و کندی تقاوت میکند
 صد قدم روی بهشت میرود و بکندی و یک کام نهایت سرعت روی بهشت
 بر میگردد و این باز امید مغرب رسیدن برای او است چه که در این راه
 سرعت دارد و در راه مشرق کند و بهشت بهشت می بیند بعضی که معصیت
 و نهایت که هست میکنند و لکن اگر است از او دارند و اطاعت را از
 رو شوق و محبت میکنند چنین کسی روی بهشت میرود و در راه بهشت
 و عاقبت بهشت خواهد رسید بعد از آنکه این مشق از بر سر حال بگیرد
 شما محقق شد عرض میکنم چون این پادشاه اعمال اتم بود و هست و خدا قرار
 دارد که من بعمل میسر باشد و لا تجزون الا ما کنتم تعملون
 یعنی جز آنکه نمیرسد به شما مگر همان عمل که شما و میفرماید لیس انسان الا
 ما سعی و ان سعی به سوئی یومی نیست از بر سر انسان مگر آنچه را که
 خودش کرده باشد پس بعد از آنکه خداوند عالم در حکمت بالغه خود این را
 حتم کرده

حتم کرده بود آنقدر را دوستید که حضرت سید الشهدا صلوات الله علیه
 جهان است و دوستید که او است و اگر گننده از هر صاحب ادراک و او است
 شعور گننده از هر صاحب شعوری خداوند عالم در عالم و در بعد از آنکه آنکه طاهر
 و بنیاد و مؤمنان را آفرید از آنها عیاشی طاعت گرفت آنکه طاهرین دنیا
 اطاعت کردند اما از مؤمنان که دنیا طاعت را گرفت چون معصوم نبودند
 عهده بر نیامدند و همه اعمال خیر را نکردند خداوند و دید اعمال اینان جمیع قضا
 شود و در وقتها که بدو در و هلاک گننده آنهاست خوست بر سر آنها
 و سید نجف پیدا کند در این وقت رو کرد و بجهت و آل محمد رو کرد و بانبیاء که
 معشر انبیاء میخواستند آل محمد این مؤمنان که هستند اینها از غده طاعت من برگزیدند
 و اینها از ضعفی که داشتند تنویر شدند از معصیت من بگذرد و من در حکم خود
 قرار دادم که هر کس شریک بکند جزای آنرا با و بدهم و بقضا انیمش که حکمت
 خود کرده ام جمیع مؤمنان هلاک خواهند شد و به آتش جهنم خواهند سوخت و کشتن
 ادبی و هلاکت بر سر ایشان خواهد بود آیا کدام یک از شما بعضی پیغمبر
 امج شرا را که مکرّم کردم شما را بمقام قرب خود و بمقام عصمت و از اقصای
 این اعمال نجات دادم کدام یک این بارگناهان را از روش این مؤمنان
 بر میدارند پادشاه اعمال بد آنها را بر خود روا میدارد که از این مؤمنان

رفع بشود و بشما دارو آید هر یک از غیر این که این ششند پشت ایشان
 بهم لرزید از بزرگی انکار و دیدند نیتوانند که این بلاها عظیم را بر خود روا دارند
 و تحمل آنها بشوند اینقدر بلاجایان خود بخزند که جمیع کنه‌ها را مؤمنان از خودم
 تا خاتم هر قصه بزرگ آنهاست آنرا بر خود بیسند تا مؤمنان نجات
 بیابند و جمیع عقوبت که مؤمنان مستحق بجا خود آنها بخزند انبیا هر یک از
 قبول و تحمل این کار عجز ماندند موسی دید ممکن نیست که چنین کاری را قبول کند
 عیسی دید و رفته پیش چنین بکار طاقت نیاورد و دیگر اسیر انبیا
 و هر چه بر مصلحتی که حالا اگر خواهم عرض کنم طول می کشد قبول نکرد و پس چنین
 هیچ یک از ائمه قبول نکردند مگر اینکه از میان آنها سید الشهدا بر خاست و عرض
 کرد خدا یا اگر او من اینکار را قبول میکنم و این بلا را بجا خود میخیزم
 تا مؤمنان نجات بیابند خطاب رسید یحیی این امر امر کوچک نیست کنایه
 مؤمنان بسیار است و هر کنایه قصه دارو باید اقصای همه را بر خود بیسند
 و قبول کنی عرض کرد همه را قبول میکنم خطاب رسید یحیی بعضی کنایه هست که
 هر کس آن کنایه را بکند جزای او و مقصای او این است که فرزند هیچ رساله
 او را در بر آید شش بکشد عرض کرد پدر و کولار بر آید انکار علی اگر بی درم خطاب
 رسید اجماع این بعضی کنایه است که هر کس آنها را بکند جزای او این است که
 طفل میفر

که طفل صغیرش ماه را در بغلش تیر بکندم او نیز نزد عرض کرد پدر و کولار
 این را هم قبول دارم بر آید این کار علی مخفی دارم خطاب رسید بعضی کنایه
 بزرگ مؤمنان هست که جزای او نیست مگر اینکه اهل و عیال او بسیری رفت
 آنها را با سر برهنه برشته برهنه سوار کنند و شهر بشهر و دیار بدیار بگردند
 عرض کرد اینها هم قبول دارم که اهل یتیم را از کربلا تا کوفه و از کوفه تا شام
 بهین حالت شهر بشهر بگردانند خطاب رسید بعضی از مؤمنان کنایه دارند که
 جزا داده میشوند مگر آنکه برادران و فرزندان و برادرزاده کان و اعوان و
 او را هم بکشند عرض کرد مقاد و وقت از برادران و برادرزاده کان
 و فرزندان و احباب و اعوان و نصرا خود را در راه انکار میدهم خطاب
 رسید بعضی کنایه است که چاره اش نمی شود مگر بشکست بسیار چنان شکستی که
 از شدت آن چشمش بجای نه بیند عرض کرد شکست خودم و اهل یتیم و برادران
 و فرزندانم را در راه انکار قبول دارم خطاب رسید اجماع این بعضی از معای
 است که جزای او نیست مگر آنکه کنده او را اینقدر زخم بزنند که بدنش باز
 بماند عرض کرد این را هم قبول دارم و برتن خود خردم و رخصه شدم که بدن خود
 نشانه تیرها و غیرها و شمشیرها و سنگها و چوبها کنم تا اینکه رفع آن معاصی
 هم از مؤمنان بشود خطاب رسید بعضی از معاصی است که جزای او این است

که گفته اند او را بالمشیه سر از قفا جدا کنند عرض کرد این را هم قبول کردم تا
مؤمنان نجات یابند خطاب رسید بعضی از معاصی هست که جزا داده می شود
گفته که اگر کسی بعد از آن که او را کشند بدیش لکد کوب اسبان کند عرض کرد
این را هم بر حق خود خریدم خلاصه جمیع مصیبت ها را بر خود خرید و قبول کرد تا مؤمنان
نجات یابند و دانستید که آن بزرگوار جان جهان است و روحی است که در حق
عالم است اگر جان بگردد بهر عضو اشرا آن ظاهر می شود نمی بینی اگر غی و غلبه
بر دل تو وارد یاید همه اعضای تو خسته می شود و از کار میماند پس نصیبت
آن بزرگوار جمیع عالم را گرفته و صلوات علی محمد و آله الطاهرین

بسم الله الرحمن الرحیم

الله من السعوات والارض مثل نور کاشکوه فیها مصباح الی آخره
گفته و تفسیر این آیه شریفه سخن با غیبه رسید بود که بوقلمانی بجزیره صفا
و قیومته لا مشرقه ولا مغربته در آن اوقات عرض کردم که خداوند عالم
جل شان از بر حق نور خود مثلی آورده زیرا که اصل نور خداوند عالم از نور است
خلایق بالاتر بود و بالاتر است و اگر خداوند عالم از بر حق آن نور مثلی بر حق خلق
نیارود و صفت آن را بیان کند اصدی از احواد عالم بآن نور را پیدا کند
چنانچه از صفات خود اگر خدا خبر نداده بود هیچکس از بندگان خدا و مخلوقات
علم به حق

علم بصفت او پیدا نمیکرد و هیچ بنده عقیدت نداشتند که بگویند خدا را می شناسیم
چرا و خودش را نمی شناسد و چه شناساند پس معلوم است که خداوند
بایست که شناساند و همچنین خداوند عالم صفات خود را و انوار خود را بابت
خلق شناساند و از بر حق شناساند صفات خود و انوار خود خداوند
مثلی ذکر کرده در کتاب خود که حقیقت آن مثل را صفت قرار داده بر حق خود
تا آنیکه بآن صفت او را شناساند و نمود مثل نور خداوند عالم تا
اطاعتی است که در آن اطاق چراغی باشد که آن چراغ در مردم کشد
و آن مردمی در خشان باشد مانند ستاره و خشان روشن شده باشد
از رحمت مبارک زیتون آنچه چراغی است خداوند و صفت نور خداوند عالم
می شود و سخن در آن رحمت مبارک زیتون بود و بعضی از معانی رحمت
بود تا آنیکه سخن با بجا رسید که مقصود این بود که رحمت آن در حق را عرض کردم
اینها همه مقدمه بود که بدین که در حق گفته چه عرض کرده ام و حالا یک معنی
از بر کته های اندر رحمت را عرض کرده و میگویم و آن این است که خداوند عالم
وجود پاک محمد و آل محمد سلام الله علیهم را از فی و ایشان را قبل از جمیع کائنات
آفرید و هزار هزار و هر که هیچ مخلوق نبود بعد از آن نور حق ایشان سایه
موجودات عالم را خلق کرد از نور حق صلی الله علیه و آله خداوند عرش را

آفرید و از نور مبارک حضرت امیر صلوات الله علیه خداوند کبری را آفرید و چون
 بگوید از نور صغیر قلم را آفرید و از نور حضرت امیر لوح را آفرید هر دو در دست
 و از نور مبارک حضرت امام حسن صلوات الله علیه آفتاب و ماه را آفرید
 و از نور مبارک حضرت سید الشهدا صلوات الله علیه بهشت را و حور العین را
 آفرید و همچنین جمیع موجودات را از نور مقدس این بزرگواران آفرید بطوری که
 نور آفتاب را از آفتاب آفرید و نور چراغ را از چراغ آفرید و شامی را
 که نور آفتاب بر پاست بوجود آفتاب اگر آفتاب رخساره و عفت
 خود را از انوار بپوشاند جمیع انواری که در عالم هست بهر معدوم می شود
 و اگر آفتاب دوم تر به رخساره و عنایت خود را با نور کند انوار پیدا
 می شود از اینجه فرمودند صدیقتنا من کشف الشمس من الشمس
 شیعیان ما را مثل شعاع آفتاب را آفتاب هستند و هر چه را که خدا
 و نازل شعاع ایشان آفرید و شیعه ایشان مشایعت کننده ایشان است
 و طفیل وجود ایشان است پس جمیع عالم بحسب تنی طفیل وجود چهار و آل
 چهار است صلوات الله علیهم پس نه خیال کنید که این عالم بر پاست بغیر عنایت
 چهار و آل چهار صلوات الله علیهم و همچنین خیال کنید که اینک عالم طفیل وجود ایشان است
 باین معنی که خداوند عالم چون ایشان را آفرید این عالم را بر چهار ایشان
 آفرید

آفرید نور چراغ را طفیل وجود چراغ آفرید آفتاب را که آفرید نور آفتاب
 را طفیل وجود آفتاب آفرید اگر آفتاب حرکت کند جمیع انوار را و حرکت کند
 اگر آفتاب ساکن شود جمیع انوار را ساکن می شود اگر آفتاب منخسف شود جمیع
 انوار پیدا می شود پس حرکت ایشان عالم متحرک است و بسکون ایشان جمیع عالم
 ساکن است بلکه بزرگواران قلبه ایشان جمیع عالم در حرکت است هر چه در حرکت
 بارزده خاطر ایشان در حرکت است و هر چه ساکن است بارزده خاطر ایشان
 ساکن است از این تعجب مکن و از رده این بزرگواران تابع مشیت خداوند
 عالم است و نخواهند مکر آنچه که خدا خواست و اگر چه نذرند مکر آنچه را که خدا
 دشته شد پس هر وقت ایشان بخواهند خدا بخواهند خدا آنچه را که خواهد
 بخواهند خدا آنچه را که خواهد از این است که خدا در کتاب خود خطاب بایشان می فرماید
 و عاقبنا و ان الا ان یشاء الله ان الله کان علیم حکیم ای آنچه
 مشیت شما بجزئی قرار گیرد مگر آنچه مشیت خدا بر آن قرار گیرد و خداوند
 علم است و میدانند که مشیت خود را در قلب که بگذارد و خداوند حکیم است
 و میدانند که حکمت چه اقتضا میکند که مشیت خود را در کجا قرار دهد این است
 که میفرماید ان الله تعالی جعل قلوب اولیاءه و لکن الا واد قله
 خداوند دلها را اولیای خود را آشیانه مشیت خود را قرار داده پس آنچه را که

خواهند خد انچه است و ايكه من عرض ميكنم اجماع جمیع شیعیان است
 میره زالمها و در کوهستانها این اعتقاد دارند خاک بر سر آن شیعه که
 باقی اعتقاد بدست شد و حال آنکه زمان در و کات و کوهستانها
 در هر جا که هستند این اعتقاد را دارند آن میره زال کوهی میگوید یا
 نیز من شیر میزد هر جا رفتم یا میگوید طفل من بجای شده شفاش بده
 فلانکس من ظلم کرد یا علی ضربش بده و کارم کرده یا علی مرا
 نجات بده بگذر جمیع حاجات خود را از آن بزرگوار میطلب اگر نه بخت
 که جمیع چیزها را به برده او میداند و او را متصرف در جمیع خلق میداند
 چگونه حاجات خود را از علی میطلبند نذر زبرج ائمه میکنند که بکیم
 حاجات ایشان را بر آورد باری مقصود این بود عالم طفیل وجودش
 نه مثل آن جهان طفل است بلکه باین معنی است که وجود عالم بچویش
 بسته و حرکت عالم ب حرکت ایشان بسته پس آن بزرگوار اند حرکت
 دهنده حرکت کنندگان و ساکن کنندگان شوندگان و ساکنان چنانچه در زیارت
 حضرت رضا در این جای میخوانیم بکم سکنت السواکن و حرکت المنحکات
 بشما آل محمد ساکن شوند ساکن شوندگان و بشما حرکت کردند حرکت کنندگان
 در زیارت حضرت امیر و در همین در پشت سر میخوانیم السلام علی
 مقرر

خه
 ۱۱

مقلب الاحوال و سیف دلجلال سلام بر تو ای امیرالمؤمنین که تو
 زیر و رو کننده جمیع حالات عالمی هر حالیکه که در عالم پیدا شود شما ائمه
 من و سادات من زیر و رو کننده آن حالتید و شما آن حالت اولی بزرگوار
 و حالت دیگر را میآوردید باری این یک معنی است برای آنکه عالم از نور
 معنی ایشان آفریده شد و اشاره در اول کلام گذردم که عرض کردم که
 وجود هستی عالم بوجود ایشان آفریده شده و بر پاست که در وجود هستی
 عالم از نور ایشان است و لکن زبرج ائمه مقام دیگری است غیر از آن
 و بسیار دانیان این که این دو مقام را از هم جدا کرده اند و حالا اگر گفتند
 بشوید و ضبط کننده کان ضبط کنند و این دو مقام را از هم جدا کنند بسیار
 از مسائل و فضایل بدست می آید و بسیاری از مشکلات را حل میشود و آن
 این است که زبرج ایشان دو مقام است یک مقام که پیش از این عالم بود
 اند و هرگز نرسیده به پیش از این عالم آفریده شده اند و این عالم را خدا
 عالم از نور ایشان آفریده و یک مقام اینکه بعد از آن که خداوند این عالم را
 آفرید ایشان را فرود ستاد و در انعام و بصورت شخصی از ایشان
 ایشان را ظاهر کرد و مثلی که از بر سر عوام بکار بیاید و ذهن عوام آنرا بفهمد
 این است که آفتاب در آسمان است و آینه در روی زمین برابر آفتاب

استخوان در آینه زمین جلوه می‌نماید و حالا دو مقام از رزق آفتاب پیدا می‌شود
 آفتاب استخوان و آن در مقام خود هست و کرد و نور بخش جمیع اوقات
 و یک مقام دیگر آفتاب زمینی است که بصورت آینه جلوه کرده است و
 آفتاب است و راه میرود و در روی زمین و لکن میان ماه من ماه
 کردن تفاوت از زمین تا آسمان است این ماهی که توداری و در
 پیش تو است عکس در آینه است و این آفتاب که توداری در آینه
 آینه قابلیت است که توداری همچون آینه محمد علیه السلام دو مقام دارند و یک مقام
 ایشان منیر کل کائنات اند و آفتاب جهان تاب جمیع عرصه امکانند
 و جمیع ممکنات از نور ایشان آفریده شده و هیچ چیز غیر از پر تو ایشان
 با بعرصه امکان گذرده است و لکن مقام دیگری دارند که بصورت یک
 از اشخاص در میان مظاهر شده اند و بنابر این مقام دوم مقام
 قطبیت می‌گویند زیرا که این مقام مقامی است که مرکز دایره هسته قفای
 که دل در میان خلق هستند در این مقام صورت شخصی از اشخاص ظاهر
 اند و بیان شرایع و احکام می‌کنند و رسول بسوی تو و اما بر آن تو
 و اما در این مقام بالا پیش تو نیامده اند و رسول بسوی تو نیستند و اما
 تو نیستی آن مقام مقامی است که مخصوص بنوت خودشان است مقامی است که غریب
 می‌کنند

خط

می‌گیرند و بنی هستند در آنجا یعنی فضا و با وسیده است و انهم مختص
 خود است و غیره هنوز نیامده است غیری که پیش از آنوقت آمدند برالت
 بسوی ایشان آیا نه این است که خداوند آنها را خلق کرده در وقتی که هیچ چیز
 نبودند قلم بود نه لوح بود نه عرش نه کرسی نه آسمان نه زمین در مقام
 رسول بسوی که بود و پیغمبری برای که و پیغام آوردن را که کسی نبود متوجه
 موجود نبود و بعد از آنکه هستی پیش آمد برالت بسوی امت آمد و در مقام
 شریعت آورد و در این مقام دوست و دشمن می‌شد در این مقام جمیع باو
 دوست شدند و جمعی باو دشمن شدند آن بی و ولی را که مردم دوست میدادند
 یا دشمن میدادند این بی و ولی است که او را کرده اند و شناخته اند ایشان
 را و اما آن مقام بالا از او را که ایشان بیرون است و در آن مقام اگر کسی
 عداوت با او داشته باشد یا بعرصه وجود هستی می‌گذارد و در هر چه با بعرصه وجود
 که است نور است و ولایت است این است که در دعا می‌خواند اگر چه از ختم
 عوام این مطلب بیرون است می‌خواند که سبحان سدافت لہ السموات
 والارض بالعبودیتہ و می‌خواند و ان من شئ الا یسبح بحمدہ و می‌خواند
 کل قد علم صلوٰۃ و تسبیحہ پس در آن عالم بالا جمیع کائنات می‌خوانند
 و از اهل تسلیم و انقیاد و ایمانند اگر چیزی تسلیم امر ایشان نمیکرد و بعرصه

وجودی آید لکن در ان مقام شریعت بعضی ایمان می آورد بعضی ایمان نمی آید
 آنها که ایمان می آورند باز نوری جدید از پنجره ایشان می آید که آن نور ایمان
 باشد و هرگاه در این جسم کافر شدن باین بزرگوار نور ایشان نمی آید باز
 جهت مؤمنان منور بنور ایمان اینست که خدا میفرماید و من لم یجعل الله له من
 نوره فماله من نوره هر کس را که خدا او نور ایمان قرار نداده نور ندارد باز
 در صفت مؤمنین می فرماید و نوره هم یسعی بانی ایل بهم مؤمنان را میفرماید نور را
 پیش روی ایشان می رود و ما میفرماید الله ولی الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات
 الی النور خدا ولی و اولی بصر است بر مؤمنان انهارا میروند می آید و در
 از ظلمت بسوی نور پس کفار نور ایمان ندارند و مؤمنان نور ایمان دارند و نور
 ایمان نور خیر و آل خیر است سلام الله علیهم نیست نور ایمان خیر می گویند و هدایت
 آن بزرگوار را که خدا را میفرماید یحیی الله لنوره من یشاء هدایت
 میکند نور خود هر کسی را میخواهد و مؤمنان باین نور شریعت منورند و لیس
 مؤمنان بنور ولایت آل محمد علیهم السلام منور است پس در ان مقام مؤمنان
 شیعه ایشانند و شعاع ایشانند میفرماید ائمة سمیت شیعة مشیخة
 لانهم خلقوا من شعاع نورنا بدینکه شیعه را شیعه نامیدند بخود آنکه
 خلق شده اند از شعاع نور ما و فرمودند شیعتنا مثلنا کشعاع الشمس

من الشمس

من الشمس شیعیان ما مثل شعاع آفتاب از آفتابند و هر کس که ایمان ندارد
 رو بافتاب هدایت ایشان نکرده چون منور نشده پس ظلمت شده و کافر
 و بطلت کفر ظلمت است و نور ندارد و من لم یجعل الله له نور فماله من نور
 در آید دیگر در صفت آنها را خدا میفرماید او کلمات فی بحر لای یغشاه موج
 من فوقه موج من فوقه سحاب ظلمات بعضها فوق بعض خطه اذا
 اخرج علیه لم یکد یوها صفت ظلمت آنها مثل تاریکی است در دریای غرق
 که پیش اندازد و موج از بالای آن موجی که از بالای آن ابر است تاریکی است که
 بعضی آن بالا بعضی است بطریقه اگر دست خود را میروند و نور خود را میروند و نور خود را میروند
 ان مقام جمعی شیعه شدند و منور بنور ایشان جمعی کافر شدند و بطلت عدالت
 ایشان ظلمت و هیچ حاجت نیست که مردم انتظار قیامت را بکشند و
 آنروز بفرماید که شیعه و کی شیعه نیست بر این شعاع هدایت ائمه طاهران
 و نور ولایت ایشان از که ظاهر است کیت که قول او مانند قول ایشان است
 و فعل او مانند فعل ایشان است و حرکات و سکنات او مانند حرکات
 و سکنات ایشان است و عقاید و علم او مانند عقاید و علم ایشان است پس
 در آنچه ذکر شد مانند ایشان است شعاع ایشان و نور ایشان است آنچه در
 آینه است از تو شعاع تو و نور تو است بین چشمش مانند چشم تو و گوشش

مانند گوش تو صورت او مانند صورت تو اندیشش مانند اندام تو و اگر
 شباهت دیگری داشته باشد عکس تو نیست عکس دیگری است حالا بچنین
 هر کس را که دیدی شباهت با آن حق علیه السلام دارد شیعه ایشان است و با وجود
 شباهت با آن حق انکار ایشان و انکار فضایل ایشان و عداوت ایشان
 معنی ندارد و اگر کسی در آینه نگاه کند و در آینه خود را ببیند و در صد و
 عداوت از آن عکس بر آید البته این عداوت تو را جمع بصاحب عکس شود
 و عداوت صاحب عکس می شود این است که در احادیث بسیار میفرماید بطور
 استفاضه و چند حدیث شریف از اهل بیت علیهم السلام
 لن تجد احدا يقول اتی بعض الحق علیه السلام بل الناصب فی نصب
 اکم وهو بعلم انکم تقولون انتم شیعتنا و ناصب کسی نیست که تو
 ما اهل اهل بیت شد زیرا که در بلاد اسلامی نخواهی یافت کسی که بگوید من آل
 محمد را دشمن میدانم ناصب کسی است که با شیعیان عداوت میکند و حالا
 اگر میدانند که شیعه اهل بیت هستند و ما را دشمن میدانند و عداوت میکنند
 ناصب کدام است در حدیث میفرماید ان الله سبحانه له خلق خلقا
 انجس من الکلب و الناصب لنا اهل البيت انجس من الکلب
 خداوند خلق را خلق کرده که از سگ نجس تر باشد و ناصب ما اهل بیت از سگ
 نجس تر است

نجس تر است پس میفرماید که هر کس با شیعیان ما عداوت کرده ناصب است
 و لکن هر کس در سیاهی او در احوال او در افعال او در اعمال او عقاید
 او صفات او هر طایفه است چنان کسی شیعه ایشان است پس اگر کسی بخوابد و بگوید
 بکنند و امر را بشنوند بکنند پوشیده نمایند چنانچه این حجر میگوید یک از علمای
 سنی است میگوید شما شیعه علی نیستید شیعه علی ما هستیم میگویم اگر تو شیعه علی
 هستی چه چیزی است به علی میماند نه احوال نه اقوال نه عقاید نه اعمال
 از شما که ادعای ولایت علی دارند با قول علی اقتدا باید کنند به اعمال
 علی باید اقتدا بکنند نه اختلاف علی و صفات علی باید تصف بشوند و لکن
 صاحب حجر میگوید شما نیستید بنفوذ بگوید میدانم که هستی و با وجود
 هستی با تو دشمنی میکنم بلکه میگویم هیچکس نیست که بگوید میدانم تو خدا را عداوت
 داری و باین واسطه من با تو دشمن هستم با بگوید میدانم شما علی را دوست
 میدارید و با شما دشمنی میکنم نیست هیچکس بلکه میگوید شما دوست
 علی نیستید شیعه علی ما نیستیم شما من میگویم باین احوال که اهل بیت مطایبق
 و احوال و اخلاق و عقاید که مطابق نیست چگونه میشود شیت بشود
 و پیداست عکس افتاب زودست چون کردی افتاب و زودست چون
 زودی افتاب و درختان است چون درخت افتاب باری در این

مقام نور آل محمد علیه السلام با هر مؤمنی هست و دل هر مؤمن بنور عقیقه است
 طاهر بن منور است و خانه دل این کس بنور آل محمد علیه السلام روشن است و خانه
 دل این بچرخ محبت ایشان روشن شده آن نور سرخسپه ایشان بیرون
 آورده قرآن دیدن و کتب اخبار دیدن و نظر بوالدین کردن و نظر بعلماء
 و صلحا و کتب فضایل شده نور ایمان از گوش ایشان که سر بر وی آورده
 شنیدن طاعت و شنیدن موعظه و نصیحت و شنیدن کتاب و سنت و علم
 شده از هر معنوی که برآورده آن عضو طاعت جاری شده همه را مختصر
 عرض میکنم و هر یک از اینها را اگر بخواهم تفصیل دهم چیز وزنی بایستد
 پس نور آل محمد علیه السلام با هر مؤمنی هست و دل هر مؤمنی هست و آن نور که آمد
 ظلمت را برطرف میکند اگر چه سر تا پای خانه ظلمت باشد همیشه چراغ آمد
 همه را روشن میکند معاصی ظلمت است و شخص معصیت کار خانه ظلمت است
 و خانه ظلمت اگر هزار سال ظلمت باشد یک آن چراغ که در او آورده بجا
 ظلمات می رود و پدیده کار خود و خانه پر نور می شود این است که فرموده اند
 حُبُّ عَلِيٍّ حَسَنَةٌ تَقْضِي مَعَهَا سَيِّئَةٌ وَبِغَضِهِ سَيِّئَةٌ لَا تَقْضِي
 مَعَهَا حَسَنَةٌ هاینکه نور ولایت آل محمد در دل روشن شد جمیع گناهان
 خواهد رفت این است یکفر از شیعیان امیر المؤمنین داخل چشم نخواهد شد
 و این را

خ

و این را من از پیش خود گفته ام پیش خود بهشت و جهنم قسمتی که من
 حدیث است که لایق می آید منکم فی النار حاصلش این است که در جهنم آید
 اگر شیعیان را نخواهی دید بجز آنکه جهنم ظلمت است و ولایت علی نور است پس در آن
 نمی شود صاحب ولایت علی در جهنم چنانکه واقع نمی شود صاحب عداوت علی در بهشت
 هر طور در او می شود شدش را در اینجا بگویم که مقصود اینجا بنور مقصود این بود که این
 نوری که از آن بزرگوار تابید بهر اهل مؤمن می آید و همین نور شفاعت این بزرگوار
 است شفاعت یعنی جهت شدن است و شفیع را شفیع میگویند که با تو محبت می کند
 تو قصیدی داشته باشی و پیش سلطان یک از مقربان سلطان تو را بخود چسباند
 و با تو محبت می کند و چون با تو محبت شد دست ترا میگیرد و میر پیش سلطان و شفاعت
 تو میکند یعنی دست که گرفت نور طاعت سلطان آنوقت بروجات تو می آید
 بواسطه آن شفیع چون پادشاه نظر تو میکند و نور آن مقرب را که بروجات تو می آید
 در تو می بیند از قصید تو میکند و شفاعت حاصل می شود زیرا که شفاعت بمعنی شفیع
 سلطان از قصید تو که شده است پس چون جمیع مؤمنان بنور محمد و آل محمد منور شوند
 شفاعت نور محمد و آل محمد از سر کنه کار شیعیان در میگذرد و نور ایشان بروجات
 مؤمنین می تابد و از اینجه ظلمت معصیت از ایشان میرود و همیشه ظلمت رفت
 بهشت میشوند این است که در آن حدیث میفرماید هر یک از رسول خدا حضرت

و این را من از پیش خود گفته ام

وحضرت فاطمه حسنین صلوات الله علیهم میفرماید ما نصف ثواب خود را به
 بخشیدیم و آن نوری است که از ایشان تابیده یعنی از آن نور بر سر خودشان
 و بعضی را بشیعیان میدهند و آن حق حقیقت نور ایشان است این نوری که بر سر
 زمین است حقیقت نور آفتاب است زمین مظهر نوری از خود ندارد و نور آفتاب
 پس حقیقت جمیع اعمال خیر شیعیان از ایشان است و ایشان گفته اند که کار
 بلکه ایشان خود آن عمل خیرند این است که حضرت امیر میفرماید انا صلوات الله
 و صیالهم در زیارت میخواند این ذکر الخیر کنتم اقله و اصله و قدره
 و معدنه و عا و اله و منتهاه پس ایشانند اصل طاعات و فرع طاعات
 و معدن طاعات و ما و اولتها طاعات و باین طور اینها شافع ما میشوند
 و لکن ائمه هر یک با مری ظاهرند یا با مری القاب ایشان مختلف است حضرت امیر
 مرقی است مظهر ارتقی است حضرت امام حسن مجتبی است مظهر حبیب است و حضرت
 حسین استید الشهد است و ایقام شفاعت و این مقام نور بخشش است که مخصوص
 حضرت سید الشهد است صلوات الله علیه و آله آیا شنیده اید که روایت شده است که
 روز قیامت امت مرحومه هر روز صف می ایستند و نهصد و نود و نه صف را
 سید الشهدا به تنه شفاعت میکند و یک صف دیگر را با ائمه اشراف استید الشهدا
 صلوات الله علیه و آله پس معلوم است که جمیع این هر روز صف بویستند سید الشهدا
 میبایند

میبایند و نور سید الشهدا صلوات الله علیه بر طرف کند که با آن سب از این جهت
 بود که عرض کردم که خداوند جنت و جوار العین را از نور سید الشهدا آفرید با عرض
 کردم که نور آفتاب تابع آفتاب است و بر شکل آفتاب است و نور ماه تابع ماه
 و بر شکل ماه است حالا آیا نور سید الشهدا نباید بر شکل سید الشهدا و تابع سید الشهدا
 باشد و قیل او میگوید انما قبیل العیون ما ذکر کنت عند مؤمنین الا بالکلی و
 لصلوات من کشته اشک چشم مذکور میثوم نزد هر مؤمنی مگر آنکه دیده اش را
 میثود و شکش میسرزد و در مصیبت من پس علامت تشیع این است که در حق فکر
 مصائب سید الشهدا توهم خاضع شوی و خاشع شوی چنانکه آن بزرگوار خاضع
 و خاشع شد آیا نمی بینی در برابر آفتاب اگر نماز کنی هر وقت تو رکوع میکنی سایه تو را هم
 رکوع میکند هر وقت تو سجود میکنی سایه تو را هم سجود میکند حالا امام تو خاضع
 بر سر خدا و خاشع شده و قبی ما نور این نیم که وقتی ذکر خضران ایشان میشود چنان
 میثوم و از ذکر غمناک ایشان تخلین میثوم و لاکن بعد از محبت ایشان و حکمتها
 ایشان چون یافتند شیعیان خود را بطبیعتهای مختلفه و دیدند که نه کسی را
 هر چیزی خاضع میثود بر آن هر نوع مردم مصیبت بر آن خود تنها کردند که کسی خاضع
 نشود و یک را می بینی مردیت بسیار شجاع و غرور را که بشود فلا نکس کشته
 از این خاضع نمیشود و دلش نمی خورد و لکن بطبیعت او عصمت پرست است

مردی است غیرت بسیار دارد و نمیتواند بشود عیال گیر کسی کرده اند
اسبابه بر که خاضع شدن چنین کسی متیاد کرده صبیغه و غرضه میا کرده اند
تا خاضع شود که هرگاه ذکر بشود که دضران و زمان حضرت را مقصود از بر
و آنها را اسیر کردند و بشهرها و بیابانها کردند از برای این دلش بسوزد
یک میبیند چندان مقید زن نیست و لکن مردی است بسیار فرزند کوچک را
دوست میدارد و از رفیق آنها دلش بسیار میوزد و از بر که این است
حزن در دست کرده اند از بر که او علی مغربی را احب کرده اند هرگاه بشود
علی مغربا دست گیرد بر آواز آب بطبله و تیر بخلقوش برزند برای این
دلش بسوزد و خاضع شود باز یک طبیعت است که پدر در غم اطفال نیست
و لکن فرزند سیده کامل بالغا دوست میدارد و طاقت نمی آید و بشود
با پدر فرزند را گشتند و از از حالات طبیعی بیرون میرود و از بر که چنین
متیاد کرده اند حضرت علی اگر را که چون بشود حضرت علی اگر را در کار کشید
کردند دلش بسوزد و حاشش تغییر کند و از حالات طبیعی بیرون رود و نمیکند
خداوند را که همین مصیبتها ایشان را از از حالات طبیعی بیرون میرود و
ما را میسوزاند و لکن یک از این مصیبتهاست در میان همه این مصائب
که از بر که من بسیار سخت افتاده و خیال مرا سوزانیده و اگر شما را

مردی است

مساوی است بر شما هم بسیار سخت خواهد بود و دل شما را هم خراب خواهد شد
و اگر ملقت بشید و آن این است که عرض میکنم مرد خیال میکند اعظم مصیبت
اهل بیت در روز عاثر ابودنیه چنین است که گمان میکنند اگر چه این مصیبت در
عاثر اعظم مصیبتهاست و شهادت آن حضرت که بزرگترین مصیبتهاست در روز
عاثر واقع شده لکن تجربه کرده اید در اول که مصیبت بر کسی که روید
دهشت و وحشتی برای آن مصیبت زده روید و در حقیقت بر آنکه میگوید که
و پای خود را میکشد و چیزی نفهمی از بر که اهل بیت در روز عاثر احوال
دست داده بودند که از شدت مصیبت بر آنکه شعور نمانده بود حالت آنکه در
الم بر ایشان اثر کند نمانده بود باز تجربه کرده اید که وقتی که آن شخص مصیبت زده
میکند و حوشش جمع می شود چه حالتی بر او دست میدهد اهل بیت در روز عاثر
از بس مصیبت بر ایشان چه در پی دارد و می آمد و حوششان بر ایشان شده بود و چیزی
نم فهمیدند لکن همینکه روز عاثر ابوبنید و آرام گرفته و هله و میا
قشون مخالف کم شد و دشمنان تازه شدند و باید و نوجوانان خود افتادند و باید
سر در نه و فرزند و برادر زاده گان باید و کشکان خود افتادند و حالاییان
داشتند و طقت خود میدادند که در دست دشمنان اسیرند این اطفال کوچک این
زمان این دضران چه حالتی داشتند حضرت سید ساجدین آنها را با این احوال

میدید چه حالت داشت بقصی بنات الطهر فی لیلته مضت علیهن
بعد القتل بالثکلات جانم بقدر فاطمه زهرا در شب یازم
ایا چه برایشان بعد از قتل سید شهید اور آتش با آنها بنات معاصر صافیا
طیبه

بسم الله الرحمن الرحيم
الله نور السموات والأرض الى آخره تفسیر این شریفه سخن در این
فقره بود که یوقد من شجرة مباركة ویقوت یعنی اینچراغی که مثل از
برق نور خدا آورده شده است اینچراغ روشن میشود از درخت مبارک
زیتون و عرض کرده ام که اینچراغ که مثل نور هدایت چراغی است که میفرماید
اذا اسسناک شاهکا ومبشرا ویدلوا وداعیا الى الله فاذنه
وسراجا منیرا حضرت پیغمبر خدا در قرآن سراج منیر نامیده و در این
کنده غرض امکان نامیده پس چراغ است چراغی است مثل نور خدا و نه عالم
در زیارت ایشان میفرماید والمثل الاعلی و در قرآن میفرماید والله المثل
الاعلی برای هدایت مثل اعلا با وجودیکه میفرماید لا تقربوا الله الامثال
بر آن خدا مثلها نیاید و در مثلها که شد اعلی نمیتواند که اعلی میشود باقی مثلها
اود نمیتواند و لکن مثل اعلا بر خداوند عالم روست و آن مثل اعلا
خلق و اشرف خلق است و آن وجود مبارک پیغمبر است علیه و آله و
آمن

خه

و آخر ذلکی و زجابه که بروی آن که نهشته شده و حکایت کننده و رساننده نور
چراغ است و حجاب خلق و چراغ است آن مردی که وجود مبارک حضرت امیر
صلوات الله علیه و آله که او است حجاب محمد و او است باب محمد صلوات الله علیه و آله و او است
رساننده و این پیغمبر بسیار خلق و شرح کننده و بیان کننده دین پیغمبر برای مردم و او است
و قایم پیغمبر و ستر و حجاب پیغمبر و او است حجاب پیغمبر و او است باب پیغمبر این مردی
که بروی چراغ نبوت گذارده شده همچین مقام سایر ائمه علیهم السلام و همه بنویسند
و یک روحند و همه صاحب مقام ولایتند و همه تعلیات ولایت کلیه اند که
بدوازده صورت جلوه کرده اند و همه بر آن چراغ نبوت گردانند و در آن
و اما مقام مشکوٰۃ را عرض کردم که مقام حضرت فاطمه است صلوات الله علیها
که حامل نور نبوت و حامل نور ولایت هر دو بود از این کینه آن بزرگوار
آئم امیه است و آنحضرت حامل و حافظ است از بزرگ نور نبوت و همه ائمه
ولایت هم از مطلع آنحضرت طلوع کرده پس او است حامل نور نبوت و نور
ولایت بعد از آن خداوند عالم خست توصیف کند آنچراغ را که اصل آن چراغ
از کجاست فرمود یوقد من شجرة مباركة ویقوت یعنی این چراغ از رغن زیتون
روشن شده چراغی که یکا در دنیا ایضا و لکن عکسش را در جهان
روغن دارد از درخت که نزدیک است درختان و نورشان نشود و روشن کرد

اگر چه آتش باو بر خور دین فی قابلیت آن بزرگوار آنقدر مستعد از بر وجود
 که نزدیک بود با وجود وجود بگذارد اگر چه شیت خدا بان تعلقی گیرد و لاکن
 چنان شده و شیت موجود شده اما از برای او چنان قابلیت و استعدادی
 بود که نزدیک بود خود روشن شود و قائم بذات باشد پیش از آنکه شیت
 به او تعلقی گیرد از این جهت بر آن بزرگوار بر خیزه گریست و آن بزرگوار
 سیر میان خدا و خلق است و گیرنده از خدا و رساننده بسوی خلق است چنان
 است که مثل خدا غنی مطلق بوده باشد بهین حالت شیت پیغمبر فی ما بین خدا و خلق
 باری مقصود برکت آن و رحمت بود یکی از معنیها برکت آن و رحمت آن
 شفاعت بود که در هر عرض کردم که خداوند ملوک شفاعت را بحضرت
 سید الشهدا داد و جمیع این امت شفاعت آن بزرگوار از کفایت
 پاک میوند و داخل جنت میشوند کدام برکت از این بیشتر آید برکتش
 از بهشت میوند که ابدال باقی باشد و انقطاع و زوال باشد برای او
 نعمت جاوید ابدی باشد باری خداوند جنت و حور العین را از شفاعت سید شهد
 خلق کرده است و او در گرفته است از آن شجره مبارکه زیتونه که در اعلا
 در جات امکان روئیده این را بدان که این مطالبه که عرض میکنم
 همه نیمه تمام است و همه بطور اختصار است و اگر بنای تفصیل باشد هر یک
 از اینها

از اینها ایام بسیاری میخواهد که در آن سخن گفته شود باری از جمله
 برکتها ای آن شجره مبارکه که برکتی است که خداوند بفرمود حضرت سید شهد
 اظهار دین پیغمبر را کرد و دین پیغمبر را بعد از حوا میوش شدن و کم شدن
 در عالم هویدا ساخت و شرح این معنی بطور مختصر اینست که حضرت
 صلی الله علیه و آله به این در دنیا مبعوث شد درست ملقت بشید که مسائل
 بسیار از این بیان صلی میوند و مخصوص اگر مفصل تر بنویسم عرض کنم مسائل
 بسیار از اصول دین و فروع دین بدست شما می آید و لکن بطور اجمال
 و مختصر عرض میکنم حضرت پیغمبر وقتی مبعوث شد اهل زمین کلاً و طراً
 بر ضلالت تجمیع بودند مگر قلیل از مؤمنان که بر دین عیسی ابن مریم تجمیع بودند
 دیگر کفر و ضلالت تجمیع بودند بعضی یهود میپرستیدند بعضی سبک میپرستیدند بعضی
 بتها می ساختند از طلا و نقره آنها را میپرستیدند آنها که کصفا و فقر بودند از
 خرافات می ساختند و آنرا میپرستیدند دیگر اگر سال هم فحط میشد خدشان را
 می گشتند میخوردند خلاصه اهل مکّه که فقر او ماکین بودند حضرت پیغمبر مبعوث شد
 میان آنها و خدا بان ایشان را باطل کرد دعوت کرد قوم را بسوی خدای یکانه از این
 جهت تعجب کردند گفتند اجعل الله الهنا واحداً ایما و احلاً ایما قرار داده که از همه خدایان
 یک خدا میپرستند و همه خدایان را باطل کرد و دین پلهرای ایشان را براندخت

و ایشان را بسوی صراط مستقیم و دین تویم دعوت فرمود و جمیع آنچه
 صلاح قوم بود و نفع بر آن داشت ایشان را بآن دعوت کرده و هر چه
 در میان قوم بود و ضرر بر آن داشت بر حال خود گذشت و هر چه ضرر
 داشت نهی فرمود و هر چه نفع داشت و نیکو است خبر داد و شاید نیست
 کسی را که گمان کند خداوند دین ناقص بسوی زستاده است و استعانت در تمام
 آن با حجت یا پیغمبر دین ناقص آورده یا کوتاهی در رسانیدن دین نموده
 و ما باید دامن نیت برگیریم و فکر کنیم و نقصان دین را بر سر خود درست کنیم
 و خصلتهای دین بر سر خود تکمیل کنیم و این کلمات را که عرض میکنم هر یک تفصیلاً در
 که یا شش طول دارد که وقت آن نیست پس بچکس را رواست که خدا را
 کمک کند در دین که بگوید مثلاً فلان چیز را خدا نتوانست و تقصیر کرد من باید
 درست کنم همچنانی بچکس را شاید نیست کمک کند رسول خدا را در دین
 بگوید آنچه کوتاهی کرد در تبلیغ احکام امر دین من بر سر خود و وطن خود
 باید خود را بدنام بکنم بلکه کل دین خدا آن بود که پیغمبر آورد و آنچه او آورد
 باید گفت و آنچه نیاورده باید گفت دین همان است ان الله تعالى استین
سننا و فرض فینا لیسنا اسکنوا علیما سکت سکت الله و ابھوا
ما انهم الله پس آنچه را خدا مقرر کرده دین او اتمام او است و آنچه
 را که خدا

را که خدا بیان کرده دین او بیان او است پس در صد کمک خدا باید برآید
 و کمک خدا میکند و کمک رسول میکند و خیال میکند که خدا دین ناقصی خلق نازل
 کرده و شما باین ظنون و آراء باید تمام کنید یا اینکه تبلیغ رسالت نکرده شما باید تمام
 رسانید باری این رشته سر دراز دارد آن بزرگوار شدت بیست سال دعوت
 کرد و احکام الهی را ابلاغ کرد باز زبان الهی که لسان الله بود و وسیله که بداند که
 بود و قدرت الله کامل با عصمت خاتم دین خدا را بر مردم رسانید و کوتاهی نکرد و کسیر
 شاید نیست که بگوید پیغمبر قبل از زنا کمال دین را زنیافت و حال آنکه خدا نازل
 کرده که الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام
 دیماً پس آن بزرگوار دین خدا را بر مردم بطور کامل رسانید و خدا را عجب برای احدی
 که بگوید خصلت دین خدا را بر آری خود وجود و جملها و خود کامل باید بکنم آنچه را که گفته
 شود و در مقابل گفته او میگوید و آنچه را که کوت کرده صلاح و سکوت داشته و توفیق
 و حال آنکه او سکوت کرده باینکه منظر دین را ابلاغ کرد و لکن بدی است که در زمان
 حضرت پیش از که و مدینه و طایفه کسی سلام نیاورد و شرح احکام با نظیر
 که یا نیست شد مگر بهین چند ولایت چند نیست که ابلاغ احکام بکل بلاد شده
 و میدانت که مبعوث است بکل خلق چه اگر بایاتها الناس اذی رسول الله
 الیکم جمیعاً و جمیع خلق تبلیغ رسالت نکرده بود دقیقاً در زمان حیات خود قایم

خود که نفس خود را کسی را که خداوند عالم او را نفس پیغمبر و خود پیغمبر خواند
 و سینه پوشیده اتفاق بر این دارند که علیاً قائم مقام و خلیفه خود کرده و نفس در زبان
 فارسی بمعنی خود است و آن بزرگوار خود پیغمبر است و چون خود پیغمبر است اگر آن جمال
 و آن تجلی از دنیا رفقه جمال و تجلی علی ابن ابی طالب در دنیا است که او کفایت پیغمبر
 دیدار او دیدار پیغمبر کردار او کردار پیغمبر است که میفرماید ما کان لاهل البیت
 ومن حولهم من الاعمال ان یخلفوا عن رسول الله و لا یغیبوا بقتلهم
 بر آن حد که روایت کرد از نفس پیغمبر روگردان بشود و نفس پیغمبر حضرت امیر است
 صلوات الله علیه پیغمبر او را در میان گذارد و رفت و به بین قوم پیکر دین بجای که حضرت
 پیغمبر چشم بر هم گذاردند و سقیفه بنی ساعده جمع شدند که غضب خلافت کردند
 از آن طرف حمله بدر خانه رسول آوردند و در خانه او را هتختند و رفتند در آن
 خانه او کردند و پیکر را کردند و غضب خلافت علی ابن ابی طالب کردند و جمیع این
 امت مرتد شدند و از دین او برگشتند که چهار نفر بر دین باقی ماندند بنی آبا
 این حق رسالت است و این مژده نبوت او بود که آنحضرت انبیا را
 از تیرجهم میرونی آورد و از تیرجهم پستی بجات بهر خدا پرستی دلالت کند از
 جهالت بعلم دلالت کند از ذلت آنها را بغتت بیاورد و صاحب مکنت و
 دنیا شان بکند بعضی که چشم بر هم گذارد و هنوز کفشتن از آب غسل خشک نشدند

در جمع

خدا

در جمع شوند و دو دمان او را بر اندازند و در خانه اش را بسوزانند و در حشر
 را بر نهند و غضب خلافت جمیعش را بکشد بهیمن طور روز بروز امر ایشان شد
 پیدا میکرد و روز بروز غضب امور ایشان نلوده پیغمبر علی علیه و آله بود و در آن
 اتصال در صدد اطعام نورانی بزرگواران بودند آنچه آن بزرگوار قرار داد
 بود از دین احکام آنها سعی میکردند و خلاف آن را میکردند و روز بروز ظلمت
 آنها فغان زیاده می شد و حضرت امیر گوشه نشسته ساکت و صامت آن اول
 رفت و آن دوی بر روی کار آمد و آن بزرگوار مثل سایر رعیت در میان آنها
 میرفت ساکت و صامت بودند امر بهیمن طور بود تا بعد از آنکه که غضب
 بعضی از مسلمانان با او بیعت کردند و لکن بیعتی که با او قرار کردند که بیعت
 شیخین راه رود و حضرت جبرائیل نداشت در ایام خلافت خود و خلافت
 شیخین راه رود و حتی اینکه فک را نتوانست از آنها بگریزد و فتنه نمود اینها را
 و جی که شما اختراع کرده اید خدا و رسول مکلف اند و فریاد و عجز بر آمد پس آن
 اگر نه ظاهر با او بیعت کردند و احکام خدا را نمی توانست بخلی برساند بطور آنکه
 و عمر با مردم راه میرفت و معاویه روز بروز بنای عداوت گذارد تا اینکه بکلیها
 و تدریج حضرت امیر را بقتل رسانیدند و ظلمت فضا می عالم را گرفت ایام میگذشت
 مثل این ظلمت حسرت چنانکه نماز ظهر اقل صلوات است که خدا و عطا کرده و

وسطی است و در هنگام ظهور حق و ظهور انور که آفتاب در میان است
 و استیلاست منسوب بر اول ضد است که اول ماخلق الله است و اول ظهور
 از ظهورات ضد است و اما غایب مقام حضرت امیر را در دو منسوب است
 امیر است صلوة الله علیه و آله باز آفتاب در میان ظاهر فی الجمله سایه هم پیدا
 و اما مقام حضرت فاطمه صلوة الله علیها مقام غایب است که آفتاب
 غایب شده و ظلمت عالم را گرفته و غم و غم و غم آورده و لکن شفق باقی
 اما حضرت اما حسن صلوة الله علیه مقام غایب است در دو آفتاب است
 کرده شفق هم غروب کرده ظلمات کفر عالم را گرفته به پیوسته آثار کفری و از
 آفتاب در عالم پیدا نیست چنانکه بعد از حضرت امیر معاویه نوشت
 باطراف عالم که هر کس بر حضرت امیر یا ذریه آن حضرت فضیله نقل کند
 بکشد او را و از دست کند او را چنین کردند این اتفاق نوشت باطراف
 عالم که هر کس فضیله بر علی ذکر کند نام او را از دیوانه بیرون کنند اگر
 رسمی و محبوبه دارند قطع کند حالا بهین بسیاری که آبروی دنیایشان
 دوست میدارند چنانکه از ذکر فضایل لب میبندند باز این اتفاق نوشت
 باطراف عالم که هر کس در محاسن منسوب به شیعیان است او را بکشد
 هر کس منسوب بود به شیعیان او را کشته و کشتند و میبندند در دشت ایشان
 دولت ایران یا هندوستان یا ترکستان بود هزار و یک شهر را که مقتوح
 کرده بود

کرده بود و کشتند و یک در جمیع ایران و تصرف ایشان بود ترکستان
 تا روم و تصرف ایشان بود هندوستان تا مغرب زمین جمیع کشت
 تصرف معاویه بود امر کرد نوشت به جمیع اطراف عالم که در هر جای که نام
 یکی از شیعیان علی برده شود او را پیدا کنند بکشند و بکشند و بکشند
 کلی روی زمین بود آیا سلطان کسی میتوانست مقابل بکشد و وقتی امر شیعی
 یا پنج بر سر مردم بنهانی میکنند شیعی را و لب از اظهار فضایل می بندند باز
 دل معاویه به این آرام گرفت باز بردشت نوشت باطراف عالم که دل
 آل محمد از این چندان نرسوز و فضیله بر عثمان باید ذکر کرد تا دلشان بیشتر
 بسوزد نوشت باطراف عالم که هر کس حدیثی در فضیلت عثمان ذکر کنند
 بنویسند نام او را در دیوانه و رسوم و مواجب بر او قرار دهند این
 خبر که باطراف رسید این مردم به موت که بودند این طلب بیدین بین
 کردند جعل کردن که سمعت رسول الله صلی الله علیه و آله و آله یقول عثمان
 کذا و کذا بنا کرد حدیث جعل کردن بحکم آن ولایت عرضه میشد بر ایشان
 قرار میدادند و هر چه حدیث جعل کردند و چه شکال و در دو صد تومان
 بکشد و یکبارته جعل کند و بگوید رسول خدا چنین گفت هم جعل کردن و این قدر
 حدیث و فضیلت عثمان که جعل کردند معاویه خسته شد بردشت نوشت ویر

عثمان حدیث بس است حالا هر کس در فضیلت ابی بکر حدیثی بیابد و
 بر سه او موجب قرار دهند بآوردند این طلب پیغمبر است به این فضیلت
 ابی بکر حدیث جعل کردند و قرار این طلب و ادب با همین است و همین که
 فخر طالع می شود و ظلمات را با میکند بر طرف کردن وساعت و بساعت
 نور او در شداد می شود و ظلمت ساعت بساعت از عالم بر می اندازد
 و آن فخر وجود مبارک حسین ابن علی است صلوات الله علیه از این جهت سوره
 مبارکه فخر منسوب شد به حضرت سید الشهدا صلوات الله علیه از این جهت در آخر
 سوره خداوند خطاب بحسین کرده لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُهُ آنچه
 الله ربك واضیة مضیة ای نفس مطهنة حسین که جمیع معصیاتها را بخود
 گرفته در نهایت طمینان و کون قلب در راه ما جان داده بر کوه
 پرورنده خود را خیمه و منته در حالتیکه تو از نور حق هستی و از نور حق
 داخل فی عبادی داخل شو بر بندگان من بیا و زمره محمد علی بن
 در کنار ایشان باش و داخل فی جنته و داخل شود بر پشت من که از نور
 تو خلق شده است باری سوره الفجر سوره حسین است و فخر حسین است از این
 جهت که آن بر کوه که بر خاست ظلمت کفر و معاویه در اضحلال آمد و شب
 کفر در زوال شد و روز بر روز ایمان قوت گرفت بهیچا که در درکن
 روز که

روز که در آن وقت نبای نور فتنه گذارد آن فتنه ساعت عثمان
 نور او در شداد است تا اینکه در روی زمین که ذکر نام حسین شود و لو که
 مصیبت او در اطراف عالم بر پاست فرنگیان لغزای او حاضر هندیان غزا
 داری او میکشند سنیان بر او میکشند مجوسیان و مجلس غزای او حاضر
 میشوند و گریه میکنند جمیع عالم جمیع فرق و مذاهب عزاداری میکنند نام
 چه حکایتی است این حکایت سید الشهدا این حکایت آتش عالم را زخورد
 خورده نور او در شداد است اقل طلوع فجر که شد آنحضرت دید که معاویه
 این اوضاع را فراهم آورده است سالی فرستاد با طرف بلاد و هر جایی که
 بود که حسین ابن علی میگوید امسال هر کس کینت دار و بیا بدیجج بنی آدم آنسال
 خیل بکشد آمدند پس از او ای مناسک حج بمنبری در مناصب کردند و بر بالا
 منبر رفت و بدون تقیه بآوردن و میکش کردن و دیگر اگر آفتاب تقیه کند از
 دیگر شب که بر طرف می شود شروع فرمود در جمیع فضایل که حضرت پیغمبر است
 علی ابن ابیطالب فرموده بودند ذکر کردن و هر حدیثی میفرمودند و میفرمود فی الله
 ایانشیدی که پیغمبر چنان حدیثی فرمود میگفت چه شنیدیم باز حدیثی دیگر میفرمود
 بدیگری میفرمود ای فلان شنیدی که این حدیث را پیغمبر میگفت چه شنید
 و هكذا آن احادیث را جمیعاً ذکر فرمود و بیا و آنها آورد و فرمود شما شنیدید

که این طایفه میگویند هر یک از شما به بلاد خود که میرید این احادیث را
برای هر کس که اهل میدانند نقل کنید آنها برگشتند به بلاد خود و باو احادیث
منتشر شد معاویه دید خلافتی رضای او بعلی آمد عدالت او شنیدند و در
این اوقات مکرش رسید پس خود نیز بطعون را طلبید و گفت من از برای تو
جمع بلاد اسلامیه را گرفتم و جمیع کوشش و سرکشان عالم را ذلیل و ذلول
کردم و هیچکس را نمیترسم بر تو تخفیان کند مگر آنکه نیکویش عبد الله عمرت او
مردیست رشیدش کن خیزش بده رام تو میزود اما عبد الله بن عمر آن مثل شیر
لکین توست اگر هر جا در یک راه رودی بند از بندش راز از هم جدا کن و بی
حسین ابن علی است خلافت کبابیه با و رساند که دشمن بزرگ تو حسین ابن علی
و این ملعون به شقاوتش درک کرد و گفت میدانم که کوششش کوشش رسول خداست
خوش خون رسول خداست پوشش پوتش رسول خداست با و در اکنح بطلب
تقیه کرد و لکن جلالت آنحضرت را با و شناساند با و رساند که دشمنی از آنحضرت
بزرگتر نداری بجهتی که معاویه ملعون بعت کرد تا رسید به ملعون فی الفور کشتاد
بندینم و حاکم مدینه را عوض کرد و دیگری را حاکم کرد و با و نوشت که جواب این
نامه یا حسین برای من روان کن یا بیعت از او بر من میگیری یا نه
را در مدینه بجهت تنگ کردند و امر را شدید کردند حضرت از مدینه مهاجرت
کردند و آمدند در مکه امر را در مکه هم بر آنحضرت شدید کردند حضرت حج کرده

اندر

آمد و هر که از بلاد و سپیدار که حضرت مضطر که بگری آمد و دیگر نتوانست چاره کند
تا او برگشتند نه چنین بود بلکه بجهت از عهد از دل در عالم قرار این کار را قبول
کرد و بر سر اینکار بر بلاد آمد خداوند قرآن را که نازل کرد بان خبر داده بود
میدانست و الله کول خود و این خبر را خدا بر آدم نازل کرده بود و بر پسر الله
نازل کرده بود و در سایر کتب خبر داده بود حضرت از آنها هم خبر داشت همچو
کسی دیگر چه طور کول میخورد بلکه بر این کار حلقی شده بود و کسیکه بر کار حلق
میگردد و دیگر هیچ کسی چه طور کول میخورد و معهود آنحضرت این بود باید بجهت اگر
و کفر معاندین و بطلان آنها را بر عالم ظاهر کند و حقیقت خود را برادر و پدر
و جدش را و دودمان پیغمبر را بر عالم ظاهر کند و خیال کند مثل جهل که استیلا
بطلب برسد و شکست خورد و حاشا که شکست خورد و الله فتیحه کرده است که هیچ
پادشاهی در مدت سلطنت خودش چنین فتیحه نکرده نه بخاطر آن بسید که
حضرت بکر ملا که آمد شکست خورد بلکه فتح کرد و فتح سلطان آنست که آن مملکت
را که میخواهد تسخیر کند و آن رعیت را که میخواهد مطیع و منقاد کند و ممالک را که
در نظر دارد دیگر دستگیر کند حالا بین ممالک را که حسین تسخیر کرده هیچ پادشاهی
تسخیر نکرد ممالک قلوب خلق را تا روز قیامت مسخر کرد رعیت میخواست جمع
نظرها طیب و طاهر تا قیامت همه را بر عیته خود در آورده و همه را عبد و مطیع

خود کرد اگر مملکت میخواست آن مملکت را سخر کرد که خدا میفرماید **وَجَعَلْنَا**
النَّاسَ عَلَىٰ مَا آفَأَهُمُ اللَّهُ من فضله فقد اتينا ال ابراهيم الكتاب
 والحكمة واتيناهم ملكا عظيما ايا مردم بر آل محمد حسد میرند پس آنچه
 خدا از فضل خود ایشان عطا فرموده پس بجهت حق که عطا کردیم به آل ابراهیم
 کتاب و حکمت را دادیم بایشان ملک عظیم را و آل ابراهیم محمد و آل محمد پس
 ملک عظیم ولایت را عدا بایشان داده و امام مقتضی الطاعة ایشان را
 کرده و جمیع ممالک باید مطیع او بشوند و شدند پس که شگفت خور دست خدا
 صلوات الله علیه حمزه بن محمدان خدمت حضرت صادق یا یکی دیگر از ائمه عرض
 کرد محمد ابن خفیه جالس چیست حضرت فرمودند و یک کلاه احوال نه پس وقتی
 ابن علی صلوات الله علیه از مدینه میروند میرفت کاغذی نوشت بر آب بنی هاشم
 من حسین ابن علی الأبنی هاشم من الحق به منكم استشهد من لم
 يلحق لم يبلغ مبلغ الفتح پس حسین که عکست خور و بلکه فتح کرد بلکه این
 تاویل قول خداوند عالم انا فتحنا لك فتحا مبينا ليغفر لك الله
 ما تقدم من ذنبك وما تأخر ای مهر مازنی برای توفیق آشکاری
 کردیم تا آنکه خداوند جمیع گناهان گذشته و آینده ترا بامرزد و معلوم است
 آن گناه گذشته و آینده شیعیان است که می آموزد و آن فتحی که سبب دفع
 این گناهان

این گناهان میزد و بخیرشها و ت سید الشهداء صلوات الله علیه دیگر چیزی نیست
 پس آنست فتح حقیقی و حسین فتح کرد پس همان مکن که حسین مملکت خود
 و دلیل شد و حواری که با ایا نیکه مغلوب شد و در دست دشمنان و در یاری
 میجو نه لا مغلوب و الله ناصر الحق ای حسین تو مغلوب نشدی و خدا یاور تو
 بود خدا در قرآن میفرماید **يُغْفِرُ لَكُمْ أَيُّهِيَ الَّذِينَ هُمْ فِي الرِّفْدِ**
 که دینا را اگر که خدا انصافش کرد و که حسین دلیل شد و کاذب کلیل و الله عز
 ای حسین تو دلیل نشدی و خدا عزیز کنده تو بود و خدا عزت را تو در دود
 والله العزة و الرسول و المؤمنین عزت مخصوص مذمت و مخصوص رسول
 مذمت و مخصوص مؤمنان است پس که حسین دلیل شد و که حسین مغلوب
 و اگر تو انتظار داری که من بگویم که چگونه دشمنان بر او غالب آمدند و او را
 دلیل کرد وند و ضربه بخوری و گریه میکنی بر حسین آن گریه چندان نفع نمیکند
 دارد و رضی کنی تو اگر هر که بر این بدیده داشته باشی وقتی آن کوهر میکند الله
 دلت میوزد و امام چه بهتر شد دلت بیشتر میوزد پس هر چه امام خود را
 جلیل الشان تر و عظیم تر و بزرگتر شناسی و شناختن و با وجود این می بینی با وجود
 که دند و دلت بسوزد و بر آه او گریه کنی این گریه بر تو نفع خواهد دارد و این است
 آن گریه که جمیع گناهان را میزد و بقطره اش گناهان گذشته و آینده را می آمرزد

وکنن حالا کار خراب کرده اند عظم عبادت تعزیه داران سید الشهدا کرام ع
 ازین بزرگتر اگر قدر بال کسی شک در آن ریخته شود جمیع کناهها گذشته و توبه
 کوپله آن آمرزیده شود کلام عبادت باین میرسد که اگر کسی از این سخن خود را بشنید
 کند گناه بداری گناه آن تو آمرزیده می شود چون عظم سبب حضرت این بود
 که شیطان که همت و تصبیح این امر است و سبب خرابی این کار فراموش آورد
 از بزرگ این کار گذارید چندی بر خدا و رسول بر نیکی افترا زندگان چند پیدا
 و رسول و دلیل کنندگان چند خدا و رسول و ائمه را بر این میگرداند که منبر نبی است
 و دلیل میکنند خدا و رسول و ائمه را و سبب و علت بر سید الشهدا و اهل
 بیت پیغمبر ذکر میکنند و از روی جهالت و نادانی افتراهای می بندند و خبرها
 که ابد او هیچ گناه نوشته نشده جعل میکنند و بر امام و پیغمبر می بندند و گویند
 که مردم نمیکنند و افضل از این کسی است که بیشتر بگردانند با چوبند سبک
 با آن نشد با شمشیر نشد با نیزه نشد با تیر رست نشد بدو رخ نشد با فراق باری
 عرض میکنم که این عزا داران عظم عبادت است و آنرا ضایع کنید و در آبهای
 با حسیط راه روید اگر چه اوضاع منطوری شده است که بهین حرف حق که
 میزنم جمیع روضه خوانها بامنی عداوت خواهند کرد و اوضاع منطوری
 که از هر جور طایفه دشمن دارم اینها هم با کلاه منصفه و کلاه منصفه من غارت
 و رسول

و رسول و ائمه هدی را میخوانم هر چه میخواهند بگویند پس پندارید که این بزرگواران
 دلیل شدند و پندارید حسین شکست خورد و الله فتح کرد و چنان فتحی که هیچ
 سلطان از اول دنیا تا آخر دنیا چنین فتحی نکرده و جمیع عیب را جمیع گناه
 قلوب را بخیر کرد و کفر را از عالم براندخت و دین خدا را در عالم واضح کرد
 بطوریکه امروز بر روز در عالم انتشار پیدا کرد و سال شیعیان عزای او را
 بیامینند و در هر جمیع میگردند بر سر میزنند بر سینه میزنند شیون میکنند تا میکنند
 که نمیکند تا که میکنند هیاهو میکنند تا جمیع فرق و مذاهب آنها را و این
 حالتها را از ایشان میدید و این صداره و دل و دیندارها را میشنود و جماعت
 می بیند میپرسند کیستند اینها شیعیانند شیعیان که شیعیان حسین هستند
 فرزند پیغمبر محمد ص که اینها چنین میکنند بجهت شهادت حسین حسین چه شد
 او را کشتند که در کربلا که او را کشتند امت خدا شد چه کرده بود هیچ کرده بود
 پس چرا او را کشتند از روی دشمنی با خدا و رسول لهذا امر طرفین بهم میگذرد
 میرود و تحقیق حسین بهمراهی بطلان آنها میرود و الله هر کس بشنود این اوضاع
 را و این مصایب را اهلین جمعیت حسین و حقیت دین پیغمبر و بطلان نمیکند
 آن ظالمان خواهد کرد و دین پیغمبر را بهین طو حسیان رواج داد خوب کرم که
 حسین را بر او تقصیری که گفتند که او را سر بریدند بر نیزه کردند و جگر دشت

بقواعد اسلامیة این در تیه ظاهره چه قصیر و شند کناه آنها چه بود که آنها
اطفال کوچک چه بود که مرده را بر ایشان قصیری گرفته آیا علی مخر شیر
خواره و قصیرش چه بود در چه مذنب طفل شیر خواره و قصیر دارد و مستحب چیزیکه
که تیر بر کله او زند علی اگر چه ساله چه قصیر داشت که او را شنید که دند
این مردان هیچ زمان و دختران قصیرشان چه بود که آنها را بار و کی باز
و سرها کشوده چه چادر و چه در کوهها و بارها در میان مردوزن آنها
گردانیدند و در مجلسها و محفلها آنها را بر دندال لغت الله علی القوم الظالمین

بسم الله الرحمن الرحيم

الله ذو الشان والافاض الی آخر اصل سخن در تفسیر این آیه در متعقیر
بود که یوقل من شجرة مباذلة و بسیار مشکل است سخن در چنین محلی
بجهت آنکه مردم بطور تفوق می آیند و کسی از اول سخن تا آخر حاضر نیست
و سخن که جامع نهان هر روز بگوید بکار هر کسی بخورد بسیار مشکل است
و آنکه در مسائل علمی سخنها می آید که بچه در پی باید گفت و بچه باید
شنید بسیار مشکل است که کس نیک هیچ از سابق اطلاع ندارد و بیک
می آیند بر آن آنها مطلبی گفت باری سخن در این فقره بود که یوقل من شجرة
مباذلة و توفیر لا شریقه و لا عنایت معنی فارسی این فقره ربط

بأقول

بأقول آیه دارد که مدتها می شد شرح آنرا کرده ام و عرض کردم خدا بر آن نوحود
مثل آورده و نموده مثل نوحود امشکو که است که در آن چراغی باشد که چراغ
در مردی باشد بعد گفت آن چراغ را بسکوی یوقل من شجرة مباذلة
آن چراغی را که مثل بر آن نوحود آورده ایم آن چراغ روشن می شود و درخت مبارک
زیتون که آن نه شریقه است و نه غریبه و چنان درخت نجیبی است که نزدیک است
خود بخود و در کبر پیش از آنکه آتش با و بسد بهین چه معانی است سخن در بر
اندخت بود و میخواستیم میگویم که خدا چگونه برکتها در آن درخت قرار داد
بعد از آنکه بیان کردیم که آن درخت وجود مبارک محمد مرتب صلاواته علیه و آله
کردم که از جمله برکتی که خدا در این درخت قرار داده شفاعت است و شفاعت
را شرح کردم از جمله برکتی که از جمله برکتی که از جمله برکتی که از جمله
صلواته علیه و آله بطوری که در هر عرض کردم و لیکن مطلب دیر و زیاده که شایسته
و بایست با تمام بنجام رسید جمیع این مطلب را که میگویم مختصر مختصر و همه نیمه تمام
اگر باید تمام کرد و مطلب را بایست چند روز شرح کرد پس بر آن تمامه سخن در روز
عرض میکنم و خداوند عالم از رحمت مردم را پیش از بدنها خلق کرد چهار هزار سال
هنوز خداوند عالم اجسام را نیا فریده بود آن عالم را عالم ذر میگویند و در آن
عربی مورچهها کوچک را میگویند و مردم در آنجا مانند ذر بودند اما نه باین

که جنبه ها ایشان مثل مورچه کوچک بود بلکه در نزد عظمت خداوند
 و حقیر و فقیر و مغیر بودند آیا ندیده و عای سید سجاده را ما آفا و ما خطر
 انا مثل الذرة و ما و ما یعنی خدا یا من چیستم و عمل من چیست من
 مثل مورچه هستم بلکه کمتر از مورچه هستم باری در عالم در مردم در جنب
 و حال و بزرگای خدا کوچک و خوار بودند مانند خاری کوچک و ذلیل و حقیر
 بودند مثل حبه کوچک میخواستی بروی بالا مناره بر بین مردم را که این چنین
 هستند چه قدر کوچک می بیند حالا بچنانی در جنب عظمت و بزرگی خدا درم
 خوار و ذلیل و حقیر بودند پس خداوند مردم را از اولین در عالم در خلق
 کرد و جمیعشان را حاضر در نزد کعبه آن عالم و در آن عالم هم کعبه است بر کعبه
 این عالم است و از برای آن کعبه چهار رکن است و رکن عرق و رکن حجر دارد
 و در نزد آن رکن همه را جمع کرد و چون همه جمع شدند خداوند ندا کرد و در میان
 آن خلایق السمت بوبکم و حملاً بنبیکم آیا من خدای شما نیستم و چه پیغمبر
 شما نیست جمیع مردم گفتند بله تو پرورنده ما و چه بزرگ پیغمبر ما و در خدا
 و پیغمبر جمع مردم تکلیف کردند این است پیغمبر فرمود پس الاختلاف فی الله
 و لا فی و انتم الاختلاف فیك یا علی اختلافی در خدا و من نیست اختلافی
 همه در دست پس خلق جمیعشان بیک لفظه اند و در نزد السمت بوبکم و حملاً بنبیکم
 و لکن

و لکن اول کسی که اجابت کرد دعوت خدا را وجود پاک محمد بود و اول کسی بود
 که بر خاست و بگفت و گفت تو خدای مرا پیغمبری فرستاده و چه خبر است
 ای سر اجابت کرد و آنکه ظاهرین اجابت کردند بعد از ایشان پیغمبر را مثل رسول
 و بعد از ایشان پیغمبران غیر مثل و در حسیک ایشان اجابت کردند و بعد از
 ایشان مؤمنان اینس و بعد از ایشان مؤمنان جن و بعد از ایشان ملائکه اجابت
 کردند و هم این دعوت را قبول کردند و چون محمد و آل محمد علیهم السلام پیش رفتند
 و بوقت حستند در اجابت خدا خداوند نور پاک خود را در وجود مبارک ایشان
 قرار داد و اینقدر را از نور خود بر ایشان نثار کرد که ایشان در میان خلق سر اوج
 شدند بعد از آن خداوند مردم را از آنجا آورد و در غیبت آن عالم و در آنجا
 مردم را روادست و باز ندا داد که السمت بوبکم و حملاً بنبیکم و علی واحد
 عشر من ولده و فاطمة الصدیقه اولیا اکرم همانها که در اول سبقت گرفته
 بودند در اجابت و خداوند نور خود را در ایشان قرار داده بود و در اینجا خداوند
 عالم ولایت ایشان را از لایحه کرد بر مردم و در اینجا مقام بعضی از مردم بگفتند و
 از مردم نعمت گفتند و تصدیق کردند و بعضی از مردم گفتند قبول نداریم چرا باید اینها
 بر ما سبقت گیرند در اینجا آتش حسد در کانون سینه جمع گشتی شعله داشت
 و در این مقام هم باز محمد و آل محمد سبقت حستند و اجابت کردند دعوت را

خداوند در این مقام هم باز محمد و آل محمد سبقت حستند و اجابت کردند دعوت را
 و در این مقام هم باز محمد و آل محمد سبقت حستند و اجابت کردند دعوت را
 و در این مقام هم باز محمد و آل محمد سبقت حستند و اجابت کردند دعوت را

باز از انوار عظمت و جلال کبریا خود انقدر بر ایشان شاکر که در عالم قدر
 معروف و مشهور و محتارند از سایر خلق پس ایشان را محلی سهای خود قرار
 داد و محلی صفات خود قرار داد و ایشان را محلی شیت خود قرار داد و خسار و ثبات
 خود و کوشش شوی خود زبان کویای خود دست توانای قرار داد و ایشان را
 بمقام قرب اعلی رسانید بعد از آنکه منافقان دیدند این حکایت را و
 انقب و مشرت را که خدا بایشان داده است حسد اینها طغیان کرد و در
 مای خود اظهار عداوت انهارا کردند و با خود گفتند اگر خدا ما را تحقرا کند
 در قبول ولایت اینها ما قبول خواهیم کرد چرا باید اینها را بسبقت بگیرند
 چرا باید اینها را مقدم بشوند چرا باید اولیا اینها بوسط نور این برزگواران
 مقدم بر جمیع خلق بشوند پس عداوت و میثاق کردند با یکدیگر که اگر ناممکن شدیم
 اثری از آثار اینها بر نگذاریم و جمیع آنها را با انواع خاری خوار خواهیم کرد
 بعد از آن که این عهد میثاق را با هم کردند خداوند مستطرد بر ایشان
 ظلمت کفر و نفاق را در اندرون ایشان ظلمت کفر و نفاق میرون
 اند و اتفاق تا اتفاق عالم قدر گرفت و جمیع انعام را میره و تار شد
 و بطوری شد که روی تهر و آل تهر از خلق محقق شد و انوار تهر و آل تهر
 را آن ظلمت حجاب شد و پوشانید و نگذاشت که نور آن برزگواران
 بماند

نتواند بر ای اهل عالم قدر در این وقت خداوند وحی فرستاد و با اهل عالم
 ذکر که اینک ظلمت کفر و نفاق عالم را گرفته است و نه اینست که این ظلمت که عالم را
 گرفت منافقان بر خدا غالب آمدند یا بر تهر و آل تهر سلام الله علیهم غالب آمدند
 بلکه خدا وقتی دولت باطل و دولت حق را از دید قرار داد بر اهل باطل ظلمت و دولت
 که در آن دولت باطل جوگلا برزند و چند روزی دولت بر آویند و دولت حق
 و اصل دولت را بر حق قرار داد و بر آویند و دولت حق را بر آویند و دولت حق را
 و دائم و ابدی کند و ال بر آویند و در دو باید دولتی داشته باشند حال که
 خداوند دولت آل تهر علیهم السلام را مقدم داشته بود بر آویند و باید بود
 باشد اگر بعد از حق میاید باید دولت حق را بر آویند پس باین واسطه خداوند
 باطل را مقدم داشت تا اینکه جوگلا برزند و بصب خود برسند و جنتشان
 منقطع بشود و بگویند که ما دستهای شماستیم و دولت بر آویند و اگر دولتی
 بر آویند و قدرتی میداشتیم عدالت کسری میکردیم و عدل و داد میکردیم تا ختم
 خداوند ایشان جعلت داد و ایامی چند که هر چه خواهند بکنند و بگویند که ما میکنیم
 منوریم و از کارهای نیک و از ولایت آل تهر نشد که ما ان کارها را بکنیم میکنیم
 میکنیم بودید و کردید و با وجودیکه میکنید بودید و خالف کردید پس با اینهمه خداوند
 وحی فرستاد و با اهل عالم در بگویند عالم ذکر که این چنین شده است و میباید و من حکمت

و آن قدر را که در آن تهر
 و آن قدر را که در آن تهر

خود را در راه ام که بر باطل دولت باشد و اگر دولت باطل را مقدم ندانم و حق را مقدم ندارم دولت حق را پیشترش بشود پس دولت باطل را مقدم داشته ام و ظلمت اهل باطل حال عالم را گرفت و غلبه کرد و دست اگر هیچ تنگتر از اینها نشود بکلی حق را بپایان میکشند و اگر حق نبود من دنیا و آخرت را و این آسمان و زمین را خلق نمی کردم و بنا ما خلقت هلا باطل این آسمان و زمین را باطل نیافریده ام ما خلقناهم الا بالحق خلق نکردم این آسمان و زمین را که بر حق و بحق من آسمان و زمین را و دنیا و آخرت را بر حق آفریده ام حالا این ظلمت باطل آمده است و عالم را گرفته است بخوابیم از میان بصر شما یکس و او را بشود که نذر دینها حق را می کشد یک کسی و طلب بشود بر یک کار بطوریکه در زیر ابر ظلمت این منافقان باز نور حق را خورده و آشکار نماید نه اینکه مانع جولان اینها بشود و میخواهم دولت باطل برقرار باشد و منع دایم انوار حق را بطور مقهوریت آشکار کند انقدری که راه را از چاه بتون تمیز دارد آبی نمیشد در شب با وجودیکه آفتاب غروب کرده است باز خداوند عالم ستاره ها چند آفریده است که در این تاریکی میکشند نه این است که بکلی ظلمت شب را برطرف کند شب بر حال خود شب است و لکن آن انوار را ستارگان نمی میکشند که راه را از چاه تمیز داده شود و مثل اصحاب بالهجوم با اعمام

اصحاب

اصحاب هم مثل اصحاب من مثل ستارگان میمانند هر یک که اقتدار جسته و کوشه کفر ضلالت هدایت می یابد و راه را از چاه تمیز میدهند بهیچند مثل آفتاب درخشند که بکلی ظلمت کفر و ضلالت را براندازند لکن بنوعی ضعیفی مثل ستارگان نورشان نمیکشند و بالجمیع هم بچندون و مردم ستارگان هدایت میدهند و لکن با وجود این ستاره حقیری هستند و نمیتوانند نوری آشکار کنند خلاصه وحی رسید که گیسو زمین شما مومنان که ظلمات کفر اینها را از انچه فرو میکشد و حق را ظاهراً بکشد و بطور قهر و غلبه که ظلمت بکلی تمام شود بلکه چون حال دولت و حق باطل است این نمیشود بلکه بطور مظلومیت و بطور مقهوریت با بی مظلوم و مقهور شود و در نهایت مظلومی و مقهوری و اثبات کفر کافران و احقاق مؤمنین را در ظلمت بنماید و انوار مراد بر همان مظلومیت و مقهوریت ظاهر سازد و چون این رسید از پیغمبر و امیر المؤمنین و امام حسن احدی از احاد حضرت مکر و که در عالم قدم پیش گذارد و بگوید این کار را من میکنم و عرض ادای این امانت را می نمایم این است که خدا میفرماید انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال فامين ان يحملنها واسقن منها وحملها الانسان اذ كان ظلالها جحشوا ان امانته في عالم ذر بان عهد بستیم و آن امانت را با کافران فاسقین منها و ترسیدند از آن امانت و هیچیک از خلق جرعت نکرد

پامیش گذارد و در روی این غلطی و رگر و بدید شد و از جمیع این آفاق حق را
 ظاهر ساز و بطور مطلقیت و مقهوریت احدی جرعت نکرد و اقدام در این کار کند
 این بار برادر و حاکمها الانسان مکر حسین بن علی صلوات الله علیه که اقدام
 کرد و قبول الله کان ظلوما جهولا زیرا که آن حسین مظلوم بود و جهول الله بود
 و مردم قدر آنرا ندانستند آن بزرگوار قدم جرعت پیش گذاشت و عرض کرد خدا
 این امر را من بر میدارم و در این دریا غوطه میخورم بطور مقهوریت و مطلقیت
 چون آنحضرت این امر را قبول فرمود از خدا با و وحی رسید که ای حسین اگر این
 کار را قبول میکنی این امر را بسیار خطیر است امریست عظیم باید جمیع اموال
 خود را در راه این کار بدهی که آنهارا غارت کنند و میرند عرض کرد خدا یا مال
 از تو و بازگشتش بسوی تو و فدای توست مرا مال نیست هر چه هست از توست
 وحی رسید بحسین باید جمیع اهل عیال و دختران و فرزندان و زنان خود را
 در راه این کار بدهی تا آنها را بکشند و بکشها بگردانند عرض کرد خدا یا همه آنها
 بندگان تو هستند و جان ایشان در قبضه قدرت توست و بشیت و اراده
 تو بر پا هستند حاضرند هر چه خواهی با آنها بکنی بندگان تو اند مرا اهل و عیال
 هر چه هست غلام و کنیز تو اند و وحی رسید بحسین باین کار نمی گذرد و با جمیع
 مکر آنکه جان خود را در راه این کار بدهی گفت مالی سوی نفسی و باذن

خبر

نه حب من اهل علی بن عسرف خدا یا جان فایسته نذر دایم لایق
 هزار جان من فدای راه دین تو و وحی بحسین باین کار هم نمیکرد مگر آنکه ترا
 با مال ششم اسبان کنند و ترا با این خاک یکسان کنند عرض کرد سبحان
 بد جان قبول دارم و منت میکشتم و قبول میکنم و این امر را در عالم نشستم
 خداوند عالم چون دید که اینکار را قبول کرد و قدم در این گذارد و با و وحی
 فرمود ای حسین حالا که این کار را قبول کردی این نیت و مکر بد و قتل و در دین تو
 و مادر تو کفایت این کار را بکنند مگر حکم آنها را چگونه بکنی باها و مصیبتها نسوزم
 باید آنهارا بکشی این کار را بکنند و باین امر رضایت ندی پس بر رسول خدا عرض
 کردند که حسین اینگونه امر مهمی باین عظیمی را قبول کرده است آیا رضایت داری
 فرمود رضای بقضاء الله و تسلیما لامره رضای هستم برضا خدا
 امیر عرض کرد که حسین چنین امر عظیمی را قبول کرده شما چه میگوید فرمود رضای
 بقضاء الله و تسلیما لامره حضرت امام حسن عرض کرد خدا و هم گفت
 رضای بقضاء الله و تسلیما لامره این مطلب را با طاعت عرض کردند که حسین
 چنین امر عظیمی را بکردن گرفته اول فاطمه صبیحه زبده میوش شد چون بخواست آمد
 او هم رضای بقضاء الله و تسلیما لامره فرمود باز وحی رسید بحسین تا
 امر بانجام نرسد مگر آنکه عهد نامه باین معنوی نوشته شود و قتل و بد و قتل

و برادر تو و مادر تو آن را چه کنند پس آوردند خبری سفید از خبرها
 بهشت و برادر نوشتند که بسم الله الرحمن الرحيم الله اشقوى من اللؤلؤ
 انفسهم و اموالهم لهم الجنة يقاتلون في سبيل الله و يقتلون و
 يقتلون خداوند خدایان را بگویند و جانها و مالها ایشان را با ناله جنگ
 با نیکه بهشت را ایشان بهید کرد و آنجا مقاتله کنند در راه خدا و بکشند و
 شوند و نوشتند تا به آخر و حضرت رسول و حضرت امیر و حضرت فاطمه و امام حسن
 ان شهادت نامه را چه کردند و آن را در کن ایمن عرش قرار داده بودند تا اینکه
 در سر وعده خود بکر بلا آمد و خود را این امر را خستیار کرده بود و
 او را مضطر کرده بود چنانکه بعضی از فرمانها میگویند و بسا یکی که پاف
 هست که میگویند پیچیده نه و الله حسین به چاره نمود و خود را این امر را در
 عالم ذر قبول کرده بود مردانه بکر بلا آمد و این بکر را بر خود خیزد بلکه بر
 اینکار بدین آمده بود باری آن خند نامه بود و بود تا به طوری که روزگشته
 عرض کردم که وقعه معاویه و یثیخت لرز دنیا برود و صیحه که به نیر کرد
 و آنها را عرض می کردم محضی که معاویه لرز دنیا رفت برید هم مدینه را مغلوب
 کرد و دیگری را حاکم کرد و فرستاد و پیش او که باید از حسین برک فرجیت
 بگیری و الاسرا را باید از برک من بفرستی و قیامه این خبر حضرت رسید
 متذکر

متذکر شد که هنگام معادی که در عالم ذر باشد آنچه کرده بود رسید بهایش
 فراهم آمده است ظلمات کفر معاویه عالم را گرفت و دست که وقت
 وعده که کرده رسید که شجاعت را بست و از برک او که این امانت بکر
 محکم است لرزیدند بیرون آمدن جمعی از ملائکه آمدند بخدمت آنحضرت عرض کردند
 خداوند همه جا را به نصرت جد تو میفرستاد و حالا در کباب تو هستیم باری
 میکنیم حضرت آنرا جواب داد فرمود مرا چه نصرت شماست آمدن تا
 مدینه فوجی از جن آمدند خدمت آنحضرت عرض کردند این رسول الله آه هنوز توانی
 بفرما بروم دشمنان ترا هلاک کنیم فرمود قرآن خوانده اید اینها نگوئید این
 الموت و لو گنتم فی بروج مشیه عرض کردند اطاعت تو بر ما فایده است اگر
 میکنی و از آن میدادی یکنفر از دشمنان تر از زنده میگذاشتیم فرمود اگر من بزر
 نروم و در آن موضع کشته شوم این خلق منکوس بجز از ایشان خواهند شد در
 موضع قبر من که خواهد خوابید آنحضرت آمد و آمد تا بمنزله که آنرا رحیمه گفتند
 سواران چند پیدا شدند که از جانب کوفه و حضرت می آمدند چون وقت نماز
 حضرت فرمود اذان گفتند و مشغول نماز شدند آن فاشون هم آمدند بایست
 با حضرت نماز کردند دیگر آنها در بند این نبودند که کسی را واجب القتل میدانند
 بان نماز کنند هر کس پیش می افتاد با نماز میکردند بجز از نماز کرده و فاشون

آمدند حضرت سلام کرد حضرت فرمودند تو کیستی عرض کرد من خرمی
 بنیدریا می هستم فرمودند بیاری من آمده یا بجنگ من عرض کرد مرا
 فرستاده اند که با تو دعوا کنم یا بن رسول الله برگرد بکجا میروی آنحضرت باز
 روانه شدند و آمدند و آمدند تا بنی نضیر رسیدند و هر روز از کوفه قسطن
 قسطن قسطن بکر لاجی آمدند بجنگ همراه بن اشعث وارد کرد بکجا با هزار تن
 و شیت بر بیع آمد با هزار قسطن چهار هزار قسطن آمد و عمر بن سعد سر کرده
 آنها بود خلاصه می مقبل لشکر بلا آمد و آمد تا چهار رصید بر رنفر در کربلا
 جمع شدند سر کرده جمیع آن قسطن عمر بود روز نهم محرم که شد ششم طعنه
 با چهار رنفر از کوفه آمدند و نامه از عیسی الله بن زیاد آورد برای
 عمر سعد در نامه نوشته بود که شنیدم با حسین خیال مدارا دارم و با او می
 شمشیر صحبت میکنی اگر آن سرداری لشکر از تو نمی آید سرداری لشکر را بشمار
 گذار البته باید رسید نامه من بنو حسین و اصحاب او تباری دلورا
 بکشی و بدش با مال شتم سبانی کنی کاغذ با بن سعد ملعون که رسید گفت
 چنان کنم قبول دارم و لکن امشب را بجایین مملکت دادم و فرزندانم را بکشت
 و منادیشان نداده که امشب بجایین مملکت دادند این حرف بسیار
 بر حضرت اجد عبدالله کران آمد باری حضرت امر فرمودند خندق بر دور
 خیمها

خیمها حفر کردند و امر کردند هرگز بسایه در آن بیابان جمع کردند و آوردند
 در میان خندق ریخته شد که شد حضرت کرسی گذارند و حضرت با لاله
 و رو با اصحاب کردند و فرمودند من اصحاب از شما بهتر ندیدم و با شما خنده
 و یک میکنم بدانید من که فردا در این صحرا کشته می شوم و انیقوم بامن کار دارم
 با کسی دیگر کار ندارند تا شب تاریک است بر خیزید و بروید به قبیلها بخود
 خود جمع بر خیزند و قند باز فرمودند جمعی دیگر رفتند و با جمعی دیگر فوج
 فوج میرفتند تا بقا ماند جمع قلیل حضرت رو با آنها کردند و فرمودند و شما تمام
 هر جا میخواهید بروید عبدالله بن جوهت عرض کرد یا بن رسول الله اگر من ترا
 و اگر گذرم و رفتم و دریاری تو فیه کار نبرم و شمشیری بسا که تو نترسم من چه
 خواهند گفت و من جواب مردم را چه بدهم بجای خدا قسم است دریاری تو
 می ایستم در این میدان و کوشش میکنم تا خونم ریخته شود در این صحرا چنانکه
 خون تو ریخته میشود و جانم را فدای جانت کنم بعد از او سلم بن عوف و حمزه
 بن جوهت عرض کرد یا بن رسول الله آیا نزد هجوم دشمنان ما ترا بگذاریم و تو
 و حق ترا ضایع بگذاریم در نزد خدا چه عذری میتوانیم بیاوریم و بخدا
 نخواهد شد که من دست از تو بردارم تا آنکه نیزه خود را در سینه دشمنان
 تو نشکند آن وقت با دشمنان تو با شمشیر جنگ کنم اگر شمشیر نباشد با تیغ جنگ

میکنم و تا که شریانم میبند یاری ترا میکنم تا وقتی که میرسم حدیث بخدا
 برخواست و عرض کرد بخدا قسم یا این رسول الله ما دست از دامن تو نمیبریم
 و از تو جدا نمیگشایم تا فدا بماند و بداند که خط الغیب پیغمبر را در حق تو رعایت
 کردیم و بعد از پیغمبر غیایان نکرده ایم بخدا قسم اگر یقین کنیم که کشته میژوم در راه
 تو زنده میژوم پس هر دو تپش میوزانند و خاکسترم را بپا میدهند و هفتاد
 مرتبه این عمل را با من کنند یک آن از تو جدا نخواهم شد تا مرگم درسد و از رگ
 اخلاص در راه تو جان بدم بکرم آنکه میدانم که این کشته شدن و این سخن بر بدنم
 و از روحی آید و تمام میژود و در آن دارکرامت ابدی است و نهایت برایش
 نیست زهر برین قیس برخواست عرض کرد بخدا قسم هیچ چیزی نخواهد شد که
 من فرزند پیغمبر را بکندم در دست دشمنانی که و منها و بیاور و خودم بروم
 و آه و دست و سر جنت بشم چنین روزی را هرگز نمیگویم اگر کشته شوم باز زنده
 باز کشته شوم باز زنده شوم تا صد مرتبه کشته شوم که خدا از شما اهل بیت دفع بلا
 بکند سعد بن ابی سحر برخواست چه قدر خوشم آمده از این سعد بن ابی سحر و از جفا
 و از آن آن برخواست و همین طور که عرض کرد و گفت در زندگان بیایا مرا بدید
 و بخورند اگر از تو جدا شوم و آقام با وجود یک کسی تنها بگذردم که بگویم آیا ذکر
 و سر راه را بنشینم و هر کس که میآید احوال پیغمبر که خبر از آقامی مزخ و در
 خانه

بخدا قسم این هرگز نخواهد شد باری هر کدم جوبه دارد حضرت ثابت آنها
 که دیدند فرمودند حالاکه ثابت قدم هستید بدانید که فردا همه کشته خواهند
 بگفتند الحمد لله حدیث که ما را بشرف قربان شدن در رکاب
 فرزند پیغمبر شرف دشت و ما را از آتش بجات دارد حضرت چون صدق
 ثبات آنها را دیدند فرمودند سر بالا کنید اما جاهل که اینها را میشنوید و بگویند
 خیال میکنند که یعنی فرمودند سر بالا کنید یعنی با همان نگاه کنید نه چنانست بلکه آنجا
 از زیاده ظهور غلظت و جلالت سید الشهدا همه سرها بر انداخته بودند حضرت
 و فرمودند سر بالا کنید و منترها خود را در جبهت بر سینۀ عرض کردم که کند او پشت
 و در العین را از نو حسین خلق کرد سر را بالا کردند حضرت بر آن آنها بکشد و فرمود
 بر خنجر آن حضرت که نگاه کردند دیدند پشت را و حور و علما و منازله
 خود را و غرق در بای محبت آن بزرگوار فرود رفتند که در آن شب خواب کردند
 تا صبح مشغول اصلاح اسلحه حرب بودند و روز که شد بر یکدیگر سبقت گرفتند
 که زود کشته بشوند و بیجهت برسند هر کدم بر دیگری میکشیدند بگذر از این بزم
 و کشته بشوم بهیمن جهنم آلم امین از ایشان برداشته شده بود یعنی در پیشتر
 و نیزه را غنیمت میدیدند و میرفتند و کشته میشدند صبح که شد حضرت آن را بر ما
 که در خندق ریخته بودند آتش زدند تا جنگ از یک طرف بشد که وقتی بنا کردند

این را راند او باشد که در قشون اسیر بود و در سستی دیگر داخل می شد
 و نیز در ملعون گفت احمین پیش از آخرت آتش دنیا را بر خود متیا کرده
 حضرت اورا نفرین فرمود خلاصه عمر سعد ملعون امر کرد که لشکر صف آرائی
 کردند قشون صف و صف ایستادند از این طرف بیرون آمدند و در دایمی
 خدا را شکر می کردند حضرت امیر سوار شدند و این قشون هم صف آرائی کردند و قشون
 قشون هم که چهل پنج نفر سواره و صد نفر پیاده بودند یعنی پنهان از نوکران
 و متعلقان که داشتند صد نفر پیاده بودند برید ابن حسین آمدند یک روز
 اصحاب حضرت بودند عرض کرد این رسول الله خص کن بروم با این قوم قدری
 سخن و حرف بگویم از نفس دل و داند و در برابر قوم ایستاد و گفت ای قوم آیا
 این طوطی خط الغیب پیغمبر را در باره ذریه او کردید این آب فرات را هر کسی نوشد
 از آن میخورد اینها اولاد پیغمبر شما نیستند از پدر آله بهرگاه باشند آنها
 نمی نمایند چنان احوال آن سنگ و دلان اثر نکرد معلوم است که آدم کوچک
 کسی گوش بفرش نکند اگر چه حرفی بزرگ هم بزند گفتند ای پسر زبده کو
 پیر حرف زدی حالا بس است برکت حضرت خود بر خاستند بجهت اتمام حاجت
 بان قوم کردند فرمودند ای قوم ایام ایشان سید که پیغمبر و قهر پیغمبر شما
 عرض کردند بلی می شناسیم تو پیغمبر و قهر رسول خدا فرمودند افشادکم با الله
 شمارا خدا

شمارا خدا میخوانم شمارا خدا قسم میدهم آیا میدانید جد من رسول خداست
 اللهم یا خدا یا بی فرمودند آیا میدانید که پدر من علی ابن ابی طالب است یا نه
 کوثر است که گفتند خدا یا بی فرمودند آیا میدانید ما درم و قهر رسول خداست
 خدا یا بی فرمودند آیا میدانید برادر من حسن جعفری است و کوثر را عرض شد
 که گفتند خدا یا بی فرمودند آیا میدانید عمو من جعفر طیار است عرض کردند خدا
 یا بی فرمودند آیا میدانید که من فرزند و جگر کوثر پیغمبر شمایم عرض کردند یا فرمود
 فبماذا اتحقنون فحیی پس پس بپس خون مرا حلال میدانید گفتند احمین است
 از تو بر نیداریم تا آنکه بایزید بیعت کنی یا ترا بکشیم حضرت چون این را شنید از
 انقوم دیدند دست بر لیش مبارک خود گرفتند و فرمودند شدید شد غضب خدا
 بر بیهوده که عزیر را سپردا گرفتند و شدید شد غضب خدا بر بیهوده که
 را خدا گرفتند و شدید شد غضب خدا بر قوی که پیغمبر خود را کشتند و شدید شد
 غضب خدا بر قوی که از رده دارند فرزند و قهر پیغمبر خود را بکشند خلاصه محبت رسول
 انجا میدوید که اصحاب گفتند و شدید شد تا آنکه دیگر کسی باغ نمانده بود خود
 بنفس نفیس خود آمد در میان میدان و بجهت اتمام حاجت بران قوم با کد را زد
 کردن و البته معلوم است که حضرت سید الشهداء اول مخلق الله است صد استغاث
 او جمیع خلق رسید و هر زخمی هر دقعه هر جگر کسی یاری ایشان نکند یاری ایشان

کرده یکی شمشیر ساخته یکی تبر ساخته یکی سربش را تیر کرده یکی بزبانت
 اورفته یکی اسب برایش آورد یکی رکابش را گرفته یکی رفته هم جان داده
 همه اینها یاری اوست حالا امر وز که آن هَلْ مِنْ نَاصِرٍ یَنْصُرُنِیْ بلند است
 و اگر کوش و لت را باز کنی میثونی بلکه این همه آوازها از سر بود که چه بطلع
 عبدالله بود و همین صد استغاثه آن حضرت است که بلند است و من الان
 بر آن تو همان لفظ را میگویم حالا یار ایشان کن آیا میدانی یاری او در مثل امروزه بر آن
 ما و تو چیز است این است که غرای او را بر بایکیم و بشنیم و بصیبتش گریه کنیم و بیکاییم
 خدمت کنیم پس حالا اگر بنای یارایش را دوری بشو استغاثه اش را و یارایش کن
 بعد بلند فرمود هَلْ مِنْ نَاصِرٍ یَنْصُرُنِیْ آیا یاری کننده هست که مرا یاری
 کند کسی حضرت را جواب نداد فرمود هَلْ مِنْ مَعِیْتٍ وَ لَعَنَّا اَیَا فَرِیاد
 رحمت که بغیر ما برسد باز کسی از آن طایفه جواب نداد فرمود آیا یکی
 خدا پرست هست که از خدا برسد در باره در پیغمبر خود و دفع ظلم کند از آن
 باز کسی حضرت را جواب نداد هر چه استغاثه فرمود هیچ جواب ندادند مگر با
 شمشیرها کشیده و بابتیرهای بی در پی تا اینکه شربت مرگ را بکام آن بزرگوار رسید

وَلَعَنَ اللَّهُ عَلَى قَوْمِ الظَّالِمِينَ
 لَبَّحَهُمُ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِ مِصْبَاحٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْأَخْر

دوقفیر

دوقفیر آیه شریفه و هفت هفت که نشسته سخن رسیده بود باقی فقره که خداوند عالم
 میفرماید لَوْ كُنَّ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زُنُودًا لَقُتِلَ مِنْ فَرْقِیْ فَمِنْ أَمْثَلِ فَمِنْ بَدِیْ
 که آنچرا می کشی که مثل آورده ایم از بزرگ نور خود در اول آیه روشن می شود آنچرا می کشی
 مبارک زیتون چنان درختی که نه شرقی است و نه غربی و چنان درختی است که نه درختی است
 که درختی او خود بخود مشتعل شود قبل از آنکه آتش با او برسد حکایت غریبه
 معمای غریبی است که خداوند فرمود و هیچ طغی می شود ندانم این آیه را بهین
 خداوند عالم در اول آیه میفرماید خداوند روشن است آسمانها و زمینهاست مثل
 روشنای خداوند عالم مانند آن طایفه است که در آن طایفه چراغ شده و چراغ
 در مردی شده آن مردی در چنان شده مانند ستاره تابان و آنچرا می کشی
 شده باشد و روشن بشود در درخت مبارک زیتون که نه شرقی است و نه غربی
 معمای بسیار غریبی است و عقل حیرانها میماند اگر نه این بود که آن غریب
 را فهم این آیه را بدست ما نداده بود و ندانم که کسی معنی این آیه را نفهمد
 از پس مشکل است و نزدیک است که روشن آن درخت مشتعل شود اگر چه
 با و نرسد نور علی فوری بالای نوری است این یعنی چه که ام نور بالا که نور
 همه اش را محاسن پیدا کند لَوْ كُنَّ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زُنُودًا لَقُتِلَ مِنْ فَرْقِیْ
 نور خود و بسوی روشنائی خود هر کس را که خدا خواسته و لیضرب الله الأمثال

للناس وهذا وندار بر مردم هر خود مشاها میزند والله بکلیه يعلم
 وهذا وندار خبری دانست و تحقیق بر امری را دانست و میداند چگونه
 بنزد پیش بنزد باری عرض میکنم که آنچه گفته است که خداوند بآن چیز مثل
 بر که نور خود آورده وجود پاک محمد صلی الله علیه و آله زیرا که ادا قلی چیز است
 که در عرصه امکان روشن شده چنانکه میفرماید اقل ما خلق الله انوارا
 و اجاب اول چیز که خداوند خلق کرد نور پیغمبر بود ای جابر و یحیی
 در قرآن و آئمه طاهرین در احادیث بسیار فرموده اند بلکه اجماع شیعیان
 و سنی است که حضرت پیغمبر اول ما خلق الله است و اجماعی جمیع عوام و خواص
 که پیغمبر بهترین موجودات است و شرف کائنات است پس او را چه گمان
 که خداوند آنچه مثل بر که نور خود قرار داده و از انبیه در قرآن پیغمبر
 را چه نامیده و فرمود انا اول سلاک بالحق شاهدا و مبشر
 فذوقوا داعی الله باذنه و مسلما منیوا حاصل آیه آنکه
 پیغمبر ما ترا چه عالم افروخته میکان آفریدیم پس آنچه را وجود مبارک
 پیغمبر است و بر آن مردی است که آن مردی حافظ آنچه را که از صبر
 حوادث و آن مردی که بجهت بیان مردم دنیا آنچه را که بکس است
 باصل آنچه نذر و لکن نور آنچه را در مردم که تا بیده و نور آنچه را در مردم

تلاوه

تلاوه آمده و در خشان شده و آن مردی عالم افروخته و نور آن مردی در
 تا بیده و همه نور مردمی که میداست آنچه تویی بنده بیانی است که مردی را بر
 تو کرده و نور است که مردی نشان تو داده پس تو را مردمی نور چراغ افروخته
 بر مردمی چراغ را وید و در مردمی چراغ را که شایسته بیان او و شرح او چراغ
 معلوم شود و آن مردی مثل است از برای حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه و آله
 طاهرین که آن بزرگوار حجاب است از بر پیغمبر حافلی و جبابه است بر که او و طهر
 علم نبی است و او است حامل علم نبی و او است که جمیع سر را بری از او ظاهر شود و از
 زبان معجز بیان او بطور میرسد این است که فرمود علی علیه السلام پیغمبر علم خود را
 در سینه من گذاشت بلکه عرض میکنم آنچه از پیغمبر گرفته احدی از احاد طاق آن
 علم ندارد و لکن بقدری که میداند که مردم تحمل میشوند انقدر از علم پیغمبر بر آن مردم
 ظاهر میکند و زیاده از آن را مردم طاق ندارند این است که میفرماید بل عندک
 حجة بکلون علم لوجت به لا اضطربم اضطراب الادیبیه فی الطوبی
 البعید علم چند از سینه من قرار گرفته که اگر آن علم را اظهار کنیم هراینه مضطر
 میشود مانند رستم و دلو چاه عمیقی و این یکی از مشاها می عرب است که در مشاها
 میگویند و چه قدر مطابق مثل است دلو را بر سر رستم بربندد و دلو چاه فرو کند و آنوقت
 رستم را اندک حرکت بدید بین بطور مضطرب میشود و چنان بموج می آید و مضطرب

می شود بند از بندش بگردد می آید میفرماید اگر خدای آن مکنون علم خود را بگویم
 شما مضطرب می شوید که بند از بند شما از یکدیگر متفرق می شود و همه حرکت می آید
 و از هم می پاشد باری علوی که پیغمبر در او گذارد و غیر از او کسی حامل نبوت
 بعد از آن که در او قرار گرفت بقدر قابلیت و حوصله مردم علم نبی از او
 بروز کرد و یکند بر آن مردم پس ادب شایع علم پیغمبر و ادب تر جهان
 پیغمبر و ادب بیان کننده و امر و نهی پیغمبر و اینها را در مقصد ها گذشته
 عرض کرده ام و لکن چون یادمان می رود مکرر میکنم تا متذکر شوید اما مقام
 آن طایفه که آن چراغ و مرذکمی در آن است وجود پاک عصمت کبری فاطمه
 زهراست سلام الله علیه با حجت آنکه آن بزرگوار است حامل علم نبوت و حامل
 علم ولایت و جمیع علم نبوت و هر از نبوت و جمیع علم ولایت و هر از
 ولایت و در نزد حضرت فاطمه زهرا جمیع است نه چنان خیال کنی آن بزرگوار
 چنانکه جهال این زمان در حق او خیال میکنند اما زمان در حق آن بزرگوار
 خیال میکنند بخلیه که خود را حسد بای خود را زن هم شوم حسد بر یکدیگر
 برون و خیالات فاسد خویشان و امام و ان خیال میکنند که بزرگوار است
 مثل سایر زنان حتی آنکه زنهای کثیف خود فاطمه الزهرا را گفتند اما نمی
 چنان طور که تخریز زمان و خاتم انبیای زمان کسی نمیتوان گفت فاطمه را
 هم کسی

هم کسی نمیتوان گفت بجهت آنکه حضرت فاطمه را خداوند عالم ایجاد فرموده
 هزار هزار و هر قبل از جمیع موجودات و هزار هزار و هر عبادت کرد و خدا را
 و نه قلم بود و نه لوح بود و نه عرش نه کرسی نه آسمانها و نه زمینها و جمیع آسمانها
 را خدا از نور مقدس حضرت فاطمه ایجاد کرد و علم جمیع انبیاء را اگر و کلام
 کنی یک رسد از مغنا و رسد نور فاطمه و علم فاطمه است و جمیع عصمت
 بنو حضرت فاطمه و شش شد از اینجهت آنحضرت را بر هر انامید ندیعی در
 جمیع انوار نبوت و انوار ولایت همه از آن بزرگوار جمیع کائنات منتشر شد
 و هر کس با بعضی امکان گذارد و از نور او خلق شده نه همچو خیال کنی آنحضرت را
 که زنی بود مثل سایر زنان یا ایکن پهن و خست پیغمبر بود مثل سایر دخترهای پیغمبر
 نه چنین است خدا در قرآن در فضل آنحضرت میفرماید كَلَّا وَالْقَمَرِ وَاللَّيْلِ إِذَا
اَجْبَرَا وَالصُّبْحِ إِذَا اسْفَرَا أَمَّا الْاَحَدَى الْاُخْرَى الْكَبْرَى بِذِي اللَّبْسِ لَنْ شَاءَ
مِنْكُمْ اَنْ يَتَقَدَّمَ اَوْ يَتَأَخَّرَ که اگر نخواهی شرح این آیه را کنم از این مطلب
 میافتم حاصل می آید آنکه اَحَدَا اِلَّا اَحَدَى الْاُخْرَى الْكَبْرَى حضرت فاطمه یکی از آیات کبری
 خدایت و تدریس برای شریعتی انداز میکند مردم را چنانکه انچه ظاهرین پیغمبر
 انداز میکردند چنانکه آنجا بشیر و نذیر بودند حضرت فاطمه هم نذیر است بر اهل
 عالم نه اهل این عالم تنها بلکه بر اهل هزار هزار عالم آنحضرت نذیر است بر

آن بزرگوار را چنانکه عالم امکان سبب بود از آن خداوند دصد و شش و پنجاه
و خشت تو حیف آنچه را که فرمود و بقله من شجره مبارکه که در قیامت
مشرق و مغرب و کعبه نبویه یعنی هر چنان که بان مثل برآورد و آورده ایم روشن می شود
از درخت مبارک ریتون به بین قابلیت آن بزرگوار را از بهر آفریده اند قابلیت
آن بزرگوار را چنانکه درخت نامیده اند باری چون مطلب مطلب علی است بر شمر
برای عوام و ادراکدن بسیار سخت است و لا اله الا الله عرض میکنم بطوریکه همه
بهره برد حضرت پیغمبر چراغ است بعضی آیه قرآن حاصل چراغ چه دارد و چه
دارد یکی دودی که از روشن بخوبی و یکی آتشی که در دود در گرفته پل
میکنند آتشی که در دود است فراموش کنند آن دود و چه میماند آتشی نیز دیگر
آدمی آوری دود به روشن می شود باز آن آتش در آن دود دیگر و مشتعل
می شود پس آنچه در دود و یکی آتشی است که در جان دود و دیگر دود
دودی که بان آتش زنده دل شد و حیات پیدا کرد اگر آتش را زنده و دیگر
دودی است تیره نه روشن است در آتش و نه سوزن در آتش اگر دود و بناید
آتش ظهوری و پدید ندر دود امید انداختن و نه چنان تحقیق مستلزم کرده که
دیگر راه بر کسی نگذارده و نه جبری باشد نگذارده و نه تقوی مانده و لکن
اکثر الناس لا یعلمون باری اگر آتش از جان دود میرون رود و دود سرد است
و تیره و تاریک و بر آتش سوزن و نه فروزنی است و لکن وقتی آتش زنده

خود را بر بام دود و دود سر سلطنت خود را در ملک دود قرار داد و مانند جان
در تن این دود رفت و دورای منی در شش فروزنی شد بنده ای میکند
من آتشم و در این هنگام ندای منم آتش سوزن را زدن بلند می شود صد
منم نار فروزان از من بلند می شود و اینها را هم به صیغ میگوید بطوریکه اهل لعل
از غروب و بجم و پندی و غیره آن خدا را میشوند و آن زبان را میفهمند و کبریا
در پی در آفرینش اوست و بجا باشد او کند به میسر گویند روشن می شود فاش گویند
در میان جمیع عالم که منم آتش سوزن منم آتش آفرینان و رست میگوید و اگر
آن دود باشد و همان آتش باشد بر آتش و نور نیست و پدید آید و نیست
آتش می شنید آیا آتش را شناخته آتش این اشکها آفریده نیست بلکه آتش
از درگاه چشم مردم میرود است آن دودها که آفریده را آن پایی میگویند
و دست را آن بلا میگیری می بینی دست میسوزد و آن آتش از دیدار مردم و اگر
حاکمان بالا تر است پس اگر آن دود نباشد از بر آتش ظهوری و پدید
نیست پس آن آتش بدو دیگر و اگر منم نبودم تو سوزند که و آفریننده که نشسته
دو و تیره و کثیف بودی و اگر تو نبودی من جلوه کرد میان جمیع غیثم و ظاهر و
پدید بر من نبود که الک صیغ ما ید اما المعانی ففهم معانی و ظاهر
فیکم احسننا من نور خاتمه و ففهم الینا ام و عباده حضرت شید شای

میفرماید یا تم پدید آمدن در میان شما را از نور ذات خود اختراع کرد و با
 بندگان خود را با و کلد کرد و مقصود این بود که آن بزرگوار اند پدید آمدن
 خلق این است که پیغمبر فرموده من سرافق فقد سرائی الحق هر کس مرا بیند
 دیده و هر کس رو من آورد و بر آتش من پناه دراز کرده و رست بگوید حق
 و صدق است آیا نمیجویم و زیارتشان من احبکم فقد احب الله و
 البعضکم فقد ابغض الله و من اعصمکم فقد اعصم با الله الشلا
 علی من غلام فقد عرف الله و من جهلهم فقد جهل الله و من تحل
 منهم فقد تحل من الله یعنی هر کس شما را تهر را دوست دارد و خدا را دوست
 داشته هر کس شما را دشمن داشته خدا را دشمن داشته و هر کس دست تو را بدین
 عنایت شما نزد منم بخدا شده هر کس شما را شناسد خدا را شناخته هر کس
 شما را نشناخته خدا را نشناخته هر کس شما را منقطع شده از خدا منعطف شده بین
 جمیع هم همین را بگوید و تو هم بخیر همین را بگوئی هر کس از نور و کلام
 بشود از آتش من پناه بر و گردان شده هر کس رو تو بگذرد و بر آتش من پناه کرده
 هر کس نور را شناسد آتش پنجه را شناخته و دست تو دوست آتش است
 دشمن تو دشمن آتش است حالا چه بین است وجود پاک پیغمبر علی اله علیه و اله
 وجود مبارک آن بزرگوار مرکب از دو چیز است چنانکه آنچه مرکب از

چیز است

دو چیز است آن بزرگوار مرکب از دو چیز است یکی مقام قابلیت و طبیعت خود
 است و یکی نور ذات که در این قابلیت در گرفته این است که در تحلیلی
 یا این آدم طاهرک للفناء و باطنک ظاهر تو دوستی است که فانی
 میشود و اما باطن تو آن آتش است که در روشن وجود عیسی در گرفته است هر که
 عیسی هم مرکب است از دو چیز یکی آن دو که قابلیت عیسی است و یکی نور
 و خدا عالم است همچنین وجود پاک پیغمبر صلوات الله و سلامه علیه و اله مرکب است از دو چیز
 از اصول کانی است که خداوند حضرت آدم میفرماید یا آدم سر و حاکم من کرد
 و طبیعتک علی خلاف کینونتی ای آدم تو جو چیز داری روحی داری و طبیعتی
 داری روح تو از روح من است و طبیعت تو برخلاف کینونت من است همچنین
 جو چیز داری در روشن او از آتش طبیعت او که دو دست برخلاف آتش است
 به بین آتش روشن است و نور آن دو دویتره و تاریک و ظلمات است و کلام
 آتش است و لکن در معصومین آن صفات آتش غالب است بر صفات دو دویتر
 معصوم صفات هر دو غالب است بر صفات آتش به بین اگر سردی دو دویتر شود
 بر صفات آتش این شعله هر دو می شود سیاه و سیاه افکن و ظلمانی اما اگر حرارت
 آتش غالب بیاوردی هر دو فروزند که آتش بیاورد بر تاریکی دو دویتر می شود
 افزون چنانکه مردم مرکب از دو چیز یا طبیعت خود را غالب بر روح خود کرده اند

یا روح خود را غالب بر طبیعت خود کرده اند یسئوونک عن الروح
 قل الروح من امر رقی روح از امر مذمت و روح از عالم سید
 و از عالم ملکوت است اگر روح بر طبیعت مردم غالب آمد ایشان را با غلبه
 میکشاند و اگر طبیعت مردم بر روح غالب آمد ایشان را با سفل الشیطان
 سجنین میبرد و در وجود مبارک پیغمبر مصلی الله علیه و آله جان روح غلبه کرده
 بود که گویا پیوسته بین الوجوه طبیعی مانده ز بسبب تم خیال تو که تو هم با
 تاسر من تو اند خورده خورده رفت من هستم آهسته آهسته آنقدر را
 روحانیت غلبه کرده بود بکل طبیعت او مضمحل و مستهلک شد پس کائنات
 که روح نه و جان فدا شده فارسی روح جان است اما بر عینیت روح است
 روح آنکه گفته شود بر پیغمبر روایت روح آنکه گفته شود پس پیغمبر جان خداست
 و عالم را آن جان جهان نگاه داشته آن بزرگوار جان جهان است و جان
 جهان خداست و مال خداست و آن بزرگوار جان با آن جان و آن روح
 در گرفته است که بخیر آن روح چیز دیگر نیست و همه همان روح است یک مثل
 حضرت پیغمبر آورد در شان علی ابن ابیطالب بسیار مثل عجمی است بسیار
 عجیب است محل عبرت است و مطلبها بزرگ در آنها حل میشود و آن را نمی توان
 بیان کرد مگر مقدمه از بزرگ آن بیان شود اما هیچ میداند که جانی چگونه
 میشود

میتواند در وجود آن جانی طبیعی و مزاجی پیدا میشود که شیف و بخارها بسیار
 بر وی پیدا میشود و طبیعت شیاطین این است که در هر جا ظاهر و کشف و کشف
 آنجا شیطان سکنا میشود و از اینجا که شیاطین در این حمامها توی کثافتها
 در زیر این سبزهها پراکنده اند این متجملها توی این مطنخها و دوشها
 و بخاریهاست و شیاطین در اینجا با سکنا کنند بعد از آنکه و طبیعت کثافت
 فاسد و متعفن سودا و پیدایش شود و شیاطین بر او عبور میکنند آن طبیعت
 مناسب حال خود می بینند و قتی طبیعت او را مناسب می بینند شیاطین
 در تن او میروند و در آن طبیعت و در آن بخارها که شیف سکنا میکنند و چنانکه
 و دود تیره که بر سر فیل است تا آتش بر او عبور کند آن دود با آن آتش در
 میکرد آن بخار هم با آن شیاطین در میکرد و از اینجا که حرکات غیر منظمه از او بر
 میکند و شیطان در جمیع اعطای و جوارح او میروند و چنانکه آن بخار در جمیع عروق او
 میروند و شیطان هم سوار آن بخار است میروند این است که حدیث در شیطان
 در تن مردم مثل خون جاری شود و در تمام تن میگرد و همچنین اگر کسی بدن او را
 و بسببها و به عادتها نجس شده باشد ابلیس که میگرد و هم جا میزند که میسردان
 بدن می بیند ما وای او این جاست چنانکه اگر بمنجلا که برسد حفظ میکند و
 نه الفورا بخاسک میکند و بر او این است که بلیل ملکستان رسیده باشد و با نظرها

منجلا ب لذت میرد البسته کرم خلا از خلا لذت میرد و البسته که میگذرد
 بآن بدنهای نجس شده بر شجوه تها به عادتها طبیعتی و شفا و تقا اگر بکبر
 بفاق بدن نجس شده باشد آن بدن را در سلطه خود قرار میدهد و آنجا
 سکنای کند اگر بدن جمیع نجاستهای عالم آلوده و نجس شده باشد آن بدن
 پای تحت او میثود و آنجا قرار میگیرد و اگر بعضی از نجاستها آلوده باشد گاهی
 در آنجا میآید آنجا را قهرج کاه خود قرار میدهد گاهی میآید آنجا و باز میگوید
 و برود پای تحت خود که آن بدن باشد که با انواع ظلم و فساد و شقاوتها
 و نجاستها آلوده شده و آنجا سکنای میکند و منتظر میکشد باینکه عرض میکنم
 حکمتی که عجبی الله را با الفاظ عامیانه عرض میکنم پس چون دانستید که چنین بدن
 نجس شد شیطان در او سکن کند و چنانکه بخاری بدن در کل بدن جاری است
 شیطان هم بر آن بخار را رست و در همه جا میگرد و در اینجه حرکات غیر
 منتظمه از غصات صادر میثود و چنانکه آن بخارها که مرکب آلیس شده بزبان
 میرسد و او را میکشد بنام محرم حریف زدن بدروغ و نجس بهرگز که بعضی
 و امثال آنها و همین در آن بخاری که مرکب شده است برآلبیس و نجس میرسد
 و در آنجا که بنام محرم بنظر بنظر عداوت با دوستان مکرر میگذارد و
 که آن بخار که مرکب آلیس است بدست که میرسد سیله بر تیش که کشتن رفتن
 میگذرد

میگذرد و نشانی آنچنانست که نیت میثود و اخذ بغیر حق عطا بغیر مستحق میثود
 در هر غصوی معصیتها بسیار میثود و الا اگر بدن پاکیزه شده و رفته
 شیطان و قبیله بر او میکشد و تنفر میگذرد از آن بدن چنانکه توارنجاست تنفر
 میکنی از نجای پاک تنفر میکند از اینجه فرمود خاک روبرا در پشت و دهانه
 مگذارید زباله را از خانه بیرون برید که خوابگاه شیطان است و شیاطین درونی
 را که میگذرد خانه را پاک و پاکیزه و منته و رفته که کردی شیطان از آنجا فرار میکند
 و چنانکه خانه کثیف شد و خاک روبرو و نجاست جمیع شد و ای شیاطین میثود و در قعر
 انسان کم میثود و امر من در آن خانه زیاد میثود و بهین اغلب دیوانگان مردمان
 کثیفند و تجربه کردیم اغلب اینست که اینها که دیوانه اند مردمان متعصب کثیفی هستند
 میثود و یکوقت اخطا فاسده بدن در کس پیدا میثود و دیوانه میثود و لکن اغلب اینست
 که این کثیفهای سیاه اینها که در قوی طون حمامها سر راهها و قوی خاک و بهر آنجا
 دیوانه میثوند حالا اگر بدن به طیب و طاهر و لطیف و طاهر طاعت ظاهر باشد
 شیاطین از آن بدن فرار میکند و قبیله میآید میبیند اینجا چه ماندن نیت منجلا
 که نیت کثافت هم نیت سهل است از اینجا هم بدش میآید و یو بکری و زلف و نعوم
 که قرآن خوان است با جمیع دیوانه گان همین طوره در بدن اخطا فاسد
 رویه که پیدا شد آن بخاری که بآن تعلقی میکرد و شیطان در او نشسته و چنان

جن است این می شود و دیوانه بچشمش نگاه میکند می بیند که جن از چشمش نگاه میکند
 جمیع موجودات او از جن است پس جن هم صاحب دو چیز است یکی آن طبیعتی
 که اطلاق فاسد باشد و آن بخارها را می بیند یکی جنی که با و تعلق گرفته جن
 از دیده های بیرون است چنانکه آتش از دیده تو بیرون است این شخص جن
 مانند آن شعله چو اشی است که در میان جمیع آتش پراکنده در گرفته باشد
 آنچه جن می خواهد بگوید از زبان جنی میگوید بپای تو هم هر چه سخن میگوید بگوید
 با جنی است و ال کنه از جن از جنی است و ال کنه جنی از گوش او می شنود و جنی از
 زبان او تکلم میکند پس همانا که این جنی خساره تابان جن است چشمش را
 جن است گوشش شنوای جن است زبان گویای جن است دست توانای جن است
 پای پویای جن است و هكذا باری در جنی است اینست اینطور شنیدی و چون در جن
 اینست و اینست پس بدان که انسان با ملک و روح القدس نیز جنی است
 هرگاه بدن معتدل باشد اذا اعتدل من اجها و صح منها جهاط
 سائب الا اعتدل و شاد که بها سبع الشلال و قتلک ان
 معتدل و کامل شد روح القدس بهین طور و طبیعت او در میگرد و چو
 می شود در میان جمیع روح القدس در گرفته چون تکلم میکند روح القدس
 از زبان او تکلم میکند چون نظر کند روح القدس از چشم او نظر میکند
 چون او را

چون او را بر پنی روح القدس دیدی معامله با روح القدس است مسافه
 با او مسافه با روح القدس است روحی است مجسم در میان عالم راه می رود
 و چو اشی است مشعل روح القدس خلاصه این حالت را که شخص مشعل آتش
 روح القدس در کرد یا جنی آتش جن در کرد این را زبان عربی میگویند
 یعنی الشیطان یا آن روح القدس مس او کرده است این است که خدا در قرآن
 میفرماید کالذی یخطبه الشیطان من اللیس باری صاحب این حالت را
 عربی میگویند موسی حال این حضرت پیغمبر ص مدحی بر آن حضرت امیر کرده که اگر
 جن و انس جمع بشوند نمیتوانند هیچ مدحی بر او بکنند و آن این است که فرمودند
 علی موسی فی ذات الله علی موسی است بصفات خدا موسی است با نور خدا
 موسی است با نور عظمت و جلال و کبریا خدا یعنی آن بزرگوار چو اشی است آتش
 توحید در گرفته در میان خلق افروخته میگوید بخبراکم آتش از چو اشی میگوید
 پس آن بزرگوار در دینش دیدار خداست اینرا من هم گفته ام حدیثیست
 من ذلک الحسین مکرر بله لمن ذلک الله فی عرشه هر کس دیدن کند
 حسین را دیدن کرده خدا را در عرش او و حالا علی اگر نه موسی است بنور عظمت
 و جلال و کبریا خدا پس چگونه دیدار او دیدار خداست و گفتار او گفتار خداست
 و کردار او کردار خداست عرض کردند حواریین عیسی روح الله من بحالک

قال جالسوا من يدكم الله ويؤتيه وينيد في علمكم منطقته
 ويؤتيكم في الاخرة علمه حوار بين يعيسى عرض كردند كه باكم بنشینم
 فرمودند بنشین با کسی كه دیدار او شمارا بیا و خدا بیاورد و گفتار او علم شمارا بیاورد
 كند و عمل شمارا راغب در آخرت كند مقصودم كمال اول صديت بود كه بنشیند
 با کسی كه دیدار او شمارا بیا و خدا بیاورد و آنكس دیدارش شمارا بیا و خدا
 می آورد كه بنور خدا در گرفته بشد اما آنكس كه بظلمت بر شیطان در گرفته شمارا
 بیا و شیطان می آورد كه کسی هست می بیند بر جمیع خیالاتش ملك غالب است یعنی
 كه دارد مجلس شده و نشست می بیند از اول مجلس تا آخر مجلس حكایت ملك
 این در گرفته با نش ملك است يك دیگر در گرفته به آتش تجارت است و در مجلس
 كه شد بعد از سلام كه نشست فكرش اینست كه امسال فلان مال كساد است
 فلان مال و بیع چه نرخ است چه طور است و كهذا يك در گرفته بمحض مشايخ
 تا دارد مجلس شد بعد از سلام می بیند كه كور چه طور شد زنجیر چه طور شد حال كچه
 عقد چه طور شد و كهذا لكه سكه در گرفته بنور صفت سر تا پا ذكر خدا است سر تا پا
 نمایند كه صفت تا می نشیند آنچه میگوید در خدا و انوار خدا می گوید این است كه
 الله تعالی هم اتمام چنین بودند كه كس احادیث ایشان را دیده میداند كه
 نیستند ایشان فكر خدا كلامكم نو و و امركم سر شد و وصیتكم التقی

و فعلكم

و فعلكم الخیر و عبادتكم الاحسان و یجتنكم الكرام و مشائكم التقی
 والصدق والوقی تا آخر زیارت و هم چنین باز مثل عرض كنم الحمد لله اگر چه
 این حمد بطور طعن است در این زمان اغلب كجوره مردم هستند كه اغلب آنمردم در
 گرفته اند با نش انكس در گرفته اند با نش روس و در مجلس كشد می بیند از اول
 مجلس تا آخر مجلس همه اش ذكر فضایل انكس است چنان معتقد با انكس است كه تو
 را صدق لا كذب میداند و تدبیرشان را لا خطایه میداند با نشان را بر تیر
 با سهوا میداند اكشان مشربشان حرکات سكنتشان را بر تیرین همه چیز میداند
 غرض اینكه نشستی جمیع حجتشان از اول تا آخر تعریف انكس است میرشان را بر تیر
 حوز و نشان چه طور بود جمیع آنچه میگوید در فضایل فرنگی است محبت فرنگی را در دل
 غالب كند پس آنها كه بكر خدا و ند در گرفته اند آنها سر تا پا صفات خدا را می بیند
 تا دارد برایشان میثوی می بیند همه اش ذكر صفت حق خدا و امر خدا را ظاهر میکند
 پس معلوم است كه آنها ما تمیم اگر شیعه باشیم و با نش ولایت آل محمد علیهم السلام در گرفته
 باشیم و سر تا پا می باید نور ایشان منور باشیم و بنور بعض اعدای ایشان منور باشیم
 نه اینکه سر تا پا با نش ایشان در گرفته باشیم كه همینكه ورق كتابشان را باز میکنند
 قال الامدی قال الترمذی قال الحنفی قال الشافعی قال المالکی قال الجلیلی
 در الفا حوز می بیند میگوید شافعی چنین فرموده مالکی چنین فرموده امام فخر رازی چنین

و فهمی ز موهن و موهه بر اش را بلفظ فرموده میگوید این مالک میفرماید
 بفرمایید پس تو معلوم است این که جمال ما بن مالک هستی این شافعی مالک هستی
 و موسی بن شافعی آن حدیث اگر نه تو را چه باعد که آل محمد اگر دوستی بآل محمد را
 عظمیایان غیر ایشان در دل تو چه عظم خواهد داشت این را بدانید که عظم
 هر خلوصی در کفر فکری بزرگ آنکس است حال من مخلص شام هستم وقتی مخلص شام
 که در کفره با تش او باشد و بغیر او یا دی نه شده باشد و الا مخلص خالص نیست
 مشوب است پس کسی که خالص بآل محمد عظیم السلام دارد که باو کرا ایشان و ذکر آنرا
 ایشان را نکند و با عظمیایان احدی غیر از ایشان را عظیم نداند باری مقصود
 این بود که پیغمبر فرموده علی موسی فی ذات الله علی خالص است و مخلص
 در توحید خداوند عالم آیا میتوانی بگوئی علی مشرک است حاشا لغو بالله علی
 خالص و مخلص است در توحید خدا که سر تا پا از آن بزرگوار در جشانه مذکور
 و حدت ذات خدا مکر و حدت صفات خدا مکر و حدت افعال خدا
 مکر و حدت عبادت خدا و از لوازم آن بانه مذکور صفات و افعال و عظمت
 و جلال و کبریا خدا و حال بر سر شیعیه که در اینها شک کند و در حق امام خود را
 این را قبول نکند و حال آنکه ابن الحدید نا صبی میگوید صفات آن اهل علم
 و ذلالت جوهری المعانی عن صفاتک الجواهر عن الاعراض

والکفر

والکفر والمجری بکبر عن تشبهها بالعناصر و هم جنس انسان در آن
 خصوص شجرها بسیار است بزرگتر از شافعی مذکور میگوید و مات شافعی
 لیس بلیدی علی ربه ام سر به الله یعنی تقدیر صفات خدا از تو بدست
 که من که شافعی مردم ندانم که خدا من توئی یا تو نیستی ابن الحدید میگوید تعلقت
 افعال الربوبية التي عذبت بها من شئت اناک مرید ابی علیه
 صفات خدا بخود گرفته که خضر عذر خواستم علی اللهی را که تو را خدا دانسته اند که
 آنکه تو سر تا پا که صفات خدا هستی و فهم ما هم تا حدت پس حق دارد که ترا
 خدا میدانم پس است اینطور میگوید باری مقصود این بود که حضرت امیر در گرفته
 با تش خداوند عالم است و لکن در گرفته است بوجه پیغمبر با تش این است که فرمود
 ان من حملي كان الصوة من الصوة من زهر مثل جرجی منبهم که زهر جرجی را
 شده پس علی را اگر از خدا آگاهی است بوجه پیغمبر است و جرجی اول وجود مبارک
 پیغمبر صلی الله علیه و آله و آنجراخ اول جرجی دارد یکی قابلیت او و طبیعت او و یکی
 آن نور توحیدی که در او گرفته شده و لکن انوار توحیدی بر آن بزرگوار غلبه کرده
 بطوری که من را فقط دای الحق شده است پس او است نور خدا و او است صفات
 خدا و جمال و عظمت خدا و کبریا خدا و قدس خدا پس او است کسی که معرفت
 باو معرفت بحدت و جلال و جلال بحدت و صلی الله علیه و آله و جرجی را که از او است

الله ذو السموات والارض الى اخره
اكرم در ايام گذشته در پرتو
فقره و آیه سخن بود که خداوند بفرموده یقیناً
و فتح در میان شجره مبارکه زیور بود که حکونه انجرامی که خداوند مثل بر آن نور خود
به آن آورده از آن درخت مبارک در میگرد و چگونه روشن انجرام از درخت مبارک
زیور در میگرد و سخن در این بود و لکن چون بقضا و قدر خداوند عالم قضا
شده ام و این غوطه آخر غوطه است که در این شهر می کنم مناسب بعضی از مطالب
و کوش ز دوستان بکنم یعنی آن دوستی که در اینجا توفیق دارند و پیوسته
بومی چون بگذر رفتن من اعدای من نسبت به من نخواهند داد و بعضی
تر متهم و افسردا خواهند نسبت لایم که یکبار مطالب عرض کنم که اقل حاجت
بر خود شما تمام شد اگر خیر بگوید جواب دهنده بشید پس عرض میکنم اصل
بنیاد افسردا که معاین من مابرای من بندگان این گذارده شده که لکایکند انفع
از نشانی از چه درختی که گذارنده مسئله که او درخت میکند و بعضی من این نسبت
بامید دهند و مثلاً آن شنونده اگر از نسبت پستی درخت میکند من آیند و نزد نسبت
بامید دهند که فلان نسبت پستی است اگر از انکار رسالت درخت می کنند بگویند
فلا منکر پیغمبر است اگر از انکار شرایع درخت میکند میگویند فلا شریع را از
میان برداشته حکام و سلاطین چون از خروج کردند کسی درخت میکنند

بانه

بانه میگویند فلا پیغمبر است و کجاست که در این سلطنت دارو و بگذر این اعدای
عداوتشان را بر انصاف نگذارده اند عداوتشان را بر نجاست نگذارده اند خدا
میداند و شمشیر نجیب نفی است از خدا بر شخص و لکن بنای اعدای مابراین نیست که
انصاف بدهند و نجاست کنند آنچه مردم از او درخت میکنند نسبت بامید دهند
مضایقه ندارند مارا که میگویند کاهی بفرنگ کاهی مجوی کاهی سب پرت
حق انکه یکی پهن هر روز در پهن ولایت گفته بود و مکر شخیه اعتقاد خداوند ادرار
مکر شهادت را هم میسر است لهذا بطور ختم صا و اجمال انچه مانده را که نسبت بامید
و خیال میسر عرض میکنم و رفع آن شبه را میکنم مگر انچه را خیال نمرد و از نسبت
بدهند پس در خداوند کلیتاً در امر توحید متفقا و مابین است که خداوند عالم یگانه
و یگانگی خداوند عالم در چهار مقام است اول یگانگی ذات خداست که شخص
باشد و مؤمن باید بداند که هیچ شریک در غنای ذات خداوند یگانگی ذات خداست
و خداوند عالم و حله لا شریک له ذاتی است قدیم و بلا نظیر و بی شبه و بی مثل پس
غیر از این نسبت بامید دارند و دروغ گفته و افسردا بسته دوم یگانگی در صفات
خداست که شخصی مؤمن باید عقیده باشد که خداوند یگانه است و صفات خود
چنانکه در کتاب خود فرموده پس کمال شریفی خداوند را در علم او و قدرت او
و در حکم او و سلطنت او و در ادب و جمیع صفات یگانه باید دانست و هیچ کسی را

شریک در علم خدا و قدرت خدا و سلطنت خدا و عزت خدا نداند و بگوید
 خدا و در صفات از صفات خدا هیچ کسی را با او شریک نداند این نسبت عقاید
 ما و اگر کسی در این خصوصها چیزی با نسبت به دیگران این بدانند در دفع
 و اقتراب است سیم بگفتی در توحید افعال خداست که باید شخص حق
 معتقد شد و خداوند عالم بگانه در افعالش است چنانکه در کتاب خود فرموده
 الله الذی خلقکم ثم منکم ثم یمیتکم ثم یمیتکم هل من شریکنا حکم
 من یفعل من ذلکم من شیء مجانله و قله عما یشکون و میفرماید
 قل الله خالق کل شیء پس هر کسی خالق یا راز فی یا حیات نبوده و یا
 میرانده باشد و خداوند عالم شریک قرار به دشمنی خداوند عز و جل شده است
 و چون خسران رقم از این بدستها بگویند که این شیخیه فالتی که چه چیز است
 امیر یا دیگر غیر از خدا را میگردانند خالق است یا رازق است و محیی و ممیت است
 در این خصوص کلیتاً عرض میکنم که هر کس چنان کند و عقاید کند که غیر خداوند
 این افعال را میکند و این افعال را غیر خداست بداند که از دست
 و احده الله و الملائکة و الناس اجمعین و هر کس اعتقاد داشته باشد که غیر
 خدا باشد و این کار را شریک است که بعضی را او کرده باشد و بعضی را خدا یا یکی
 بطور مشاع باشد اشریک است یعنی در هر چیزی با یکدیگر بهم شده اند و یا
 کار را

کار را کرده اند هر کس چنین اعتقادی داشته باشد شریک است بخدا عز و جل
 علیه لعنة الله و الملائکة و الناس اجمعین توحی که از شما دارم این است که
 اینها را که عرض کردم و میکنم ضبط کنید و در ذهنها خود بسپارید و اعتقاد داشته
 و هر کس اعتقاد و او این باشد که این کار را بعضی از آنها خدا میکند و بعضی دیگر
 دیگر آن دیگر خواهد بود خواه امیر المؤمنین خواهد بود یا دیگر کسی محسوس این است
 و شریک است بخدا عز و جل علیه لعنة الله و الملائکة و الناس اجمعین و هر کس
 اعتقاد کند که خدا وکیل کرده است حضرت پیغمبر یا حضرت امیر یا دیگری را
 و اینها بولایت خدا اینکار را میکند و خدا خودش نمی کند چنانکه تو کسی را وکیل
 میکنی بر تو مال لغز و شد و تو در خانه آرام نمیشدند و او خودش هر کاری خواهد
 میکند شریک است بخدا چنانکه یکی را جمال میکند امیر المؤمنین وکیل کارخانه خداست
 چنان کسی شریک است بخدا عز و جل هر کس چنین بگوید علیه لعنة الله و الملائکة
 و الناس اجمعین و هر کس بگوید که پیغمبر یا حضرت امیر یا دیگری این کارها را با
 خدا میکند و اینچنانکه تو بفعل خود اذن میدی که اسرار برادر و کوزه را بگذارد
 و خودت آرام نشسته اید و باذن تو کاری میکند هر کس چنین خیال کند بر عقل
 قائل شده است و این داخل معطل شده است چنین کسی شریک است بخدا عز و جل
 و کار شده علیه لعنة الله و الملائکة و الناس اجمعین و هر کس اعتقاد و

این باشد که خداوند عالم خودش بود اینست خود و بفر دانیست خود بقدر
خود خلق میکند رزق میدهد حیات می آفریند میمیراند اوست برادر دینی
ما و اعتقاد ما همینست و مسدوارم که خدا ما را باین اعتقاد زنده بدارد
و میراند و در قیامت بهین اعتقاد محشور نماید اینست اعتقاد ما و لکن ختم
قبول نمیکند و الله را ضمیمه بیک قاعده باین طور باضمین راه بردند اگر چه قاعده
ابوحنیفه باشد اگر قاعده مالک باشد قاعده جلیل باشد باین راه بردند قاعده کلام
یک از شاخه نیست که کسی اسلام را اظهار کند و بگوید باطنی غیر از این
میکوید این باطنش این نیست که اظهار میکند محسوس که اعتقاد سال و کفر باشد
همینکه گفت لا اله الا الله میگوید تو پاک شدی انصاف دهید آیا هیچ مسئله
بر خلاف اعتقاد ما باینطور هست نمیدانم چه طور شده است که قوم بغیر از
این باید سلوک کنند و حال آنکه بر فطرت اسلام تولد کرده ایم پدر ما شیعه خود باشد
جان بر شریعت میگذاریم در جمیع مصائب و محن و آلام صبر میکنیم پس این
که بقواعد اسلامی را نپذیرند که دم قاعده اسلامیت که خبر بر ملا عام بر
بالا خبر در حضور بر رفر میگویم اعتقاد من اینست و شخصی اینجا باشد
بشنود از اینجا که رفت پشت دیوار بگوید اعتقادش این نیست آخر طور
شده اعتقاد من این نیست میگوید شهادتین شهادت در داند

چهارم

چهارم شهادت من خودم حاضرم بر سر شهادت میدهم که اعتقاد من اینست
که میگویم تو میگوئی شهادت در داند مثل آن مرد که گرفتار
فرشت شوم در داند وقتی بر پشت گفت حیرت من کرده ای گفت شهادت
دادند تو مردی گفت من خودم حاضرم گفتند برو بملعون انما که شهادت
دادند از تو اونی بودند حالا اینجا من خودم حاضرم و میگویم اینجا اعتقاد من
تو میگوئی شهادت در داند که اعتقادش این نیست باری پس اعتقاد
در یکا کنی خداوند عالم باین طور عرض کردم هر کس که همان کند که غیر خداوند احد
کننده کارست بر خلاف کتاب خدا و سنت رسول همان کرده بلکه خدا اوست
خود و بفر دانیست خود خالق است و رازق است و زنده میکند و میمیراند و میکند آنچه
را که میخواهد یا هر چه میخواهد یا نمی بیند که مجموع بخار خداست و کسی غیر از خدا دریا
مجموع نمی آورد و لکن با با وجود خسته این کار کنند حالا که با و در کسی نمیتواند
بگوید خدا مجموع بخار نیست زید قلم را که خسته تر شد خودش تراشید لکن
با چاقو تراشید کسی نمیتواند بگوید زید این قلم را تراشید با چاقو تراشید
خسته با چاقو تراشید که ایا رای آنست که بگوید چرا اینکار را با چاقو
کرده بچنین خداوند مضطرب است بلا شک و شک لا شکی لکن
با آفتاب اضاء کرده است و خداوند مظلوم لعل است نه غیر او و لکن خسته

با سایه زمین شب را تاریک کند گریه ای این است که بگوید چنان
 کرد خداوند قاضی ارواح است و لکن باغز را مثل خواسته قبضه از دست
 بکشد که میتوان بگوید چرا خداوند بخشند جانهاست و کسی را یار است
 که بگوید چرا با سزا فیل می بخشد همه کارها را خدا میکند لکن این بجزی است
 الا بلیبها ان الله تعالی لكل شیء سبباً و خداوند سر کار
 و له خواسته با سبب بشکند خدا شفا و هدیه است و له با و او خدا
 شریک در ملک او و در فعل او و در علی او نیست خدا را زنی و محیی و مست
 و حده لا شریک له و سبب اعظمی که جمیع حساب را از شرع او آورده
 وجود پاک توحید صلی الله علیه و آله خدا خواسته ایشان را سبب قرار بدید
 بر آن ماکان و مایکون ام یحسدون الناس علی ما اوتاهم الله
 من فضله فقد اتینا ال ابراهیم الکتاب و الحکمة و اتیناهم
 ملکاً عظیماً للبیلع الشاهد الغائب کلام من این است که خداوند
 جمیع کارهاست و له یفعل الله ما یشاء بما یشاء کیف یشاء
 این است اعتقاد من در توحید افعال خدا چهارم یکا یک قدرت در توحید
 عبادت که باید مؤمن معتقد بشود غیر از خدا کسی را سزاوارست پرستش نیست
 چنانکه میفرماید من کان یوجو لقاء ربیه فلیعمل عملاً صالحاً
 و لا

و لا یشرک لعبادته شیء احدی از احاد و شریک در عبادت
 خدا باید قرار نداد و سبب را نباید عبادت کرد امیر المؤمنین و ائمه طاهریین و غیر
 ایشان از مرتبه بن و غیر ایشان هر چه غیر از خداست نباید عبادت کرد و عبادت
 غیر خدا کفر است و شرک این است عبادت من و دیگر یکبار و افرا که بر ما می بند
 و خود شنیده که گفته بودند شیخیه اعتقادش این است که شخص فاسق نماز میکند
 فلا گفته باید میان دو پای امیر المؤمنین سجده کرده باشد این چه حرفی است من که
 انفعیدم ایخرف یعنی چه من اینطور و آنها اینطور جز من افسراح می بندند با یکا
 عبادت کند غیر خدا را علیه لعنة الله و الملائکة و الناس اجمعین و لکن
 خصم انصاف ندارد چنانکه دید مقدس صالحی را که در حش از عبادت غیر خدا ایراد
 میآید پیش او می شنید میگوید خبر ندارید فلا نکس و این شیخی میگوید باید
 عبادت امیر المؤمنین را یا کس دیگر را کرد که پرستش باید و در صد و عداوت
 بر آید خلاصه دین و مذهب با عبادت خدا یکی است بی و البیلع الشاهد
 علی الغائب ما ال محمد را علیه السلام اسماء خدا میدانیم آل محمد را وسط میان خدا
 و خلق میدانیم بولایت ایشان متمسک می شویم و تقرب بجد امیر می بینیم و خدا را
 بذات پاک ایشان قسم میدهم و ایشان را آن اسم میدانیم لله اکبر
 پس اگر خدا را بجلالش خواندیم ایشانند جلالت الله اگر قدرتش خواندیم و جلالتش
 خواندیم

این نزد قدرت الهی و علم الهی و انکه آنچه صفات است ایشانند آن صفات
 خدا و ایشانند اسماء خدا هر کس که بدش می آید باید این الحید را نصیب
 میگوید صفات آن اسماء و ذوات جوهری و بی المعانی عن صفات
 الجواهر ای علی صفت تو سهای حد است و ذات تو جوهری است که گفته
 اوصاف جواهر مجمل عن الاعراض و الکلیات و لیکن عن تشبیهها
 بالانصاف و میگوید علی تو را کیفیت و چه چون میروند و میگوید قیقت
 افعال الربوبیه الیه عند ذلک بها من شئت اقلت و جوب علی تو اقدر
 صفات خود بخود گرفته و افعال الهی از تو برتر کرده که من عند من خواهم از
 علی الهی که میگویم حق دارم که علی را بدارم گفته و آن ناصبی و سنی است خالک بر شریعه
 که امام خود را انطور ندانند و حال آنکه ناصب او را انطور بدانند و خود را میگویند
 دین من معتبر است و لیکن از بسیاری محبت علی و شیعیان علی را دوست میداریم
 و خاک بر سر شریعه که امامش را از این حدید کمتر است مدارد و بگوید دوست
 او شیعیان او را دوست ندارد و علاوه دو شمی هم به شیعیان بگوید و میفرماید
 امام و چندین حدیث لیس الناصب من نصب أهل البیت لا فاش لن
 تجد احدا بقولنا فی الغرض محمد و محمد و الناصب لکم و هو یعلم
 انکم تقولون انتم من شیعتنا ان ناصب است که اظهار عدالت با

بما جبت

بما اهل بیت کند بجهت آنکه خواهی یافت در بلاد شیعه کسی را که بگوید من تهم و اهل
 را دوست میدارم بلکه ناصب کسی است که با شما شیعیان عدالت کند حال آنکه
 بدانید شما را دوست میدارید و شما که شیعیان ما ندانید اینان که با شیعیان این
 المؤمنین عدالت میکنند آنها ناصب میوزند اینرا هم بدان که بلاد شیعه کسی عجز است
 نمی کند بگوید شیعه با وجودیکه شیعه با تو دشمنم و عدالت ترا میوزم بلکه لابد است
 بگوید تو شیعه نیستی از کی میگوئی میطور شد من شیعه شستم آخر من هم نماز میکنم
 استمدان علیا ولی الله میگویم پس بدان اینها مکر است اینها همان عدالت
 و نصیب است و خرمینخواهم بدانم هیچ چیز مسلم است الا باعمال شریعه و ما هم علی
 شریعه داریم و نماز میکنیم و کلام ایمان میگوئیم عجب از شماست کسی که بگوید میگوید
 کافر شده و کسی که کلام ایمان میگوید چرا نمیگوید مؤمن است باری این عقاید است
 من محقری بود و در تجدید حدیث عرض کردم و چون من از این بدم و بعضی شما بگوید
 فلا ننس مکر عدل است عدل خدا را از اصول الدین نمیدانند عرض میکنم هر کس عدل را
 بشد و عدل را از اصول دین خود نداند علیه لعنة الله و الملائکة و الناس
 اجمعین این شخص خدا را ظالم دانسته کافر نبوده است بلکه عدل را از اصول دین است
 بداند اگر کسی در شمار بجهت ختم قمار و بجهت یکی شماره حسن شماره عدویر بطور دیگری
 بگوید این دخل بر انگار ندارد و اگر تو از خر چهل تومان طلب دهته باشی و من بگویم
 و بهیست تومان از من طلب داری منکر چهل تومان نشده ام انصاف بدینند یا بگویم

چهارده تومان ازین طلب دلاری منکر چهل تومان شده ام انصاف برپید اقل
 هیچ عاقلی منکر عدل خدا نمیتواند بود و لکن اگر کسی در شمار عدل را داخل
 سایر صفات خدا بشمارد و بگوید انهم یکی از صفات خدایت مثل سمع خدا
 مثل بصیرت خدا منکر عدل شده بلکه ما عدل را از اصول دین میدانیم و منکر عدل
 کا فر میدانیم اگر بگویند خیر فلا آنکس بر منبر دروغ گفت تویی کتابش غیر از این
 نوشته است میگویم نه چنین است که میگویند بهمان راهم که گویم در کتاب هم نوشته ام گفته
 اعادی ما این صفحه را میخواهند آن صفحه را میخواهند بعینه مثل این میماند که دست
 میکند از روی الا الله که کسی او را نبیند و میگوید بهین فکر در کتاب
 نوشته است لا اله و میگوید خدایت نیست آخر چرا چنین میگویند ای مرد دست بردار
 زیر دست تو الا الله است آن صفحه را دیدی این صفحه را هم نگاه کن بهین چه نوشته
 می آید میگرد و تویی کتاب یک کلمه پیدا میکند سرش را میخواهند انوقت میگویند بهین
 این کتابش است بهیچ نوشته مثلاً نوشته پیغمبر میفرمود آخر تو پیش ترش خوان
 من میگویم فلا نه بودی میگویند پیغمبر میفرمود باری بنظر مردم را که راه را میگویند
 و این طور نسبتها بجا میدهند باینکه هر کس منکر عدل خدا باشد کافر است و هر کس عدل
 را از اصول دین نداند اعتقاد بر ظالم بودن خدا کرده کافر است و بخشش و ازین
 خدا میروند رفته است و هم چنین بسا آنکه بعد از رفتن من بشما بگویند فلا آنکس

معاذرا

معاذرا از اصول دین نمیدانند چنانکه گفتند تعجب میکنم و آله بگویند میگویند کسی باشد
 که مصدق حقیر صلوٰه علیه وآله باشد مصدق کتاب خدا باشد و اعتقاد بمعاذ
 ندیده باشد علیه لعنة الله و ملائکته و الناس اجمعین و لکن اگر کسی بگوید
 معاذ جزه ما جاء النبی است و من ما جاء النبی را اعتقاد دارم و معاذ هم جزه
 آنهاست معاذ را از اصول دین میروند نبوده و حق است و خدا خبر داده است در
 کتاب خود پیغمبر خبر داده و رسنت خود هر کس معتقد به غیر ان است لاجل ما باید از
 معاذ و نوشته باشد این است اعتقاد ما و معاذ بسا آنکه بگویند فلا آنکس اعتقاد
 بمعاذ جسمی ندارد و میگوید در واقع مردم محسوس میشوند در قیامت جسم مردم
 زنده می شود و هر کس بگوید جسم مردم بقیامت نمی آید و زنده می شود علیه لعنة الله
 و ملائکته و الناس اجمعین خدا در قرآن میفرماید من حی الحطام و حی و میم
 یحییها انما انشاها اقل مرة این است اعتقاد ما و معاذ لکن قرآن عاقل
 ما این است که هر کس بگوید باطل میگوید می آید می نشیند و نسبتش بجا میدهند و میگویند
 شیخیه چنین گفته اند و حال آنکه ما از آن قول باطل خبری نداریم و میگویم معاذ بسا
 است و خداوند در قیامت ارواح را بآبدان مردم بر میگردد و باین آبدان از
 ملک خدا میروند رفته است و خداوند احساسی اجزای بدن او را میداند و جمع
 میکند و آنرا یکید چهل روز باران می بارد و عالم دریا می شود و موج میزند و کف می کند

و بدنها ساخته می شود و در واقع مردم از صور سراسر فیلی میروند و می آیند و در
بدنهاشان داخل می شود و زنده می شود و بصورت محشر می آید و جمیع آنچه خداوند
خود و نبی و سنت خود و دین خود از نازل مراد از نازل از حضرت زین العابدین
جمیع آنها بطوریکه در کتاب و سنت است اینست دین من و هر کس از آنها خلف
کند عالمی عامدا علیه لعنة الله و الملائكة و الناس اجمعين اینست
در معاد اما در معرفت پیغمبر شما گویند که این شیخیه غلو کرده اند و پیغمبر را بر تبت
برده اند که پیغمبر را از مقام مخلوقیت و مروتیت و بنده بودن بالا بردند
بر تبت خود برسانند این کس غالی و این شخص کا و زنت مانند سایر تبت پرستان
و هر که صفات خدا را مخصوص پیغمبر بداند اینهم پیغمبر خدا خوانده و شکر کند
و هر که صفات پیغمبر را هم افکار کند و صفاتی که مخصوص اوست قبول کند
و تعصیر و حق او کند آنهم دین مانیت علیه لعنة الله و الملائكة و الناس
اجمعين پس پیغمبر صلی الله علیه و آله بنده مخلوق خدا و عبدی مروتی و صفت
بطوریکه لا یملک لنفسه نفعا و لا ضررا و لا موتا و لا حیاة و لا
نشوء و لا کس غیر این گوید و او را بمقام خود برساند کا و زنت علیه لعنة الله
و الملائكة و الناس اجمعين و باید سایر صفات پیغمبر را مؤمنان اعتقاد کنند
از صفت و سایر صفات پیغمبر اما در معرفت ائمه طاهریین علیهم السلام اعتقاد
اینست که

اینست که آن بزرگواران امامان و خلفه و جانشین پیغمبرند و پیغمبر نیستند هر کس
ایشان را پیغمبر بداند علیه لعنة الله و الملائكة و الناس اجمعين و ایشان
خدا نیستند و فرمودند قلوا عن الربوبية و قولوا فی و فضلنا ما
شتمتم و لی قبلوا ما از زنت خود فرود بیاورید و بگویند در فضل ما آنچه خوب است
و نخواهید رسید پس اعتقاد اینست که ایشانند علیه پیغمبر و ایشانند جانشین پیغمبر
و امام و حجت و معصومان و زنده اند و امام دوازدهمی غایب است و حجت
شدیم این روز در این بلد نهفت غریبی بازده اند و تعجب میکنم و الله اعلم
نسبتها که بامید میزند باز اگر بایز نیست غلو بجا میزند چنانکه دارند باز برای
بده میبرد و بجهت آنکه از یاد صفات میگویم کنی انحراف نسبت نسبت غریب است و آن
اینست که نسبت داده اند که تو میگوئی امام زمان مرده است و مثل سایر مرده که پیغمبر
عرض میکنم هر کس امام زمان را پیغمبر بداند علیه لعنة الله و الملائكة و الناس اجمعين
همچو بانی که من اینطور ندیده ام بیک راهی قرار میدهند در نسبتها خود باری ائمه و جانشینان
ندانند و پس از پیغمبر زنت نیاید که زنتی خالی از نسبت نباشد و امام زمان در امر روز
و این روز که امام ماست صلوات الله علیه و تعجب است ما جان در باره دین ایشان و انتشار
حدیث ایشان و هر سنی ایشان داده ایم و میجویم و تمجید خود را در ترویج امر ایشان
و انتشار صفات ایشان صرف کرده ایم حالا با وجود اینها بایز نیستند شما گفته اید

امام زمان مرده است و مثل سایر مرده ها بمصرف است و انکس که این است
 من فرار داده ام که هر سال در ماه مبارک رمضان یا هر وقتی که خبیث باشد ذکر
 احوال ظهور و احوال حجت را بکنم و هر ساله تجدید ولایت و حجت و فرج
 این تره بکنم حالا بعد از این همه باید بگویند تو گفته امام زمان مرده است خلی
 بیزه است و لکن دشمن دست از دشمنی بر نمیدارد و تا قواعد نسبتها میدهد
 و تهنیتها میزند بر سر و زشتی میکند بعد بنحیه اعتقاد بخدا ندارد آخر انصاف
 بدهد این از اسلام است که مسلمانرا اینطور نسبت بدهند اهل حق روزی بچشم
 نماز بکنیم اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله میگویم چه طور
 میگویند اعتقاد بخدا ندارد و اگر اعتقاد بخدا ندارد چه طور میگویم اشهد ان
 لا اله الا الله اگر بغير راضی امید نام چه طور میگویم اشهد ان محمدا عبده و رسله
 آخر کجیز بگویند که بابک قاعده از قواعد اسلامیه درست باید این نماز
 قرار داده اند که هر کس نماز بکند بکلام است مسلم شد اشهد ان لا اله
 الا الله که گفت گفته است الله و رب العالمین و محمد رسول الله که گفته گفته
 محمد بنی رو بقبله که ایستاد گفته است و الکعبة قبلتی شما دین را
 که میگوید و اذان و اقامه که میگوید الا سلام دینے اشهد ان علیا
 ولی الله که میگوید گفته علی امیر مومنین که خوانده گفته القرآن کتابی و کلام

این نماز

به این نماز معلوم میشود که شخص مسلمان است حالا من روزی پنجم تره نماز میکنم
 علاوه بر آن روزی چند مرتبه زیارت می آیم از ولایت خود برخواست ام
 آمده ام این جاز زیارت امام بکنم حالا با وجود اینها بگویند تو مسلمان نیستی
 این خلی حرفی است پس بدانید که بر قواعد اسلامیه جاری نمیشود و احکام
 بغير ما انزل الله می کنند احکامی میکنند که مالکی از آن فغان دارد و شافعی
 و حنفی از آن فغان می آید پس حکمی در جمیع فرق اسلامیه از آن فغان می آید
 بدانید که آن حکم مال اسلام نیست باری عقیده آن میگویم که از روی شواهد
 میگویند الا و بشید و با خبر باشید دیگر از جمل چیزها نمیکویند فلا نکس ادعا
 این دارد که من رکن رابع رکن رابعی در دین زیاد کرده و خودش آن رکن
 رابع میداند و از رکن رابع چه فهمیده و چه دانسته که رکن رابع چه چیز است
 و چه معنی دارد و از چه جوشش کردی و خودش را رکن رابع میداند یعنی چه صلا معنی
 این حرفی که زدی خودت نفیست بعینه مثل این ماند که بگویند بازار قرزل قورث
 آورده اند میفروشند و تو جوشش کنی دیگر قرزل قورث چه چیز است برآ
 چه خوب است خوراک است پوشاک است تلخ است و شیرین است بازار آورده
 میفروشند یعنی اینها را ندانسته و نفیست از چه جوشش کردی از چه خطا کردی حالا
 این رکن رابع هم همین طور است تو اقل معنی رکن رابع را فهمیدی بعد جوشش کن آن

رکن رابعی که منسوب می شود و عقلا و منسبت آن است که بعد از
 توحید خدا و بعد از نبوت محمد صلی الله علیه و آله و بعد از امامت ائمه طاهریں
 سلام الله علیهم یک رکن دیگر دارد که هر کس آن رکن را ندانسته باشد توحید
 بر او نفع نخواهد بخشید و نبوت و امامت بر او نفع نخواهد بخشید و این
 چه چیز است دوستی و دشمنی خدا و دشمنی دشمنان خدا که اگر کسی بگوید
 اشهد ان لا اله الا الله و بگوید اشهد ان محمدا رسول الله و بگوید اشهد
 ان علیا ولی الله و بگوید دشمنان خدا را دشمن می دارم یا دوست می دارم
 یا دشمنان خدا را دوست می دارم و دشمن می دارم چنین کاری است چنین
 کسی که نسبت دارد بین بیرون است و این را منسوب می گویم از مجموع بیست و
 یک که مجموع قواعد مجموع را اعتقاد داشته باشد و کتب پیوسته و
 بگوید من دشمنان اقباب را دشمن می دارم او را از تشکیک بیرون
 میکند و او را از مذاهب مجموع خارج می داند از یهودی بیست و یک کسی غیر
 پیرو خداوند تورا قبول داشته باشد جمیع عقاید یهود را داشته باشد
 و دشمنان خدا را دشمن بداند او را از میان خود بیرون میکند و بگوید
 این از دین یهودی بیرون است و الله ملا موسی هم این عقاقر را دارد
 و قبول دارد و همچنین اگر کسی نصرانی بشود بگوید من عیسی را پیرو خدا می دانم
 و خدا را

و خدا را ثالث می دانم و مذاهب من مذاهب نصرانی و لکن هر کسی که برین
 حق است او را دشمن می دارم او را از کلیات پیروان می کند چنین اگر کسی
 بگوید لا اله الا الله محمد رسول الله علیا ولی الله لکن هر کس عداوت دارد
 او را دشمن می دارم همچو کسی شیعی نیست و از مذاهب شیعی بیرون است این است
 معنی آنچه می گویم از رکن رابع که دوستی دشمنان خدا و دشمنی دشمنان خدا
 و این را شرط اسلام است و شرط ایمان و دین می دانم اجماع جمیع فرق و ملل
 و مذاهب هم هست و تائید آنرا اقرااع کرده ایم خوب اگر این رکن رابع شرط
 ایمان است من می آمیم پیش اقامی ایتم می گویم اشهد ان لا اله الا الله و
 اشهد ان محمدا رسول الله و اشهد ان علیا ولی الله از تو می رزم بر تو لعنت است
 لعنت بر ما درت لعنت و من تو را دشمن می دارم اگر هستی آقا شرط دینی خدا
 نیست من می خواهم دشمن افا بشم با او دشمن کنم پس دوستی دشمنان خدا
 شرط است با ایمان با سلام و خدا می فرماید لا تحذ و قوم ابی منون با الله
 و الیه الاخر یوادون من حاد الله و رسوله و لو کانوا ابا انکم
 ا و ابناکم او اخوانکم او عشیةکم اولئک لکن فی قلوبکم الایمان
 و خدا و چنین جا در قرآن و غیره آمده و دشمنان و دوستی دشمنان خدا و دشمنی
 دشمنان خدا را شرط دین و ایمان قرار داده این است رکن رابعی که منسوب می گویم

فلیبلغ الشاهد علی الغائب بل این سرشته دشمن دشمنان مختلف می شود
 هر چه ایمان مؤمن بیشتر است باید دوستی او بیشتر باشد به دشمنان خدا و اوست
 بیشتر باید دوست داشت و تولای او بیشتر شرط ایمان است معلوم است
 فلان تقابل که ضعف است و جاهل دوستی او با دوستی آن شخص عالم ایمان
 قول است و عالم هم هست یکسان نیست دوستی آن عالم بیشتر شرط ایمان است
 معلوم است تولای آن مؤمن عابد را به بیشتر باید داشت حالا انحراف که
 می کنید خودش را رکن رابع میدان یعنی خودش را داخل عرض مؤمنین میدان
 بل تولای تقابل از تقابلها مؤمنین را هم و حب میدانم هر کس یک تقابل
 شیعه را دشمن بداند در مکر رکن رابع شده است این نه این است خصم خاص شیعه
 داشته باشد از آنجا که خود را در عرض مؤمنین و فاک را شیعیان میدانم هر کس
 مرا دشمن بداند بجهت دوستی از دوستان خدا من و او را مؤمن میدانم و هر کس
 مرا کفر کند باین و باین من و او را کافر میدانم و اما اگر معتبر است دیگران
 رکن رابع قصد میکنند که مقصود خودشان است امام سید دهمی خیال کنند
 اینکه بگویند خود را منقرض الطاعه میدانند و بر جمیع مردم خود را یکانه این
 جهان میدانند و عالم جمیع علوم اولین و آخرین میدانند و بر جمیع مردم و فضیه
 میدانند اطاعت خود را این حرف افسوس است و دروغ است و اگر این گونه

نقد

اعتقاد داشته باشم از زمین خدا میروم و لعنت خدا بر من و بر من و بر من و بر من
 داشته باشم مگر ترسیده گفته ام و در کتاب نوشته ام که روز قیامت محاسب
 میکنم با کسی بچون نسبتی بمن بدید و اگر یکی از شیعیان مرا بپندارند نسبت بخود
 بدید هر نسبتی که میخواهد باشد اگر چه نسبت سک بدید بگوید این سک من است
 همین قدر نسبت بخود بدید فخر من است و فخر میکنم به آن و برای من
 عزت است آن نسبت پس من چنین ادعای نکرده ام و هر کس خود را
 عالم بعلم اولین و آخرین با این جمله که در من است خود را منقرض الطاعه
 بدانم با این جفری که در من است که دارم و چهار کلمه است که میدانم
 نه صد هزار کلمه که میدانم و لکن خود را منقرض الطاعه بدانم یا یکانه
 جهان بدانم حاشا لله تحت قباب العرش طائفة اخفاء هم
 علی عیون الناس اجمالا بندگان بزرگ برای خدا هست که بدو
 ایشان تقرب بخند انجوتیم و دوستی آنها را وسیل نجات خود میدانم
 من کما هو لاله بدستار زدن و لکن بکس که میرسد آنچه دوست
 میکند میگویند فلان خود را منقرض الطاعه میدانند و ادعای این
 که من عالم بعلم اولین و آخرینم و قبح علمای کند و فحش به علمای
 میداد اولاً کناجها من حاضر است آیا در یکی از کناجهای من

که خلاف ادب باشد نسبت به علمای کسی دیده است مخصوص کتابی نوشته ام
که اجازه علماء در آن است و اسم علماء را در آن ذکر کرده ام به پیشین
هر یک را بجز تعظیم و بجز تحلیل و احترامی ذکر کرده ام و ثانیاً مشافحه بشما
میگویم هر کس قدح در علم شیعہ کند اولیانشان و آخریانشان و عداوت
علمای شیعہ را داشته باشد ناصبت و کافرت علیه لعنة الله و ملائکته
و الناس اجمعین و الله اعلم و تهمت و راه انحرافان نیست میکنند
چرا که ای ما را بر زمینهای بگذرانیم تهمت بزنیم و اقرا ببنیدیم و کسی نداند
رست است یا دروغ مآد و روزی آیم خشت می چسبیم بر روی هم یک روز
می آید همه را خراب میکنی آیا تو مرا کافر میدانی من میگویم رست میگوید با
اینگونه قدح علماء را نمیکنیم هر کس ادعا کند که خیر علمایم و مرا انقیاد میکند
من نکند پیش من میگویم دروغ میگوئی حالا اگر یک محجبه دی بیاید بگوید
من از تو مان از تو طلب دارم اگر من بگویم طلب نداری باید بگوید اعلی
قدح علماء کردی نه خیر قدح علماء نکردم بلکه چون طلب شدت گفت نداری
باری اینگونه قدحها کرده ام و میکنم و هر کس مرا انقیاد کند من نکند پیش من
و لکن علمای شیعہ را که اینگونه کارها نمیکند و غیبت علماء و تهمت بر علماء
را روا نمیدارند مؤمن اند و عداوت آنها ناصبت و بیحرمتی بر آنها
فقط نیست

فقط است و ناصب و احترام آنها لازم است و واجب و ایشان تحمیلی
خدا در روی زمینند ایشانند خلیفه خدا و ایشانند خلیفه رسول خدا
کسانی که خداوند میرکت ایشان بر زمین باران میباراند و میرکت ایشان میدهم
روزی باهل زمین و میرکت ایشان دفع بلا را بر مردم میکنند و میرکت ایشان
حاجات مردم برآورده میشود آیات منی جمیع مردم که بجهت میروند با حق
این علماء میروند پس بدان که چقدر وجودهای مبارکند این بزرگواران صلوات بر
سپس و شکر علمای شیعہ ناصبت و تعظیم جمیع علمای شیعہ واجب است و من آن
دارم که داخل جهال امت بشمام و آنچه ایشان با عرض خداوت میکنند عدوت
با ایشان و روزی بایم بجهت آنکه کسان میکنند اگر اسم علماء را بنام باشد بشمارند
داخل جهال بشمارند ما هم داخل محرومانی که اقل از یاده روز و نیست بر صحت
کتاب تصنیف کرده ام اگر رست میگوید کورق آنرا میآورند و همه را بخی احاطه
آل محمد است صلوات علیه و آله و کتاب حدیث تفسیر شده اگر هم فضا غلطی در کتابها
من دیده و شنیده شنیده یا چیزی از قسم من سخنان شده باشد عرض ادعای نبوت
نکرده ام که سخنان من بر من روا باشد و همه علماء سخنان کرده اند این هم
یک شخصی بر کشته بود کتابی در رو من نوشته بود و جمیع آن چیزها که بان جز من نگفتم
بهر چیز که بود که منافات با خدا و پیغمبری و امامت نبوت مثلاً در فغان مجلس فلان

چیز را از او پرسیدم ندانست بر او گفتند فلان چیز فلان طور شد که
 باید بشود فلان کار را بکن نتوانست و بگذارد امثال این چیز که دیدم که اگر
 نخواهم یکی یک فقرات آنرا جواب بنویسم بطول می انجامد و عمر اشرف
 از آن است که در آنچه که صرف شود باید زیر هر فقره که نوشته بنویسم این
 حکایت در بعضی است و آنچه چیزی واقع شده و جمیع آنرا در کاغذی
 جواب نوشتم که در این کتاب آنچه بمن نسبت داده اند از بجز حق
 ادعا ندانم مگر در این روایت است و آنچه بمن نسبت داده اند از
 سهو و بیانی و خطا ادعای پیغمبری مکرده ام که سهو و بیانی و خطا در حق
 روایت باشد و آنچه نسبت داده اند از جعل چیزی حق ادعا امامت کرده
 ام و ادعای این کرده ام که عالم بجا کان و مایکون هستم من هم می دانم
 مثل سایر علمای گذشته از این آنکس که این کتاب را نوشته یک روز
 شاه زنده کان بود آیا در ایران در جمیع بلاد علماء بودند آیا تنه بودند
 خود هر کلمه بنویسند پس معلوم است که آنرا عداوت دارند را ضعیف می نویسند
 که کسی از اهل علم نیستند و خود هم ادعا عالم بودن ندارند که بگویند
 در ردی بلکه باین قلب آنها ساکن نشد آنچه و آنچه نسبت داده اند
 در کتاب که فلان در کتابها حق می نوشته کتابها حق حاضر است و هر کتابی
 بنویسم

بنویسم نسخه اصل آن را نگاه میدارم و بیاورند اگر مطابق است با آنچه
 در کتاب من است رست است و اگر مطابق نیست که اقرب است گذشته
 از اینها آدم عاقل و انکلی کسی مشهور باشد و دشمن زیاد داشته باشد آیا
 میاید در کتابش چیزی بنویسد و در ملا عام در میان مردم و بر بکلا مفسر
 چیز دیگر بگوید آدم عاقل و بچکار می کند و انکلی میداند که دشمنان او در
 صد او بنویسد که چیزی پیدا کنند و آن را درست آورند کنند و علاوه بر آنکه
 قاعده در اسلام است که اعتباری بکاغذ نیست و بعضی اینکه چیزی نوی
 کاغذ نوشته شده باشد نمی توان حکم کرد بلکه میخواند حضور مدعی و مدعی علیه
 میخواند اثبات میخواند و قسم میخواند آنوقت حکم باید داد و حالا من عاقل
 در غیاب من بیاید بیک کلمه که توی کتاب من که اول و آخر آن را بنویسد
 تکفیر کند که فلان اعتقادش این است و انکلی که این دشمنان ما میانی مدعی
 میکنند یکبار چیزی بکتابهای ما بنویسند را با میدهند چنانکه مکرر کردند
 وقتی با نسخه اصل مطابق شد معلوم شد ملحق کرده بودند حالا با وجود این
 حکم کنند بنوشته که در کتاب بنویسند به اول و آخر یک نفر مسلمانی را تکفیر
 کنند و لعن کنند و این دارد بیداد و آخر این بچه قاعده است این در کلام
 مذموم است آخر اعتقادات من این بود که عرض کردم و همه شنیدید اگر بگویند

تو دلش غیر از اینست که میگوید اگر دروین این نوع باب را
مفتوح میکند من هم میگویم تو تویی دلت پیروی هستی زبانه
میگویی مسلمانم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اجمعین تمام
شد ملاحظه مرحوم آقای فخرالحاج مولانا عالم ربانی حاج محمد زین العابدین
کرمانی طاب الله ثراه علی الله تمامه و ثبت شد
هفده مهر ربيع الثانی ۱۳۱۰

بسم الله الرحمن الرحیم

خداوند عالم در کتاب مبارک خود میفرماید اِنَّا اَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ
لَلَّذِي بِمَكَّةَ ^{محل} و پیشتر از آنکه سخن در انقیاد رسیده بود که الله علی الناس
حج البيت من استطاع اليه سبيلا و من كفر فان الله غني عن العالمين
که معنی فاسد انقیاد اینست که از حق خدا بر دهنده گان خدمت که حج کنند این
خانه را قصد این خانه کنند و از ولایت خود و اطراف بسوی این خانه بشناسند
و لکن خدا تکلیف ملائطاف بکسی نکرده و هر کس استطاعت دارد که برایت
آخانه برود بر او واجبست و از حق خدا بگردن او که حج آخانه را بکند و هر کس
آن حج را نکند و کافر شود یا بکفر برود و خدا را و عتقاد کند کافر میخوانند
حج آخانه

حج آن خانه را نکند و ترک کند باز کافر میخوانند و یک از معنیهای کفر ترک است کفر ترک کردن
واجب از و احبات خدا یا مستحبی از مستحبات خدمت پس من کافر یعنی کسی که
ترک الحج را بکند یا آنکه کافر شود بجهت خدا و خجیف شد و حکم خدا را فان الله غنی
عن العالمین خداوند عالم از جمیع علمای دنیا نیست حج حاجت بشما ندارد و شما
حاجت با و دارید که حج کانیات کافر کرد و بر دامن کربا خداوند عالم هیچ کس نیست
و هیچ خداوند متغیر نخواهد شد و از ضلالت و عظمت و کبریا خدا چیزی کم نخواهد شد و سخن در
در این کلمه بود که من استطاع اليه سبيلا هر کس استطاعت رفیق بسوی آخانه
دارد و او باید حج کند این خانه را باز بر آن معنی استطاع مطلبی دیگر باید عرض کنم تا معلوم
که استطاع باطن این خانه است و نه بیرون که خداوند عالم حل شد نه بیکانه نسبت بیک
و نه مثل و نه چنانکه از بر او مثلی و شریکی یافت نمیشود و اما آنچه را که خلق کرد از دست
مقدس بجز صلی الله علیه و آله گرفته تا قدرهای خلق هر چه آفریده مانند مهرها دارد و مثل
و جفت و نظیر دارد و هر چه غیر خداوند عالم است لا محاله خداوند او را جفت آفریده
اینست حضرت رضا علیه السلام فرمود اِنَّا اَللّٰهُمَّ خَلَقْتَ شَيْئًا فَرَدًّا قَائِمًا مَلَكًا
لِّلَّذِي اَرَادَ مِنَ الدَّلَالَةِ عَلَيْهِ خداوند خدایمان نیافریده بجهت آنکه خواست خلقی
کند که بیکانگی مخصوص ذات مقدس او است و در کتب خود نازل فرموده و من کل شیء
خلقنا و جبین ما هر چیزی را جفت خلق کرد پس وجود مبارک بجز صلی الله علیه و آله

که اول ماحق از دست از جفتی و مانند قرار داده که وجود مبارک علی ابن ابی طالب
صلوات الله و سلامه علیه باشد از آنچه او را برادر خود گرفت در دنیا و آخرت
در روز عید غدیر که هر چه با هم عقد اخوت بستند و با یکدیگر برادر شدند حضرت
پیغمبر صلی الله علیه و آله اخوت کرد با حضرت امیر زیرا که احدی از احادیث او
نقل نموده است و چون اخوت بستند در میان آمد این را عرض کنم شما این را در دست
که معنی برادر نهی نیست که هر چه مسلمان بشنید نهی نیست شیعه بشنید باین برادر
نمی شود بلکه نهی نیست که هر دو مؤمن و عادل بشنید باین برادر نهی نمی شود بلکه نهی
هم نیست که هر چه عالم بشنید چنین نیست برادر مراتب بسیار است از آنکه
که مانند جان توست آن برادر است آن برادر که برادر ایما توست آن برادر است
آن برادر که به هیچ وجه از خود جدا و از خود جدا کنی نه باین معنی که از پیش
او در ظاهر جا و دیگر روی بلکه دلش با تو همیشه پیش هم باشد بلکه او را بر خود ترجیح
دهی و در جمیع مراتب با آن برادر از آنچه در دنیا باید موااسات کنی و نه مقصود
همین مال است بلکه مقصود جاه توست عزت توست آبروی توست تا اینکه جان تو
و مال ادنای آنهاست خلاصه در جمیع چیزها با برادرت باید موااسات کنی
یعنی با آن برادر که در قوت ایمان و در قوت یقین مساوی با توست او را
باید مانند خود گیری آنچه صرف خود میکنی صرف او کنی آنچه تو از خود دفع کنی
از او

از او دفع کنی آنچه از برادر خود اعتنا کنی و میخواهی با او انقدر اعتنا کنی برادر
آنست که شفیق تو باشد که با او دوستی باشی یعنی تو باشی و انفق او آنست که غنی
که حضرت مجاز فرمود میرسم بشنوی و بعد نیایدی کافر شوی برای آن برادرت
که با تو یکسان باشد اما آن برادر که از تو ضعیف تر است آن برادر که کوچکتر توست و تو
نباید در جمیع امور با او موااسات کنی بلکه جدا کنی بوداده و صرف خود کردی و فایده
از تو اندا و صرف آن برادر که کوچکتر باید کنی و از ظاهر علم خود با و دهی و
قدری با و اعتنا کنی زیرا که آن برادر که در قوت ایمان از تو کوچکتر است در قوت
او جای فرزند تو را دارد و برادر آنست که با تو مساوی باشد در قوت ایمان
و آنست که در قوت ایمان از تو بیشتر است اگر چه آن را برادر بزرگتر میگویند لکن
جای پدر است خلیفه پدر است برادر تو حالا یعنی پدر تو را در چون رسول خدا
علیه و آله فرمود انت و مالک لابیک تو مال تو مال پدرت هستی خداوند
در قرآن میفرماید هر که در فرزند را بر پدر خود و حبیبتن لیساء انا فاعجب لیس
لیسواء الذکور خدا میداند هر که خواسته فرزند خود را و هر که برادر خواسته انا
و چون خدا با و میداند پس مالک است پدر را برای فرزند پس اینست پیغمبر صلی
با قرآن فرموده انت و مالک لابیک تو مال تو مال پدرت هستی و مالک
او استید محمولک طاعتند محمولک خود فروش پس از این جهت آن برادر بزرگتر

که جای پدر تو را دارد و بر آن تو خلیفه پدر تو هستی آنهم افت و طالت کلامیات
 تو مال تو مملوک او پسند و نباید با او مواسات کنی و نباید او را مساوی
 با خود قرار دهی بلکه تو نشوون علی القسوم ولو کان بهم خصاصة ایشانرا
 میکشد آنها را بفلس خود اگر چه خود بآن مخصوص تر ندی پس باید در راه آن برادر
 بزرگتر خود ایشانرا کنی و بفلس او ایشانرا کنی و جمیع آنچه در دنیا اول باید صرف شود
 اگر چیزی زیاد آمد آنوقت صرف خود کنی اول صبح که از خواب بر می خیزی باید
 اول کار او را بکنی بدین کارا چیست و مشغول کار او شوی و اگر از اوقات
 چیزی زیاد آمد آنرا صرف خود کنی همچنین از از بر و وعظرت از مال از خانه از خدمت
 از چشم اول جیبها را صرف او باید بکنی اگر چیزی زیاد آمد بر سر تو باشد حال که خدا
 را باینجا کشید خوب است این را عرض کنم بدان مؤمن کسی است که بداند جمیع مال
 از خدمت هر کس این اعتقاد را اندر دکان فرستد و بداند که جمیع مال که در دنیا
 مال خدمت حقیقتاً و از کیسه خدا میرون نرفته هو الله الملك المملک والقاب
لما اقلدهم علیه ما لا یملک خدمت و باید مالک القاب را خدا بداند
 و چنان نداند که همین حال بدست تو آمده از کیسه خدا میرون رفته حاشا
 نیست اگر تو قبلاً بخلام خود دهی و او را بپوشد آیا آن قبا از کیسه تو میرون
 رفته حاشا میرون نرفته بلکه قبا و غلام هر دو مال توست و وقتی شب میخورد

بخواهد بقا

بخوابد قبا را میکشد و با کس سر خود میکشد و از مال او نمی شود بلکه مال توست و از
 تو میرون نرفته نهایت آن قبا امانتیست در دست ان غلام حال اگر چنین
 نداند خود را نرود و خدا خود مال خود را صرف در راه مولای خود کنی مؤمن نیست
 پس وقتی مال را مال مولای خود هست باید صرف مولای بکنی پس تو اگر مؤمنی باید جمیع
 مال را مال مولای خود بدانی و خود را هم مال مولای خود و آنچه در دنیا صرف مولای خود
 بکنی و اگر چیزی از این مال را هم صرف خود میکنی بر سر این باشد که صرف خادم و مولای
 خودت کرده باشی باید بر سر این باشد که بگوئ من باید زنده باشم تا خدمت مولای
 خود را خود بکنم بر سر این صرف خودت کنی لکن اگر صرف خود میکنی ناز بر سر خدمت
 مولای بدانی که آنوقت آنچه صرف میکنی در غیر راه خدا صرف کرده و هر چه غیر خدا و عالم
 است پس اینکار که میکنی بت پرستیست و راه شیطانست مال خدا را در دست
 و صرف شیطان کرده و در راه شیطان خرج کرده مؤمن باید خود را خادم مولای خود بداند
 آنچه بر سر خود صرف میکند بر سر این باشد که صرف کند بر سر خود تا زنده باشد که خدمت مولای
 خود را بکند اگر چنین کرد مال مولای بر سر مولای خود شده و اگر چنین نشد مال مولای در راه
 شیطان گزیده باید نگاه کرد هر جا که کیسه مولای بهتر میرود و هر جا که بر سر مولای است
 و بیشتر بکار مولای آید مال را آنجا باید صرف کرد بدین اگر مولای در خدمت و شسته باشد
 که یک از آن هر اعظم باشد تو باید اهتمام در خدمت اعظم بکنی و سعی تو در آن باشد

که اول آنرا از میان بر داری و بعد از آن صفت دیگر را بکنی پس ما
وجود خود مان را و آنچه بسته بآست باید مال مولا بداییم و در راه مولا
صرف کنیم اگر هم صرف خود میکنیم بر ما مولا باشد پس صرف کردن در راه برادر
بزرگتر صرف کردن در راه پدر است اگر هم صرف خودت میکنی بر ما آن برادر
بزرگتر باید باشد و اگر چنین کردی آنوقت برادر بزرگتر را بشمار کرده و او را
ترجیح داده و حق او را داده خلاصه مقصود اینها بنویس مقصود اینها که برادر
کسی است که در قوت ایمان با تو مساوی باشد در ایمان با تو بکدریم و یکپایه
دشته باشند والا کو حکم آن فرزند بزرگتر آن پدر نیست چون چنین شد
حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله برادر بزرگتر که ندشت تا پدر او باشد اما برادر
مساوی با پیغمبر حضرت المومنین صلوٰه الله علیه و آله چنانکه فرمودند
انا و علی من نور واحد من علی زکی نور استیم اشد ان ادرا
و نور کم و یکنیم واحد طاعت و طهرت بعضها من بعض پس
این دو تا برادری هستند که هستند و اما سایر مسلمانی را هم بلحاظی برادر
پیغمبر خوانده است چنانکه پیغمبر را برادر قرآن برادر پیغمبر خوانده و از کما
اخانا و امثال اینها و الا کما سایرین برادر کوچکتر پیغمبرند خلاصه
جمع مساوی آنکه از آنست فرزندان پیغمبرند و برادر واقع میشوند
و یغوثند

و یغوث اند که مساوی با پیغمبر صلی الله علیه و آله و از آنست که یغوث است با پیغمبر مساوی باشد
حضرت امیر صلوٰه الله علیه و آله معلوم شد که خداوند پیغمبر را جنت
آفریده و طاق بودن و فرد بودن مخصوص خداوند عالم است قل هو الله احد کما
ای پیغمبر خدا یکا نیست انما الهام الله واحد پس یکا که مخصوص خداوند عالم
چنانچه پیغمبر را خداوند جنت آفریده و حالا که جنت شد خداوند پیغمبر را بالاتر
آفرید و حضرت امیر را پادشاه تر از پیغمبر آفرید و لکن هر دو در قوت ایمانی یکی بودند و حضرت
امیر فرمود انا محمد و محمد انا من محمد و محمد من محمد پس این خداوند پیغمبر را جنت
جنت آفریده و بر سر پیغمبری و می آفریده و آن وحی با آن پیغمبر جنت است و مقام او است
برای نوح سام را آفرید برای ابراهیم اسمعیل را آفرید برای موسی یوشع را آفرید
برای عیسی شمعون را آفرید که اینها با یکدیگر برادر بودند پس یکا که پیغمبر خدا
فرود نیامده و آنها را برادر خدا قرار نداده و بر سر پیغمبری و می است و از جمله نظر
اینست که وحی پیغمبر یا خلیفه و نایب مناسب هر کس بدایت از جنس آن منسوب
عنه باشد والا نایب او نمیتواند باشد و خلیفه او نمیتواند باشد اگر نایب از جنس نباشد
عنه یعنی آنکسی که در نایب کرده نشد بسیاری از امور آنکس معوق میماند
بسیاری از علوم او و مقامات او از میان میرود که بعد نمائیده بر سر او نیست غیر
اینطور خدا قرار نداده خدا نایب را از جنس طریقت منسوب عنه قرار داده تا هر جا

را از او پرسیده این هم هر چند هر چه را از او قاضی میکرد این هم اقامه میگرداند و اگر
 چنین میشد اخلال میبود در جمیع امور آن منسوب عنده چنانچه شخص عالم اگر کسی
 با عالم اول نشود شخص حکیم اگر مساوی با حکیم اول نشود و نایب او بود از او و از زمان
 طاعت میشد حکمتش معوق میماند علمش معوق میماند و خلیفه حقیقی او نیست و خلیفه
 حقیقی آن کسی است که هر چه را از او بیان میکرد این هم بیان کند هر چه را از او شرح میکرد این هم
 شرح کند هر چیزی را او گفت این میگوید اینهم از او گفت این کند اگر چنین باشد آنوقت نایب
 او هست و خلیفه حقیقی او میتواند باشد و الا باینکه یک کلمه از علم او یا از کفایت یا از کلمه
 یا از کفایت خلا نایب نمیتواند باشد این اصل است در کوشش شما و بدانید که نه پس
 میرسد نمیتواند او حکایت بنات کند از امام خود یا از غیر امام خود بلکه نایب باید از غیر
 آن کسی باشد که او را نایب کرده پس نایب امام همین نیست که بداند موش توی چاه
 که افتاد چند دلو آب باید کشید یا خمر که فروخته تا سه روز خستیا فسخ داری
 بلکه نایب امام آن کسی است که از نفس امام و نور امام باشد و آنچه را که امام گفت
 بگوید و هر که گفت آنچه را از او شرح میکرد این هم شرح کند مختصر آنکه نایب امام باید
 از جنس امام باشد و نایب مطلق باید باشد در هر چیزی پس کوم نایب مسئله موش
 هست مسئله موش مسئله خر فروش که این همه را در میگرداند و میخواهد که تو عالم را بگردانی
 از کبر و نخوت پس اگر رست بگوئی و بدانی در همین مسئله تو نایبی یا در مسئله
 یا در چنانجا

یا در چنانجا مسئله دیگر نایب مطلق نیستی اگر نایب مطلق و خلیفه امام باشی و با صلاح
 عوام روی قالیچه بنشیند پس کجا باشد آن علوم عجیب امام کجا باشد آن حکمتها
 و آن اطلاعی که امام بر جمیع عالم داشت چه شد پس هم چنین و همی غیر صلی الله علیه
 بایست نایب پیغمبر باشد در جمیع آنچه پیغمبر داشت آنرا پس نه هر که فقیه شد نایب
 میتواند باشد و نه کسی که صاحب علم ستمیا و حجت در دین تصرف کند و علم
 ستمیا حجت در دین بشمارد حالا جناب آخوند میگوید ای ملعون موش که
 توی چاه افتاد سه دلو آب باید کشید آیا این طور جواب او را میگوید دارد و در کفایت
 او واضح میکند تسخیر کواکب و ماه و آفتاب میکند چگونه مسئله فقهی او را میگوید
 جواب دارد همچنان کسی بیاید بگوید بکن مولانا چه میکنی همچنان اگر حکامی ملایمانند
 و بخواهند تصرف در دین خدا کنند شبهاست در دین بنده از دنیا جناب آخوند چه
 میکند یا جمیع شبهاست و اوله و بر این حکما را میتوان بهین جواب دارد که موش
 که توی چاه می افتد چند دلو آب باید کشید یا اینکه اقل حیض سه روز است و اگر شش ده
 روز است آیا جواب از شبهه در توحید را باین میگوید دارد که اصل این است که یک شب است
 یک جمع علیه است زیادتر که هنوز ثابت نشده و اصل علمش است و چنین هم گفتند
 باین چیز یا آیا میتوان جواب داد و میگوید اگر جمیع روی زمین جمع شوند و تصرف در دین
 پیغمبر بخواهند بکنند نایب پیغمبر آنست که کافی و شافی از همه باشد پس از همین دلیل

بدان که پیش از او بکر خلیفه پیغمبر شد و همچنین عمر خلیفه پیغمبر نمیتواند بشد بلکه علی ابن
 ابی طالب پیغمبر بود که در هر حال که این امت در مانند و از هر حال هر مذهبی هر طریقی که
 ایچی باید و بتواند کفایت همه را کند و جواب همه کس را بدهد و بگوید نایب پیغمبر
 صلی الله علیه و آله و همچنین امر و کسی که نیابت امام زمان صلوات الله علیه بر او میکند باید
 کفایت کند از آنچه پیغمبران کفایت از آن میکردند باید معاینه در این امت را
 بتواند کند از آنچه در هر مسئله که امت در مانند شافی و کافی باشد نه تنها مسئله
 موشی قوی چاه افتادن است و مسئله دیگر یا چاه رتای دیگر یا نهایت و مسئله
 یا اینجا مسئله یا مسئله قوی بداند این که منصب از منصبهای است که امام بعضی
 از نوکرهای خود و محبت میفرماید شخص را روی را میفرستد چه که بر وفلان جا
 هر چه از تو پرسند بگو امام چنین فرموده و برای و هوای خود هم بگو این یک
 بسیار جزئی است و منصب نوکران ایشان و نه این است که بمقام نیابت
 بجهت باری خدا برادر بر پیغمبران قرار داده که وصی آنها باشد و او است
 آن پیغمبر و خلیفه و جانشین آن پیغمبر پس پیغمبر هم جفت شدند و آنها را هم
 خدا تعالی طاق کند زده است همچنین عرض میکنم که باز در میان علما این
 باز انقبای که بر اطاق و فرودگاه است و آن قاعده را هم در اینجا
 جاری میشود و بر آن اعتبار برادر قرار داده که بخوابند بخوابند کسی نمیتواند
 برادر

برادر نقی باشد پس نقیب مظهر نبوت است و برادر برتر کثر و خلیفه پدر و خدیو نایب
 او و برادر و و خلیفه است در شرح و بیان و اظهار و چنانکه نقیب کفایت
 میکند امر عالم را خبیب هم باید کفایت کند امر عالم را چنانکه نقیب باید بتواند از خود
 هر چیزی را بگوید خبیب هم باید بتواند از خود هر چیزی را بگوید چنانکه او باید است میکند
 خبیب هم باید بتواند هدایت کند همه را و در هر چیزی که بشود بر دین وارد آید
 باید بتواند از خود هر آنچه بگوید و چنین چیزی باشد آنوقت میشود خبیب که میث و برادر
 و نایب و وصی نقیب خلاصه اعتبار را عداوند جفت قرار داده چنانکه پیغمبر از آن
 رجعت قرار داده پس ممکن نیست رسیدن بمقام محمدی مگر از بر علی ابن ابی طالب
 او میتواند پیغمبر متصل بشود او میتواند قصد محمد صلی الله علیه و آله را کند و او میتواند
 طواف خانه محمد را کند از این جهت فرمود اعلی شناخت خدا را بغیر از حضرت و تو
 و شناخت مرا بغیر از خدا و تو و شناخت تو را بغیر از خدا و من پس وقتی
 چنین شد که محمد را کسی شناخت جز خدا و علی پس که میتواند حج خانه محمد را کند
 بغیر از علی و که میتواند قصد محمد را کند بغیر از علی پس چنان که حج خانه محمدی بر
 احدی ممکن نبود بخیر سر و اولیا علی ابن ابی طالب چنان خانه نبوت را احدی حج
 و قصد نمیتواند کند بخیر او صیقا ایشان و استغفار از آن خانه نمیتواند کند بخیر صیقا
 و حد احدی از امت نیست حج آن خانه را پس چگونه استطاعت حج آن خانه را ندارد

مگر اوصیاء چنانچه بغیر از اوصیاء کسی دیگر قصد خانه نبوت را نخواستند
 که در خانه نقی را هم احدى از احواد قصد نمودند بکنند مگر بخیار از آنکه یکسایه تمام
 ایشان نمیشد که هیچ آنخانه را بکنند و استعداد از تقی بکنند مگر آنجا که آنهاست
 دارند و ممکن است که قصد خانه نقی را کنند و طواف بر گردان نمایند و استعداد
 و استعداده از آن نمایند و باز پسندار که چنانچه عرض کردم معنیش رؤیت نقی با
 حاشا بگواردنای کافران پیغمبر امیدند و از پیغمبر با آنکه خبری میسر رسیدند و
 شرح میکرد و آنها می شنیدند و یا می گرفتند و استعداد از پیغمبر باز نخواستند
 بکنند پس این مقصود نیست و این فیض باید حقیقت نیست بکن فیض با حقیقتی
 بکنند مگر کسی که طریقت با هم شریک بشوند و مثالی بر این گفته ام تصور کن که از
 خارج ممکن است که تو انکشت دست خود را بر روی پستان چپ خود بگذاری
 که روی دلت باشد و حال آنکه فیض از دل با انکشت تو نرسیده ملک نیست که
 انکشتی که بر روی دل بگذاری تا پیش در ظاهر هر نفس کمتر است از آنکه
 بیای بسینه از سینه بشان در شانه باز و از بار و ب عذر از آن بکف دست
 از آن با انکشت لکن فیض حیات بهین طور میاید تا با انکشت پس تو بین
 انکشت را بر روی دل بگذاری با وجود این حیات اگر کسر انکشت تو نیاید
 اول از دل میاید بسینه تو از سینه بشان تو و بیاروی و بسا عدت و از آن
 دست تو

دست تو و از آن جاسر انکشت تو و کف دست تو بدلی نزدیک تر است از
 انکشت تو و فیض حیات از او کسر انکشت میسر است آنچه با سر انکشت از دل
 میفرماید یک کرم میفرماید آنهم بکار او میاید و باعث حیات او میشود و پیشین
 حالت کسی که پیش پیغمبر می نشیند پیغمبر صحبت میدهد و می شنیدند و بهر چه
 نفع بایشان نمیدارد مگر ولایت علی ابن ابی طالب علیه السلام علیه و آنها
 که دوست علی ابن ابی طالب بودند اول مدتها از پیش پیغمبر میاید پیش علی و از
 آنها میاید پیش مثل سلمان و ابی ذر و بعد با میسر و صحبت پیغمبر بر او نفع
 میداد لکن از آنرا نه از این راه ظاهری هر که را روی بجهنم بودی نبود
 دیدن روی نبی سود نبود نمی بیند اگر حضرت امیر در جبهه روی بود پیغمبر
 کبریا میفرستاد پیش او که بر وجهی بگو که چنان چنان حالان این است که اول فیض
 بکسر میسرید بعد از او بکسر میسرید آیا بدو اینرا گفت که آن کبر و عظمت فیض
 میان پیغمبر و علی حاشا بلکه این معاشرتهای ظاهری دنیا و این امر و دنیا
 دنیا که بهین کسی بگوید برود بکسی بگوید یا بکسی بگوید تا زکن روز بکیر
 انهم بکنند مطلقا و اصلا ثمری نمیدهد مگر ولایت علی ابن ابی طالب مگر باقی
 بعلی ابن ابی طالب علیه السلام علیه و زیر آن هر که ولایت ندارد حیات باطنی
 ندارد و هر که حیات باطنی ندارد میت است و اگر میت شد چه شرم میکند از فعل

او و آن طاعت او انما یقبل الله من المتقین خداوند میفرماید و القبول
 البیوت من اهلها هر چیزی را باید از راهش رفت و از طریق که خدا
 قرار داده باید از آن راه رفت بشارت دهم شمار که عمل شما اگر چه بسیار
 کم باشد با ولایت علی ابن ابیطالب مقبول است و هرگاه بعد از عرش و آنچه در
 عرش است عمل نیک داشته باشید و ولایت علی در سینه شما باشد همه آنها
 یک پرگاه برای شما خاصیت ندارد و یک خود الماس باشد الماس است که قابل
 مجلس هر سلطان است و هرگاه الماس باشد همی خاک بر روی هم گوهره بریزد
 چه چیز است چه نمیکنند قابل چه چیز است لکن همان یک خود الماس مبالغی
 قیمت دارد و همچین عمل خیر شما اگر چه بسیار کم باشد اگر چه در تمام عمرتان یک عمل خیر
 کرده باشید بگویند کرده باشید و ولایت علی را داشته باشید این یکتوبه شما
 بس است کفایت کار را میکند و هرگاه گوهره اعمال داشته باشید و ولایت
 علی داشته باشید اعمال شما نمیکنند پس شنیدن سخنان نبی سودی نخواهد داشت
 و جمع کردن فرمایشات نبی برای شخصی چه نمیکنند اگر ولایت علی ابواب ^{ملکوت}
 نبوت باشد و از راهش داخل نشود ابد آنچه خواهد رسید که بشود بخانه
 پیغمبران را و داند او میگوید این را بشنود و سخن موسی را و داند یوشع را
 بر آن او چه ثمری دارد بشنود و سخن عیسی را و بشنود را و داند چه نمیکنند

ما چینی

۱۴۴

هم چنین عرض میکنم چه نمیکنند بر کسی که نصیحت نقی را بکند و ایشان را ببیند
 و تسلیم ایشان را بکند و لکن از راه ولایت بخانه نرفته باشد از انظار نقی که خدا قرار
 داده نرود بر آن او نمیکنند و وقتی خود او بجنبشید و اما اگر بجنبش نیست
 اول تکلیف بخانه بکند تا ولایت نقی برای او نمر داشته باشد بخانه را ببرد
 سایر مردم بسوی نقی و از آنها باید نقی رسید جمعی اگر حج خانه نقی ممکن نیست
 کار را برای بخانه آنها متعلقه بنمایند و آنها ممکنشان است از نقی مدد بکنند و فیض
 یابد کنند پس آن کسی که طواف میکند بر در خانه نقی بدون مانع بخانه نرسد میرود
 مسجد که نیستند در ولایت سجده که نیستند که خانه را نبینند و باید در دیوار خانه
 خودشان نکشند بلکه مانعی برشان نیست و آنها دیوار خانه را می بینند و سایر
 از بیرون مسجد و بجانب کعبه میکنند و از دور طواف برای خانه ممکن نیست
 اما حاجی آن کسی است که ولایات دور آمده تا که از عرفات آمده تا مشعر منی
 داخل مسجد الحرام میشود و خانه را می بیند و طواف میکند بر در خانه و نماز میکند
 در آنجا و حقیقت آنجا نماز است که بسوی کعبه و قبله حقیقی کرده میشود و پس والا
 در سایر نمازها توجیه میدانی که رو کعبه ایستاده اگر اینجا بقدر سر مونی که باشد
 بسا آنکه از کعبه صد فرسخ راه منحرف شده باشی و لکن آن کسی که در آنجا قیام
 و خانه را چشم خود دید و نماز کرد نماز نسبت قبله حقیقی محسوب کند که هیچ عیبی

۱۴۵

در او نیست چشمش غیر از آنی بیند آنوقت هر چه نگاه میکند خانه را می بیند
 و بسوی خانه توجیه میکند اما ها که دور از خانه هستیم کی که چشم را که می بیند
 یکوچ شد آنچه که است صد فرسخ کی شده شد چشم ما اینجا این طرف نظر
 می رود و یکوچ شود و لکن چشم آنچه جان بخاست و یکوچ می شود و پس چون نجبا
 معرفت نام کامل بقبا دارند و متصلند بقبا و در نزد قبا متصل کرده اند
 خود را و خود را بنظران کرده اند و ایشان را نگاه کرده اند خود را نیست و ایشان
 رهت گرفت بر لوح دلم چرا الف قامت دوت یکم حرفه یکوچ
 نداشتادم نجابت بر لوح ایشان چرا الف قامت لقیب از این جهت می
 چشم میکشاید غیر از کسی را بینند و بر دور و دور را می بیند پس هر چه
 می بیند لقیب می بیند بک چشم حکار چشم خونبارم تو چشم
 بر دور و دور را می بیند تو چشم لقیب پر کرده را و چنان وجود او را از خود
 پر کرده چشم او را گرفت کوشش او را گرفت دست و پای او غمهای او و جوارح
 او را گرفت آنچه میگوید بر او میگوید و از او میگوید آنچه می بیند او را می بیند
 آنچه می بیند در او تدبیر میکند فکر او را می کند در آنوقت چشم او
 از کعبه او منحرف نمی شود و هر سمت که نگاه میکند می بیند انوار او را بارکی است
 کسی که می تواند بسوی آن کعبه نگاه کند و متوجه آنجا نباشد و ما نمیتوانیم بسوی
 آن کعبه

آن کعبه نگاه کنیم و همیشه متوجه آنجا نباشیم ما این دور هستیم و کعبه را نمی بینیم
 کاهی اگر خدا می بینیم کاهی دیگر نیست می بینیم در نماز خود ملحق این طرف نظر
 می بینیم ما به الدین بلققت فی الصلوة اما خیاف یقبله الله حماؤا و قل
 فعل پس ما ملحق در نماز و نماز میکنیم گوش گرفته می بینیم و باز می بینیم
 می بینیم انسان آنچه کار می کند که در حضور سلطان مقتدری ایستاده باشد و ملحق
 بنزد و چشم خود را و جمیع کند و امثال اینها و همه اینها بجهت این است که توحید و جمیع
 بدن ما سرایت نکرده و معرفت توحید پیدا نکرده ایم و محبت پیدا نکرده ایم و خدا
 خود والا اگر محبت پیدا قطع نظر از ما سوا می محبوب میکند چشم از می بیند
 سنن الصادق علیه السلام عن العشق قال علیه السلام ما و تطالع
 علی الاثقله فحق ما سوسی المحبوس پس ما محبت نداریم اگر می بینیم
 غیر محبوب در ما سوخته بود و اگر غیر محبوب سوخته بود تمام سوخته و دوی شد
 بر سر آتش تو که جفا بخوشی غموش باش که خاص هر چه غیر هدایت است
 و توجیه بان بت پرست است پس ما کاهی بت پرستیم کاهی خدا پرست اما نشو
 کامل آنها خدا پرستند آنها مشرک نمی شوند پس از آنچه عرض کردم معلوم شد
 که حج آنجا نه بطور حقیقت میسر نیست مگر از برای نجبا و ایشانند مستطیع بر آن
 این حج و خداوند عالم از راه عطوفت بر ما مکتلیف این حج نکرده ماها

مستطیع نیستیم و نمیتوانیم حج آنجا نیکم برآیا که مقتدر کائنات است والا
 مؤمنین اینها تولاو افتم وجه الله هر طرف که رو کنند رو بآن وجهه
 راجع بیند لکن ما را استطاعت این نیست و نمیتوانیم چنین حجی کنیم که ایم
 نظرها را بخساره حد باشد همین قدر برآیا بس است از ایشان نیستی
 میگویند از ایشان پریشان نیستی میگویند پریشان چکاره آنها است دوست
 علی ابن ابی طالب و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و لحسنه الله
 علی اعدائهم و ما صبغتهم من الاقلین والاخرین

بسم الله الرحمن الرحیم
 خداوند عالم در کتاب خود میفرماید اِنْ اَنْزَلْنَاهُ فَوْقَ السَّحَابِ
 لَنُنَزِّلَهُ لَكَ مُبَارَكًا مَّا يَكُنِ فِيهِ رُحُومٌ لِّلَّذِينَ
 لَا يَرْجُونَ عَذَابَ اللَّهِ الَّذِي يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ
 عَلِيمٌ غَنِیٌّ ذُو جَلَالٍ اِکْبَارٍ
 و در این آیه شریفه که در این آیه شریفه در این معنی که در
 دهمین تکلم میگویم و از آنجا که هر کلمه از کلمات این آیه شریفه که در
 دهمین تکلم میگویم و از آنجا که هر کلمه از کلمات این آیه شریفه که در
 ان معنی باطنی را که میخواهم بیان کنیم اصل حقیقت او غرض شد و حال
 کلمه کلمه این آیه باینها رسید و شرح کلمه کلمه آن در اینست شد و لکن
 حالا این کلمه را بهم انداختن و طلب از او فهمیدن کار مشکلی است
 بجهت آنکه در اینها تهای مدید هر چند شنیده اید از اموی کرده اید پس چگونه
 ملتفت میشوند

ملتفت بقوا میفرمودید که آن مطلبی که مقصود بود چه چیز است پس از آنجا که این کلمه
 را بهم بنیداریم و کلمات این آیه را بطوری که عرض شده با هم جمع کنیم مقدمه
 ضرورت و آن مقدمه این است که خداوند عالم جل شانزه اول محمد ابن
 عبد الله را صلی الله علیه و آله آفرید و هیچ مخلوقی با آن بزرگوار نبود و او را
 بنود او را آفرید و هیچ پیغمبر مسلی آفریده نشده بود و هیچ مؤمنی جمعیتی
 آفریده نشده بود و نه عرش و نه کرسی و نه لوحی و نه قلمی نبود و دنیا و آخرت
 و هر چه در عالم نبود و خداوند ذات مقدس آن بزرگوار و اهل بیت
 طاهرین او را آفرید و هیچ مخلوقی پیدا و موجود نبود و این بزرگوار را
 مبعوث بقومی نمود و در آن وقت پیغام بر و پیغام آور بسوی قومی
 بنمود و کسی نبود که پیغام برآیا او بر نیاید یا ورنه ملک مقرر بود نه
 مؤمن جمعیتی یا مکرر یا کیفیت بگوئی که رسالت برآیا پیغمبر ثابت بود
 و در آنجا که علی پیغمبر بود و به آنکه طاهرین آنوقت پیغمبر نبود و پیش
 آن سیزده نفس مقدس بودند سلام الله علیهم و بس آنچه داشت از خداوند
 عالم جل شانزه از علم و حکمت و کتب با تعلیم این بزرگواران میکرد و دیگر
 غیری نبود و از این جهت با و وحی رسید لا تکلف الا فضاک تو
 مکلف نیستی بهیچ چیز مگر نفس خودت و نفس پیغمبر با جماع شیعه و سنی

حضرت امیر است و ائمه طاهریه نفس او ایستاد نفس پیغمبر پس
در آن عالم بجزایان امتی برای آن بزرگوار نبود و در آنجا خدا با او
فرمود و اندر عیش و نشاط الاقربین اندر کن حیث نترد بکثر
خود را تر و دیکتر خلق بیا و آید که از نور او عین و از طینت او و روح
او عین و پیغمبر ما موصوفه که آنهارا اندر کند و مطلع کند آنهارا بر اسرار
ربوبیت خدا و در عالم و اسرار رسالت خود و حقایق علم الهی را
بایشان تعلیم کند و پیغمبر هم کرد و در آن عالم پیغمبر قرآن را بر آن حضرت امیر
و بر آن ائمه خواند پس در آن عالم که قرآن را در این دنیا بر پیغمبرشان نازل کرد و مثل
یکبار و جمال مکرر شنیده اند که حضرت امیر بدینا آمد با وجود یک پیغمبر هنوز
مبعوث نشده بود قرآن را خواند در وقت تولد پس معلوم میشود که این قرآن
در سینه آنها بوده که میخواندند این است که فرمود و کنت نبیاً و آدم بن
الماء و الطین من پیغمبر بودم آدم در میان آب و گل بود یعنی آب بود
و گل و هنوز آدم نبود پس در آن عالم حضرت پیغمبر قرآن را تعلیم بحضرت امیر
المریدین کرد و در سینه آل محمد علیهم السلام قرآن را فرزاد و از این جهت
نازل کرد که براه آیات بقیات فی صد و سائر الدین او تو العلم
این قرآن آیات بقیات است و سینه آنانی که مخزن علم الهی اند آنها
حامل قرآنند

قرآن و قرآن در سینه آنهاست و در آن وقت نه عرش بود نه کرسی نه آسمان
نه زمین نه آفتاب و نه ماهی نه جنت و نه نار نه جنتی و نه انسی نه خلقی نه لوحی
و نه قلمی حال در آن عالم از بر این قرآن معنی بود البته کلام که بمعنی نبود و این
وزمین و این اوصاف هم نبود و لکن خداوند در قرآن آنچه نازل کرده بود و مستجاب
آن عالم نبوی پس اگر که در آن عالم هیچ یک نبود معلوم است در آن عالم این خاکها که نبوده است
مسئله و این خانه خاک نبود و مسکن پس در زمین آن عالم بایست بر زمین و یک عالم
بر زمین و یک عالم را زیارت کنند و طواف خانه آن عالم را کنند و جمیع آنچه در قرآن
است از ذکر آسمان و زمین و عرش و کرسی و حکام و نماز و روزه جمیعاً مناسب آن عالم
و در آن عالم است پس اگر عالمی از علما شیعه قرآن را در آن عالم معنی کند با وضع آن
عالم معنی میکند آسمانش آسمان آن عالم است و زمینش زمین آن عالم است و جنتش
جنت آن عالم نمازش نماز آن عالم روزه اش روزه آن عالم است حالا و قیامت که عالم بطور
آن عالم معنی میکند آن کسی که اهل نیست میگوید فلان اینها را از پیش خودش میگوید
که در ظاهر قرآن نیست یعنی چه این قرآن در این دنیا نازل کرد این ظاهر را این
ظاهر در این دنیا دارد و پیش از آنکه این دنیا را خلق کند پیغمبر را خلق کرده بود
و پیش از این عالم این قرآن بود و قرآن را تعلیم پیغمبر که بود و آنوقت هم قرآن
به معنی نبود کلام خدا بود و معنی داشت پس در آن عالم وقتی پیغمبر بر آن امیر میخواندند

اقیموا الصلوة و اقلوا الزکوة انظر غار بنود و انظر زکوة بنود پس در آن عالم
 زکوة است مناسب آن عالم غایت مناسب آن عالم روزه است مناسب آن عالم
 آن عالم هیچ اینها نبود با خیال میکند بیابان این دنیا است که بیابان دارد
 آسمان و زمین این دنیا دارد و حال آنکه احادیث بسیار است که خداوند ما را خلق
 کرد پیش از آنکه نه آسمان نبود و نه زمین نه عرش و نه کرسی و کذا فرمایش کردند
 که خداوند ما را قبل از سایر موجودات آفریده به هزار هزار و دهر که در اینجهت
 ایشان هیچ مخلوق نبود مگر عرض کرده ام که هر دهری صد هزار سال است که هر سال
 صد هزار ماه است که هر ماه صد هزار هفته هر هفته صد هزار روز و هر روزی
 صد هزار سال این دنیا است و این یوم ما عند ربک کالف سنه هما
 احد و فی پس آن بزرگوار در آن عالم بود هزار هزار و دهر بهین طور که عرض شد
 هیچ مخلوق نبود و در آن هزار هزار و دهر قرآن یعنی نبود بلکه معنی داشت و بر آن
 آنکه میخواند و آنکه بان عمل میکرد و شخص عالم قرآن را میتوان که در آن عالم
 معنی کند که از باب بسم الله تا سیم الناس را همه در باره آنکه معنی میکند بود
 رتبه آنکه ظاهرین خداوند پیغمبران را آفرید و در میان پیغمبران چهارده لباس
 برکنید و در آن چهارده لباس این چهارده نوع قدس را فرود آورد
 و آن لباسها را بپوشانید و در میان پیغمبران راه رفتند و گویا شدند

انما انا بشیر و نذیر انما الهکم اله واحد ما هم از جنس شما هستیم
 و شما را عذری در بندگی نمائید و عقوبت کنید بخدا ای خدایا ما را عذری بدار
 عالم کسی را بر سالت بسوی ما نفرستاده است ایک انوار ما را مشاهده میکند
 می بیند و ما مورد لطافت ما و اطاعت ما را میگوید زبان ما را انقیاد میدهد
 خود را مانند زبان شما کردیم و زبان شما حرف میزنیم آیات می بیند بدن خود را
 ظاهر شدیم به بهترین صورتی از صورتهای شما بهتر خلق از خلقهای شما برتر
 پس دیگر عذری بر شما باقی نمائید پس بدار آنکه آن چهارده لباس
 شد برای آن پیغمبر و در آن عالم هم باز بطور الفاظ آن عالم هم قرآن بر زبان پیغمبر
 جاری شد و بقسم الفاظ پیغمبران تکلم بکنند کرد و ما در آن عالم بالا قرآن
 بلغت پیغمبران نبود و اگر ان لغت بالا بر پیغمبران جلو میکرد جمیع آنها
 میکرد و طاق شنیدن آن آواز را نداشتند این را عرض کنم پس بدار آنکه قرآن
 شما همین کافیه است که از پیغمبر ساخته اند یا قرآن شما همین مکی است که باج
 و ما ذو و دوده ساخته اند یا همین است که در میان دو جلد گذارده اند یا
 مکتوبه اند که قرآن در روز قیامت میاید می گذرد بر حرف پیغمبران پیغمبران
 میگویند این کدام نبی مرسل است که ما او را نمی شناسیم پس معلوم است که قرآن
 بصورت پیغمبران بروز میکند مردی میشود و در نهایت حسن و جمال که انوار

از او ساطع است و میاید بصحر و عبور میکند بر غیران میگویند این
 کدام نبی مرسل است میگوید بر صفت ملائکه میگویند این کدام ملک مقرر است
 که ما اورا نمی شناسیم معلوم است که قرآن بصورت ملائکه هم می شود میگوید
 بر صفت شهبداشده میگویند این کدام شهید است که ما اورا نمی شناسیم
 پس قرآن شخصی میشود میاید در روز قیامت با جس صورتی می
 میدهد این بصورت او چه قدر فضیلت دارد هر قدر که خداوند بزرگوار
 فضیلت دارد و کلام خدا هم بر کلام خلق فضیلت دارد و کلام الملائک
 الکلام این قرآن دلیل خدایت خدایت علم خداست جمیع علم خدا در این
 قرآن است هیچ تری و خشکی نیست مگر آنکه در این قرآن است و این قرآن
 در روز قیامت هم میاید مری که اعلم از کل اهل قیامت است و عبور
 میکند بر هر صفتی و همه بحال او میخیزند با توار او و وال و حیران میشوند
 ایستد در حشر و هم کس در این دنیا متمسک باو شده و شفاعت او را
 میکند و بعضی را لعنت میکند این است که گفته اند دُب طَالُ الْقُرْآنِ وَ
 بَلْعَنْدَرِ بَکَسِی که قرآن میخواند و همان خواننده را قرآن او را لعنت میکند
 با آنکه وعده باو میدهند که در روز قیامت چنان کار ترا خراب کنم و خواب
 کرد و تو را العذاب خواهم انداخت و تو در اینجا بمن مینویستی پناه
 بمن

بمن میآوری شد تا کار تو را در روز قیامت خراب کنم و با کسی که این
 قرآن را میخواند و قرآن وعده شفاعت باو میدهند و میگویند چنانکه تو در
 اینجا مرا حرمستی دانی من هم در قیامت تو را شفاعت میکنم و مؤمنان
 قرآن را و در قیامت هر آیه یک درجه باو میدهند باز مقصود این است که قرآن
 نه بهین نزاج و مادوست و قرآن نه بهین حروفی است که هو را بحرکت
 در می آورند و حروف از ان می سازند پس عرض میکنم که قرآن نه بهین
 صورت است که در اینجا شامی بنید بلکه در آن عالم بالا بصورتی که دیگر بود
 و در صحنه غیران که آمد بصورت و بطور غیران ظاهر شد و بطوری بود که گوش
 غیران طاقش شنیدن آنرا داشت چشم غیران طاقت دیدن آنرا
 و قلب غیران میفهمد او را باری در عالم غیران که آمد باز در آن عالم هم که آمد
 نه غرضی بود نه کرسی نه افلاک نه عناصری و این اوصاف هم در آن عالم نبودند
 و نه غیران را آفرید پیش از این عرش و این کرسی و این افلاک و این عناصر
 و پیش از این ملائکه مقرب این ملائکه جمیعاً خداوند بر آن غیران پس غیران
 را آفرید و هیچ موجودی نبود هیچ شیئی و زینتی نبود پس این قرآن در عالم غیران
 معنی دیگری دارد پس در آن عالم اگر در قرآن نقل آسمانی است آسمان آن عالم است
 اگر نقل زمین است زمین آن عالم است اگر غایت نماز آن عالم است اگر زینت آن

روزه آن عالم است حالا که حکمی معنی کند بمسببت آن عالم آن جاهل نادان
 قشری ظاهری میگوید فلان تاویل میکند و از پیش خود میگوید اینها و ظاهر
 قرآن نیست ای جاحل قرآن وقتی آمد اینجا این ظاهرش شد و این ظاهر قرآن
 اینجا ظاهر قرآن است اما در آنجا ظاهر قرآن مناسب آنجا است باطن قرآن
 مناسب آنجا است در رتبه نسبتاً این قرآن ظاهری دارد و باطنی دارد و باطن
 باطنی دارد و همچنین مضافاً بطن دارد و در هر عالمی این طور است امر قرآن عظیم
 از این خالهای که میکنند که قرآن عربی است و عرب بوال علی عقیده یافته اند
 خلاصه بعد از آنکه که نسبتاً خلق شدند بنی آدم را خلق کرد و از شعاع نسبتاً عالمی
 خلق کرد که عالم اناسی باشد بنده هم در این عالم آفرید و آنرا بر کند چهارده بدن
 خلق که هم نوعی و چهارده بدن مقدس برای آن چهارده بدن در عالم اناسی خلق کرد
 و آنها را نوری آن بدنجا دارد پس آن چهارده نفس مقدس آن چهارده بدن را
 پوشیدند و در میان آنها آمدند و بسیار آسان است اینطور بدن برای خود
 بگیرند حضرت امیر بدن که حق بر خود و آید بر اجزای خود و همچنین فرمود
 جنانه را بمن بهی که گفتند گوئیستی روی مبارک خود را بالا کرد و دید حضرت
 امیرست بسیار اتفاق افتاده و مردم دیده اند و این بسیار با آنها که آمده
 بر آن خود بدن گرفته اند و ظاهر شده اند اگر امر مهمی بوده کفایت کرده اند

مجبوری بود

مجبوری بوده رفع کرده اند و باز غایب شده اند پس اینک برای خود بدنه
 بگیرند برای ایشان بسیار سهل بود و آنان هم بسیار سهل است اینها
 سلمان و دشت ارژن را شنید که حضرت امیر آمد قبل از تولدش
 و سلمان از دشت شیرینجات داد و از برای دعوت و عصر موسیقی ظاهر
 شد و در خندهای طلا پوشیده بود و فرعون لباس طلا پیشش و عظم
 حتی آنکه عیب جوئی میگرد که لولا الفی علیه اسوره من ذهب
 باطله طلا برای فرعون جلوه کرد و امر کرد و با میان موسیقی همچین آمده
 این چهارده نفس از رتبه بنی آدم از برای خود بدن گرفتند و از برای بنی
 آدم ظاهر شدند و فرمود ما لبشر مثلکم این دست این پا این اعضا
 این حوارج می بینید بنیخه دارم غذا میخورم و در بار میروم نگاه میکنم مثل
 شما شده ام دیگر اگر مخالفت کنید جواب خدا را چه میگوئید ما را که نمی
 آیدیم میان شما مثل شما سخن میگوئیم میخوریم می خوابیم ما هم همین لباس
 شما را پوشیده ایم لکن در این لباس چهری چند بر آن شما ابراز میسیم
 که شما لذت آن چیزها عاخر بد مثل آنکه شما که عباد بدوش دارید عباد بدوش را
 به بینید که آمد و در میان شما با گذار سخن علی گفتن میگوید من عباد بدوش
 هستم مثل شما لکن در این عبا من عالمی است که علوم ما کان مایلو

را میداند دستی در سینه است و دست با آتشش یکبار غریب خود
 ابراز دهد معنیش اینست که بدان که در اندرون این آستین دست قوی
 هست ایامی بلی که اگر مشت بر کلاه خیل نرزد و در آنرم میکند چنان آنگه
 که در لباس بنی آدم ظاهر شد این لباس جزو یک از آنگه حکایت میکند اینست
 که معجزی ابراز بدید از این بدن که معلومست در اندرون این بدن عاجزی
 مثل مانیت و در این بدن آدم بسیار بزرگست و در این بدن نوری از
 انوار صفت و فطوری از نظورات خداست نهایت باین لباس برآ
 ظاهر شده پس از این چه پیغمبر ما و آنگه ظاهرین صلوة الله علیهم اجمعین
 پیغمبرانی که محبت رب العالمین جمیع آنها ابراز علم و حکمت و معجز و میان
 قوم خود کردند تا قوم خود بدانند که اینها از جانب خدا آمدند و آنها را
 خلاصه وقتی که آمدند در میان بنی آدم و لباس بنی آدم پوشیدند قرآن را برآ
 بنی آدم خواندند بر زبان بنی آدم بلغتی که قدرت شنیدن آنرا داشتند و
 ممکنشان نبود آنرا بفهمند تا بطور قرآن را برای بنی آدم خواند و لکن بنی
 را هم بدید که بنی آدم را خداوند خلق کرد پیش از آسمان و زمین و عرش
 و کرسی و افلاک و عناصر چهارمیز سال قبل از این عالم آنها را در عالم
 ذر آفرید و چهارمیز سال عالم ذر قبل از این دنیا بود بنی آدم را
 در آنجا

در آنجا خلق کرد و پیغمبران در آنجا بسوی ایشان فرستاد و هر کس ایمان آورد
 و هر کس کافر شد آنجا کافر شد پس پیغمبران در آن عالم مبعوث بر بنی آدم شدند
 و بعضی از بنی آدم مؤمن شدند و بعضی کافر شدند و هنوز نه این عرش بود و نه این
 کرسی و نه این افلاک و نه این عناصر اینها را داشت لکن جهان طور آن عالم پس اگر در
 قرآن ذکر عرش است برای بنی آدم عرش آن عالم است اگر ذکر کرسی است کرسی آن عالم است
 اگر ذکر آسمان است آسمان آن عالم است اگر ذکر زمین است زمین آن عالم است ذکر برتری
 سجده کوهی در آن هر چه میخواست همه مال آن عالم است مال این عالم نیست و شخص عالم
 که در عالم بنی آدم قرآن را معنی میکند با نظر میکند پس این شخص جاهل است که اینها را
 میشود و میگوید فلا تاویل میکند این تفهیمه که این قرآن از کجا آمده از چه عالمها
 فرود آمده و در هر عالم چه معنی داشته است بخیاش میرسد که قرآن همین است که
 در این دنیا میخوانند بلکه قرآن بود پیش از آنکه این دنیا خلق بشود اگر پیش از این
 این قرآن بود حضرت امیر وقتی تولد میکرد از آنجا خواند و حال آنکه هنوز قرآن
 نازل نشده بود قرآن همیشه با پیغمبر بوده و همیشه با آنگه ظاهرین بوده و هست
 اینست که حضرت رسول فرمود من از میان شما میروم و هر چه بزرگ در میان
 شما میگذردم کتاب خدا و عترت من اهل بیت من این دوازدهم بعد از آنکه
 تا بر سر حوض جبرج وارد شوند مقصود اینست که این قرآن از عترت جدا نمیشود

این قرآن روحی است و تن پیغمبر نبی صلی الله علیه و آله و سلم میفرماید او حیثا الیک
 روحا من امرنا ما کنلت قد فی ما الکتاب و لا الایمان ما کن
 کردیم بسوی تو روحی را که از امر ما بود و تو نمیدانستی که کتاب را و نه ایمان را
 پس قرآن مانند روح است و تن پیغمبر و در چندین هزار و هشتاد و پنج سال نبوت
 در این چندین هزار و هشتاد و پنج سال علم نبود که باید بیاید در این دنیا و مدت
 جاهل بشود تا بعد از آنکه قرآن بر او نازل شد آنوقت عالم بشود هرگز پیغمبر
 به کتاب نبوده پس در عالم انسانی قرآن معنی داشت و لکن مناسب همان عالم
 پس اگر قرآن است که اقیما الصلوات این امر بر نبی آدم است و باید نماز
 مناسب آن عالم بکند اگر در قرآن است ذکوة بدهد باید ذکوة مناسب
 آن عالم بدهد اگر فرماید که حج کن حج آن عالم است و آن مثل حج این عالم
 نیست حج این عالم که تاریخی باشد و راهی باشد و خانه خاک و این اوضاع
 خاکی نباشد و این رفیق دنیا را میخواند و خداوند انسان را قبل از مهلتها
 خلق کرده بود چهار هزار سال و اگر مکلف بودند با اینطور حج کنند آنوقت که
 اینها نبودند پیشتر روند و اگر بگویند آنوقت مکلف نبودند خلاف قرآن گفته
 میفرماید ما کافوا لیسوا بما کذبوا من قبله ایمان نیاورند با آنچه
 در عالم ذرا ایمان نیاورند آنچه را که این مردم در عالم در تکلیف کردند

بانیان

بانیان نیاورند در این پیچیده معلوم است آنچه هم مکلف بود اند اما
 نه مثل اینها تکلیف آن عالم مناسب آن عالم است میفرماید و اذا اخذ
 ربک من بنی آدم من ظهورهم ذریعتهم و استشهدهم علی انفسهم است
 بر تو ایستگاه آن عالم عالم است آن عالم عالم در است و در آن عالم
 خداوند مردم را مکلف کرده از آنچه در آن عالم پیغمبر بسوی ایشان فرستاد
 و تکلیف بایشان کرده عبادات را حالا از جمله تکلیف که در آن عالم بزرگوار
 آدم شده حج آن عالم است که باید بروند و حج کعبه آن عالم را کنند و مقصود مادر
 این چند سال در این مدت های مدید که شرح این امر میگویم و در آن عرفی
 میزدیم همه مقصود حج آن عالم بود و مقصود شرح احوال کعبه آن عالم بود و شرح
 کعبه آن عالم بود و شرح این بود که مردم چگونه باید در آن عالم حج کنند و آن
 اقل لیت وضع للناس در آن عالم یعنی چه آنجا که مردم خانه است و حیث
 للذی بیکه و آنجا که در زمین بیکه آن عالم است و بنیاد شده کدام است و بیکه
 آن عالم یعنی چه و چگونه آنجا مبارک است و هدایتی است برای اهل عالمها
 و در آن عالم چگونه خدا آیات و بیاناتی قرار داده بود و چگونه حرم من
 خود قرار داده بود و مقام ابراهیم را قرار داده بود و چگونه بر مردم و نبی
 که حج آنجا نکرده حالای باید خانه را در آنجا پیدا کنیم و بشناسیم و اینها

بفهمیم و معنی حج آنرا بفهمیم و خیال کن که حج آن عالم بیکار را بر من وضع میاید
 بکاینجه نیست اگر در این دنیا آن حج را فهمید و آن کعبه را شناختی و حج آنخانه
 را کردی تو زنده هستی که در آن عالم حج آنخانه را کرده و زیارت آنخانه
 مشرف شده آیم یعنی تو اگر در این دنیا ولایت علی ابن ابی طالب را
 ندیده باشی کاشف از اینست که در عالم ذر ولایت علی ابن ابی طالب را
 ندیده اگر در اینجا ولایت علی را بعمل آوردی در آنجا بعمل آورده و کعبه
 حاصل در رو بر من نماز آن عالم را بفهمی تو اگر نماز آن عالم را بفهمی و نماز
 در این دنیا بجا نیاوری کافر میثوی اگر اینجا بجا نیاوری معلوم میشود آنجا بجا
 نیاورده و اگر در اینجا نماز کردی و طاهرش را بعمل آوردی و باطنش را
 بعمل آوردی دلیل اینست که در آن عالم نماز کرده همچنین سب حج آن عالم
 و حالا ما میخواهیم بفهمیم معنی آن حج را بعمل میآوریم و وقتی بجا آوریم
 کاشف از این میشود که در آن عالم بجا آوریم پس در این دنیا مدید که در
 این آیه تفسیر میکنیم شرح کعبه آن عالم امیکریم که چگونه اول خانه است چگونه
 برای منفعت مردم وضع شده و مدتهای مدید و معنی آن سخن گفتیم پس
 یاوش هست مطلق میشود و چگونه در این خانه است آیات بنیاد مقام
 ابراهیم و کلمه کلمه را عرض کنم که این معنی و این نحو که آن کلمه را بحث کنیم و پس

بمیداریم

بمیداریم و امروز آنها را بجهت نمیتوان کرد و مجلس بطول انجامیده پس
 همان کلامی که دست بود که بر مقدمه همان را تمام میکنم بعد از آن که عالم
 انسان و بنی آدم را آفرید خداوند عالم جن را آفرید و باین پیغمبر الهی
 ایشان فرستاد و پیغمبر ابلیس از جنس ایشان در بر کرد و بشکل ایشان شد
 و در میان ایشان راه رفت و تکالیف الهی را بآنها رسانید و باینجه
 قبل از اوضاع این عالم بود و هنوز این اوضاع نبود بعد از آن که خلقت عالم جن
 تمام شد خداوند دنیا و در عالم حیوانات را بعد از او عالم نباتات را آفرید
 اوجادات آفرید و آسمان و زمین خلق کرد و این اوضاع که میپسندید و بعد
 این عالم را خلق کرد پیغمبر را نازل کرد و باین عالم عالم بعالم آمد تا باینجا نازل
 شد اَفَاَنْتُمْ لَنَا الْيَوْمَ ذِكْرًا وَسُوْلًا رسول را خداوند عالم از آن مقام است
 از آن درجات عالیه باین دنیا فرود آورد اول او را فرود آورد و در بر
 پیغمبر این بعد از آن پیغمبران را فرود آورد تا بعالم بنی آدم بعد از آن بنی آدم
 را فرود آورد و بهمان طریق عرض کردم تا باین عالم بعد از آن زبان پیغمبر
 را و زبان پیغمبر و آنکه سلام الله علیهم را کسود بعلم خود و حکمت خود و بعد از آن
 نازل کرد اینجا این قرآن را بزبان همین حاکمان و آید آیه برک پیغمبر مردم
 میخواهند و این قرآن است که آنجا روان بود و در حق پیغمبر و در هر عالمی آیم

شد تا در این عالم آیه برای مردم خوانده مثلی برای این عرض کنم قصیده
 را از بر میگردد بعد از آن که از بر شد میرود به کاف و دال پس از ده روز و مجلسی
 اید صحبتی اتفاق می افتد شعری از شعرها قصیده را میخوانند بار مجلسی دیگر صحبتی
 دیگر میخواند شعری دیگر از شعرهای آن قصیده را میخوانند از آن مجلس بر میخیزد
 و باز مشغول میشود بکار خود میرود مجلسی دیگر صحبتی دیگر اتفاق می افتد
 شعری دیگر از قصیده میخواند و هکذا پیغمبر این قرآن را پس از آنکه با
 بدایره این عالم گذارد و در ظاهر معشوق بشود لکن هر واقعه هر قصیده که اتفاق
 می افتد خداوند مثل از برای آن حالت بخاطر پیغمبر می آورد و پیغمبر آنچه
 بخاطرش می رسد میخواند و میگوید خدا بر من چنین نازل کرده است هم میگوید
 خدا نازل کرد قرآن را بر پیغمبر قل نزل سوره القدس من ربك بالحق
 نزل به الروح الامين على قلبك لتكلمن من المنذرين تنال ربك
 الذي نزل القرآن على عبده ليكون للعالمين نذيرا مبارک است
 آنقدر آنکه قرآن را نازل کرد بر بنده خود و هر صله الله علیه و آله تا آنکه از برای اهل
 هزار هزار عالم پیغمبر بود و این قرآن را خدا بر او نازل کرد و بعد که خواند
 و در هر عالم بطور آن میخواند بعد از آن که با این عالم آمد همان قرآن بطور صد آه
 این عالم جاری شد و بطور حروف و کلمات این عالم بر قلم کاتبان و بر قلم

حضرت امیر جاری شد پس چون چنان شد حالا معنی دارد و مناسب این دنیا حالا
 اگر در این قرآن آیه میخواند آسمان این عالم است زمین می شود زمین این عالم
 نماز کنید همین غایت اگر شنیدید که روزی که در این روز است اگر قصه حج کنید حج
 این عالم را باید کرد و بعرفات این عالم باید رفت و از آنجا آمد شعری این عالم را از آنجا
 بنما و از آنجا بکاف و قاف طواف خانه این عالم را اگر کرد این می شود حج البیت پس در هر
 حجی است و همه مطلب و تمام مقصود ما آن بود که آن حجی که در عالم نبی آدم است بجا
 کنیم چه طور است و شاید این را هم تلقین شده باشد که چون خداوند عالم هزار هزار
 عالم آفریده است چنانکه میفرماید خداوند عالم خلق کرد هزار هزار عالم و هزار هزار
 آدم که این عالم آخری این عالم است و این آدم آخری آن آدم است پس چون
 دانستید که خداوند هزار هزار عالم آفریده و دانستید که پیغمبر عزت بر جمیع ماسوی
 و در هر عالمی قرآن را نازل است و خوانده و بطور آن عالم معنی که پس هر کس از کلمات
 قرآن هزار هزار معنی در هزار هزار عالم دارد و تفاسیل علمای شیعه بلکه تفاسیل
 علمای سنی آدم و تفاسیل شیعیان و مجرور این است که هر چه از معنیهای این قرآن
 بیشتر بدانند انقدر علمایان بیشتر انقدر شرفشان بیشتر است و آنها بیک عالم
 علمایان باین ضربت ضعیف است و علم قرآن را همین میدانند بلکه از این کمتر
 و میگویند که با قصد آیه است که برای احکام است در قرآن است و باقی دیگر

مقصود حکایات و خبرهای دیگرست همین قدر از قرآن گرفته اند و
آنرا هم برای خود گرفته اند نه تفسیر آل محمد علیهم السلام یعلون ظاهر
من الحیوة الدنیا و هم عن الآخرة غافلون صلوات الله علیهم و آله الطاهین

بسم الله الرحمن الرحیم

خداوند عالم در کتاب مستطاب خود میفرماید **إِنْ أَقَلَّ بَيْتٌ وَصَحَّ لِلنَّاسِ**
لِلَّذِینَ یَسْکَنُونَهُ و ترجمه های گذشته تفسیری از تفسیرها این آیه درست بود
و آن تفسیر باطن این آیه بود و کلیه کلام آن را بطور آن باطن معنی کردیم
تا آنکه با تمام رسید بعد از آن خوانستیم کلام آنرا برهم نیندازیم و بینیم
نتیجه چه دارد و آن معنی باطنی که مقصود بود چه بود و آن گیت چیست و چرا
این معنی مقدم عرض کردم و عرض کردم که بعد از آنکه خداوند عالم بنی آدم را
آفرید در عالم در چهارم از سال قبل از این عالم شد پیغمبر السبوی ایشان
برسالت فرستاد و این قرآن را بآنها پیغمبر انعام کرد و امر کرد بنی آدم را با
این قرآن هر آیت کند و این قرآن را بر ایشان بخواند و از بر این قرآن
در آن عالم معنی نماند اینست که معنی قرآن همینست که مردم در این دنیا
میفهمند و آمانه که در این قرآن ذکر شده است همان همین عالم باشد و
زینعلی که در این قرآن ذکر شده است زمین همین عالم باشد و در یاش در یک

انعام

انعام باشد صحای او صحیح انعام باشد بلکه قرآن در هر هزار عالم بهم در
هر عالمی از برای او معنی توهم که مناسب آن عالم بود و اهل آن عالم معنی آنرا
میفهمند و بنا بر این در عالمی که بنی آدم را آفرید که عالم در شد و چهارم از
سال قبل از این عالم بود قرآن در آن عالم معنی داشته و پیغمبر قرآن را در عالم
آنها برآنها بطور آنها خواند و حال آنکه بطور انعام خواند و در آن عالم خواند
این آیه شریفه را هم برآنها اهل آن عالم خواند و در این چند مدت در صد و شصت
ان عالم بودیم و چون وصف این آیه شریفه و صفت خانه کعبه است و فضل
خانه کعبه در آن معلوم شد و فرستاد بود حج را بیان فرموده لهذا در آن
عالم هم خوانستیم خانه خدا را البقیع و فضایل آنخانه را بشناسیم در آن عالم
و حج آنخانه را ایشان را بعلل آوریم پس عرض میکنم که در آن وقتی که خداوند
بنی آدم را خلق کرد و هنوز نه عرش بود و نه کرسی نه اخلاقی نه خاصری و در
انعام برآنها خدا خواند بود و لکن خانه خدا در عالم بنی آدم نه مثل خانه خداست
در انعام خاک در اینجا چون عالمی است خاک پس خانه خدا هم در اینجا
خاک باید باشد خانه خدا در انعام از جنس این خاک باید باشد نمی بینی خانه که
خدا در در آسمان میقام که بیت المعمور را میگویند ضرر حش هم میگویند دیگر
آنخانه را که از سنگها گوهها و چوبها این دنیا فریده بلکه آنخانه را از طینت

آسمان و در جنس آسمان آفریده و همچنان در عرش خدای خانه است و این
خانه حدت و آنگاه را از جنس عرش و از طینت عرش آفریده نه از طینت
این سنگ و کل اندیا و نه از طینت آسمانها بلکه آنگاه را از نور عرش و از
عرش آفریده حالا خانه که در عالم نبی آدم آفریده از جنس خاک کل این دنیا
نباید باشد و از جنس آسمانها و طینت آسمانها نباید باشد و از جنس آسمانها
و طینت آسمانها نباید باشد و از جنس عرش و از طینت این عرش نباید باشد
بلکه باید از جنس خاک نبی آدم و در طینت نبی آدم باشد و خاک نبی آدم بخندین بر
از عرش لطیف تر است چنانکه خدا انسان را چهار هزار سال پیش از این عالم
آفریده و وقتی آن را آفرید نه عرش بود نه کرسی نه افلا بود نه عاصی
پس خانه در آن عالم باید از جنس آن عالم باشد و از مصالح آن عالم باید باشد
و از این عجب میکند نه هر خانه باید بشکل خانه های خاک باشد بلکه هر خانه که در
هر عالمی که هست بطوریکه مناسب آن عالم است باید باشد آیا نمی بیند خانه
که بر سه شمشیر می سازند خلاف شمشیر است و آنرا بشکل شمشیر می سازند که می سازند
تا مناسب شمشیر باشد خانه که بر سه کار و می سازند بشکل آن می سازند و می
نخلیکه خانه دارد و در آن جعبه که بر سه آنها درست میکنند خانه آن است
و باید بشکل او باشد پس معلوم شد که خانه هر چیزی را باید مناسب با او
باشد

با او باشد پس در این عالم خاکدان خانه را مناسب ساخته و مناسب آنچه
در این عالم ظاهر است ساخته و اما آنگاه که در رتبه نبی آدم ساخته از مصالح
انسان ساخته و از خشت و کل انسانیت آنگاه را ساخته از خشت و کل انسانیت
پس چون معلوم شد که خانه که در عالم انسان ساخته شده از خشت و کل انسانیت
ساخته شده و خشت و کل انسانیت همه صاحب خورشید و همه صاحب اورا که
ایستاده که در و دیوار و زمین بهشت و قصر و قصر جمیع آنچه در بهشت است
همه زنده است و تکلم میکند و خشت و کل انسانیت میگوید در کنار زنده که از این
خیرات حسان میروید مرغ بهشت سخن میگوید خیرات حسان آن حوری ها
هستند که از لب نهامی بهشت سبز می شوند و حوریند و این میگویند جز از آن
خدا خیر نبوده یعنی یکی از آن حوری ها که در بهشت است نبوده و آنها خیر است
هستند که از زمین میروند و سبز می شوند و زنده اند باری مقصود این بود که در
دیوار بهشت چون زنده اند حاجی انسانیت و همه صاحب خورشید و کل
وحیات دارند و همچنین خانه که در عالم نبی آدم ساخته اند از خشت و کل
انسانیت باید باشد پس در آن عالم خانه خداوند صاحب عقل است صاحب روح
وحیات است صاحب چشم و گوش است و صاحب زبان و دهان است و کتفها
از روی لرزه می کنند مثل سایه نبی آدم و میگرد و چون این عالم عالم جاد است

خانه اهل حرکت نمیکند لکن نمی بیند بیت المعمور چگونه حرکت میکند آسمانها جای
 حیات است پس از اینجهت خانه که خدا دارد در آسمان آنها میگرد و حیات
 دارد و چنین خانه که خدا در عرش دارد چون از جنس عرش است و عرش حیات
 دارد و میگرد و آن خانه هم میگرد و در هر شبانه روزی یکدوره آن خانه
 میگرد و همچنین خدا را خانه است در بابا عرش که آنرا قلعه بسم الله الرحمن
 الرحیم میگویند یکدیور او بسم است و یکدیور او الله است و یکدیور او
 الرحمن است و یکدیور او الرحیم است و چهار نمر از اطراف او جاری میشود و یک
 نمر از حلقه میم بسم میرون می آید و یک نمر از حلقه ها که الله میرون می آید و یک نمر
 از حلقه میم الرحمن میرون می آید و یک نمر از حلقه میم الرحیم میرون می آید و آنرا
 قلعه بسم الله الرحمن الرحیم میگویند و در بابا عرش است و حرکت میکند و دائم
 آن قلعه در گردش است و وقتی خانه جدا شد حرکت نمیکند لکن وقتی بنیاد خانه
 از حش و کل حیات شد گردش میکند حرکت میکند همچنین خانه خدا که در عالم
 انسانیت ساخته میشود خانه است که صاحب تدبیر میشود صاحب علم میشود
 صاحب حکمت میشود صاحب بصیرت میشود همه کارها را از او بر می آید و شکی نیست که صاحب
 راه هم میرود و کل آن خانه تمام مناسب آنچه در آن عالم است باید برود کند
 چون از این خانه خدا میجوئد خفته ابراز بد پس اینجا نه دکانه و دندنه

وز بانه ضرورت است از اینجا نه میجوئد صنایع عجیب و غریبه ابراز بد
 دست و پا در کارند است نکشتان و مبداء ضرورت است از اینجا
 خانه علم میجوئد ابراز بد پس اینجا نه سری و فکری و خیالی و تدبیری ضرورت
 نه است لکن در آن عالم که خانه خدا از حش و کل انسانیت ساخته شده
 از آن خانه خطی عجیب میجوئد ابراز بد چون میجوئد از آن خانه سخنها میجوئد
 ابراز بد به چه مثل دهان بر که آن خانه قرار داده و چون از آن خانه میجوئد
 نظر رحمت بسوی بندگان کند هر چشم بر که آن خانه قرار داده چون از
 آن خانه میجوئد بر که شنیدن اصوات دعا کنندگان و خوانندگان او را
 کوشی ضرورت در آن خانه و گوش قرار داده چون از آن خانه میجوئد عطایا
 به بندگان کند و آنها را بخلق خود کند بر که آن خانه دوستی ضرورت و همچنین
 بر که او اعضا و جوارح و سری و فکری و خیالی و شعوری ضرورت پس
 از اینجهت خداوند عالم در آن عالم خانه که حوالت بنیاد کند از حش و کل
 انسانیت بنیاد کرد و خشت های اخلاق حمیده و صفات پسندیده و شمل بر انوار
 قدس و جلال و عظمت و کبریا خداوند عالم خلاصه خانه عجیب خداوند عالم
 در آن عالم بنیاد کرده که هر کس آن خانه را ببیند بطوریکه بایست ایشان را از
 انوار قدس و جلال و عظمت و صفات کمال او بهره آید مددش خواهد شد

و بطوری محبت آخانه را پیدا کند که بعد شوق برسد که از هر چه او را
 ببیند و لکن مردم آخانه را ندیده اند و طاقت دیدن آخانه را ندارند
 باری خداوند عالم در رتبه نبی اوست برای خود خانه معظم بنیاد کرده که نمایار
 او از پشت و کل انسانیت است و مقصود ما در این مدت های بسیار کم
 بود که شرح آن خانه را بیان کنم و بشناسانم اگر چه آخانه را بشخصه خدا قرار
 نداده که کسی بشناسد و لکن صفات او را این روزها میتوان بیان کرد نوع
 آخانه را زیرا که مردم تسلطی بر سر نوع ندارند نوع کاری نمی تواند بکنند
 آنها را و نیازا نمی تواند تمام بکنند و آن حوض معینی را هم نشان نمیدهند
 همین تعریف آبرام بکنند پس نشان نمیدهند خدا آن حوض معینی را و لکن
 تعریف آبرام فرموده و رخصت تعریف داده بجهت آنکه بر این نوع خوشی
 و صحرایی نیست ان شاء الله و لکن شخص را نمیتوان بیان کرد پس برای
 معرفت نوع آن خانه میگویم که آن خانه که از پشت و کل انسانیت است و بنا
 او ابراهیم اول است و اذین نوع ابراهیم القواعد من البيت و ایل
 سربا تقبل منا انك انت السميع العليم میفرماید و اذین نوع ابراهیم
 القواعد من البيت و اسمعيل صلوات الله و سلامه علیه و آله و آیه
 این ابراهیم و اسمعيل پیشانی ابراهیم اول چهار ت صلوات الله
 و سلامه علیه بر و هم بر یعنی نیکی کردت در طاعت خداوند عالم

و هم

۱۷۲

و هم یعنی تشنه است در محبت خدا و چنان در محبت خدا تشنه است
 که از جمیع ماسوی بدیده و متیج و حیران در خداوند شده و گفته سربا و نیکی
 تمییز پس آنحضرت ابراهیم اول است صلی الله علیه و آله و از این جهت ابراهیم
 ابراهیم شد که نماینده ابراهیمی او بود و اسمعيل اول حضرت امیر است
 صلوات الله علیه حضرت اسمعيل ذبیح است حضرت امیر هم در راه خدا ذبیح
 بطور حقیقت و اما این اسمعيل بطور حقیقت ذبیح شد اگر آن ابراهیم اسمعيل
 خوا باند و خواست او را ذبیح کند این اسمعيل را هم که حضرت امیر شد
 حضرت پیغمبر آن بزرگوار را بر جا خود برای ذبیح خوا باند آن شب که از کوه
 میکشید حضرت امیر را در جای خود خوا باند و قتی که کفار غم کرده بودند
 آتش بریزند در خانه پیغمبر و او را بکشند پیغمبر صلی الله علیه و آله علی بن ابیطالب
 را خواست و فرمود کفار چنین خیال دارند که بریزند در خانه و مرا بکشند
 آیا تو در جا من میخوای و جان خود را فدای من میکنی حضرت امیر را
 و تمکین کرد که بعضی پیغمبر کشته شد عرض کرد بگریزد و جان خود را سلامت بخر
 بجا تو میجویم و رفت در جای پیغمبر خاسید و دعا لیلۃ المیت را خواند
 که امسیت اللهم فبما ملک شد که بایسته مرتبه در شب خواند و تر
 ان کفار رفع شد و جان خود را فدا کرد و نهایت خداوند عالم مثلش

۱۷۳

قرار گرفت که حضرت امیر را نجات بدهد و گفتار وقتی آمدند و بنده حضرت
 امیر است که بنده غرض امیر ایم اول میسر است صلی الله علیه و آله و اسمعیل و
 حضرت امیر است صلوات الله علیه و این هر بزرگوار خانه بنیاد و کرد و بنده
 مبارک خود و آن خانه را مصلحتی قرار داده اند و آن خانه را مرجع خلق قرار داده
 و آن خانه را قبله نام قرار داده اند و آن خانه اول خانه است که برای
 مردم آن خانه را در زمین بنی آدم قرار داده اند و اول آن خانه است که در عصر
 بنی آدم پیدا شده و آن خانه بنیت مسج مهر و علی صلوات الله علیه و
 و الهامیده قال السليمان علم علم الاقل والاخر قيل علم الاقل
 والاخر قال بل علم محمد و بنی فرمودند سلمان و بنی است علم اولین و آخرین
 را را روی پرسید علم اولین و آخرین را فرمودند بلکه بنی است علم محمد و علی را
 در آن علم محمد و علی شده پس محمد علم خود را سلمان آموخته و علی علم خود را
 سلمان آموخته فرمودند سخن خوان علم الله فی الدنيا والاخرة
 و شیعتنا خزان علومنا ما یم خزان داران علم خدا و شیعیان
 ما یند خزان داران علم ما پس اگر شیعه علم ایشان را داشته باشد و
 خزان دار علم ایشان است و صندوق علم ایشان است و هرگاه داشته باشد
 اگر علم بغنی و آمدی و ترمیدی و ابو حنیفه و شافعی و مالکی و حنبلی را هر آنکه

صندوقدار

صندوقدار مالکی و شافعی و حنبلی است صندوقدار امام که است
 که جوهرها علم امام را در خزانه دل داشته باشد نه آن شکوه ابو حنیفه
 و بنیه های شافعی و مالکی را داشته باشد تا که باشی چه خوشگسان از
 بر فضیلت کسان کسی که علم ایشان را در سینه خود جا داده پس او
 صندوق دار طویل در پهنها و چنگله و خرخرها ابو حنیفه و شافعی و مالکی است
 نه خزانه دار علم امام باری محمد و علی علم خود را سلمان آموخته و هر یک علوم
 خود را در سلمان گذاروند و از یوسف ابواهییم القواعل من البیت
 یعنی ابن سلمان را محمد رفیع الشان و جلیل القدر کرده یوسف الله الذین
 آمنوا منکم و الذین آمنوا العلم درجات خداوند ثمران را و علم را
 رفیع الشان و رفیع الدرجات کرده و رفعت بایشان داده پس و از
 یوسف ابواهییم القواعل من البیت یعنی محمد علوم خود را سلمان آموخته
 و قواعد او را رفیع کرد و او را رفیع الشان قرار داده و همچنین اسمعیل اولی
 حضرت امیر شد صلوات الله علیه قواعد او را رفیع کرد و قواعد یعنی پیرای
 حضرت امیر پیرایه های خانه را بلند کرد پس پیرایه های خانه وجود سلمان بدست
 رفیع محمد رفیع الشان شد پس برسید آیا خانه بدن او مقصود است آما بد
 او که مقصود نیست بلکه خانه ایمان او مقصود است و اینکه وجود سلمان از

حبست و خانه علم و عقل سلمان مقصودست پس قاعده عقلم و علم
 و انچه سلمان بدست رنج مهر ربيع الشان شده و چون بدست رنج مهر
 ربيع است و مرفوع و اگر بدست رنج اعدا ساخته شده بود و منکوس بود
 افمن عیسی مکیبا علی وجهه اهدی امن عیسی سقیا علی صراط مستقیم
 پس سلمان براسنی در راه رات راه میرفت و لکن اعدا منکوس هستند
 و سرانیز و در میهند و در ایشان بپایین است و ایشان بیلاست چنانکه
 بود آن هر چه ایستاده است آنکس که بدست رنج اعدا ساخته شده منکوس
 شده و مانند حیوانات پشش بمبداء در ویش برین است و ربيع الشان
 نیست و سر کنون است اما آنکسی که در راه رات باستقامت و در
 میرود آن ربيع الشان و جلیل القدر است پس قواعده علم و عقل سلمان
 بدست رنج مهر و علی ربيع الشان و جلیل القدر شد نمی بینی صد امیر ماید
 فی بیوت اذن الله ان ترفع و یذکر فیها اسمی بسم الله فیها بالعد
 و الاصال حال کلامهم بخارج کلا یبع عن ذکر الله آن خانه های
 ربيع الشان رجال هستند که به چویدار ذکر خدا غافل غیورند پس آنخانه که
 در عرصه انسانیه بنیاد شده آنخانه را ابراهیم و اسمعیل ساخته اند یعنی آن
 را انؤمن کامل را آن عالم را خلیفه خود کرده اند و او دانه است که فرموده اند

اما الخوا

اما الخوا واث الواقعة فان جعوا فیها الی دواء حدیثنا فانهم حجتی
 علیکم وانا حجة الله یعنی آن حادثها و واقعها که روز بروز در میان
 شما شیعیان پیدا میشود و حاجتها که روز بروز بهم میرساند بر ویدیش
 را وایان حدیث ما که آن را وایان حجت مایند بر شما و من حجت خدایم
 میفرماید آنها حجت مایند بر شما که روز قیامت باین را وایان بر شما حجتی
 میکنیم و سیکویم که ما بواسطه اینجاعت دین خدا را بشما رسانیدیم و اینجاعت
 هم شما دست میدهند که شما دین خدا را ما بر کردید و ما هم آنها را بدویش
 کشیدیم و بر دیم پیش ضحاک شیعیان شکاکن بعضی بریزفتند و بعضی نه
 بریزفتند و چنانچه را وایان حدیث چنانکه عرض کردم حجتیه اما مندر فرمودیش
 لا عند ولا حد من موالینا فی التشکیک فیمایند ویر عنائقا
 و قد عرفوا فانما وضهم سر فاعلمهم آیه الیم یعنی هیچ شیعه
 ندارد که کلام را وایان نفع و عدول را رد کند و حال آنکه دهنه اندک ال
 حجه علم خود را بآنها سپرده اند و آنها را حامل این علم کرده اند که بیاد و
 بسوی ضعیفان پس حالا ضعیفان اگر رد کنند کلام را وایان عدول و نفع
 را دیگر صیور دین خدا باقی مینماند باری خداوند عالم اسرار خود را و علم
 خود را و تمام علم خود را بجهت امتحان صلی الله علیه و آله بغير او و بجهت امتحان

علیه و آله تمام علم خود را به علی ابن ابی طالب صلوات الله علیه امومت زبیر
 و یحیی بن عثمان ابن ابی طالب تمام علم خود را به امام حسن امومت زبیر را و امام
 حسن تمام علم خود را به امام حسین امومت زبیر را و همچنین امامی پس از
 امامی عرض علم خود را در سینه های معتمد ایشان بود و هیچ کس شریک نشد
 بنمود ایشان علم خود را در سینه راویان قرار دادند و با آنها سپردند و در او
 فرمودند که ما بضعیفان شیعه رسانید و ضعیفان باید از راویان تصدیق کنند
 و اگر نباشد کسی راویان را تصدیق کنند یعنی بر کسی ایشان باقی نماند
 بجهت آنکه نه محمد بن علی و نه خود می توانستند از خدا بگریزند و نه قبول کنند از
 ولی هستند پس دیگر چه دینی بر ایشان باقی می ماند پس ولی علم خود را بار کرد
 بر شیعیان و آن علم را در سینه های راویان نهاده گذارده و آنها را خواستار
 بسوی ضعیفان شیعه پس فرمود که احد من مولانا فی التسلک
 فیما یوید ویر عنا ثقتنا و قد علموا اتفاقا و ضمهم و سرفا و محملهم
 آقا معذور نیستند احدی از موالیان ما که شک کنند در آنچه راویان
 گفته اند ما روایت کنند و حال آنکه دانسته اند که اسرار ما اهل بیت پیش
 راویان حدیث است اگر پیش آنها نیست اسرار ما پس پیش کیست
 اگر از آنها پندیرند از کجی پذیرند و از کجی بخدا میرسی و از کجی بر ولی میرسی
 و از کجی

و از کجی با ما میرسی چون ختم شد که ما بین ضعیفان شیعه و امام راویان باشند
 فرمود اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم
 حجت علیکم و آجزة الله یعنی آنچه از بزرگ شمار رسید به شما حجت
 میدهد در امر دین رجوع کنید بر راویان حدیث ما که آن راویان را من حجت
 خود قرار دادم بر شما و من حجت خدایم آنها حجت منند کذا لک حیا که خدا
 تهم را قرار داد و او را حجت کرد بر خلق الی او هم علماء را قرار دادند و آنها را
 کردند بر خلق و از آنچه فرمودند انظر الی اهل منکم فدی حدیثنا
 و نظری حلالنا و حرامنا و عرف احکامنا فاضواب حکما فانه
 قد جعلناه علیکم حاکما فاذا حکم حکمنا و لم یقبل منه فکانما
 حکم الله استخف و علینا رد و الراء علینا کالراء علی رسول
 و هو علی حلال الشریک با الله یعنی نظر کنید شیعیان بسوی آن شیعه که
 احادیث ما را روایت میکند و در آن احادیث تفکر میکند و حکام
 ما را از آن احادیث میرونی می آورد و در حق میبندد که او حاکم بر شما باشد
 بجهت آنکه من که امامم و از جانب خدا هستم او را حاکم بر شما کردم و اگر
 شما تمکین و تصدیق اهل بیت را در دید پس راضی باشید که او حاکم بر شما باشد
 پس بعد از آنکه که دانستید که او از جانب ما حاکم است پس اگر حکم کند

برای شما و از او قبول کنید بدانند چنانست که حکم ما مستحقان کفره
و بر ما زده اند و بر ما زود بر رسول خداست و آن در حد شرک است
بعد از پس هر کس حکم آن حاکم را زود کرد بداند که حکم خدا را زود کرده است
و چه قدر مردم در این امر هستند و چه قدر از این امر غافلند آیا تعجب نیست
که کسی اگر حکم وکیل الملک را در کرمان زود کند زود بر ناصر الدین شاه
کرده و حکم او را زود است آیا حکم نمیکنند که حکم نه محمد و آل
سلام الله علیهم از ناصر الدین شاه کمتر است و در او یار وکیل الملک کمترین
و طاعتشان و فیض نیست حاشا اگر کسی همچو چیزی بگوید که شیعه نیست بلکه
حکم محمد و آل محمد از این شاه حکمتر است و ایشان حکم آن ترند و طاعت
ایشان فریضه تر است و ایشان را و یار حاکم کرده اند و چه قدر مردم در این
امر تهاون میکنند و این امر استستی می انگارند و نمیدانند که بچه کفر
میرسد و غافلند که نمیدانند که اگر قریب عادل حکمی بکند و بگوید حکم الله است
و تو بگوئی نه فی الفور کافر بشوی خیر اصلا هیچ فکرش نیستند چه کار با این
کارها دارند نه این قدر بازار و دکان بگردانند یا اینک زن و بچه اش بگوید و دیگر
ایمانش را بطور میخواجه شود پس میکنند احکام خدا را و نمی دانند چه
برای مرتب میشود و چه طور خواهد شد و باین زود کردن چه قدر از او لا

محمد

محمد و آل محمد دور میشوند و ابای کسی که کافر شد کمان میکنی بعد از کفرش دیگر او
شعبه آل محمد میشود باید دوستی او بکار بیاید حاشا آیا حکم میکنند این
سنیان هیچ دوست محمد نیستند و دوست محمد در راه دین جان داده اند
در راه دین جهاد کرده اند نماز میکنند روز و یک روز میکنند سر نشین صالح
عبادت میکنند و آداب را بجا میآورند و جان میدهند در باره سلام لکن
وقتی خلیفه او را و از نو و یکبار آنها بخار نوز و حال و یکرم چه میخواجه جان بد
پس نه این است که احساس حجبی محمد میکنند و مطلقا محمد را دوست
خیر دوست میدارند و حساس حجت محمد را در دل دارند و می کنند
ولکن برایشان ثمری ندارد آیا حکم میکنند یهود و نصاری و خدا را دوست
نمیدارند و خدا را نمی پرستند خیر خدا را پرستند و همان هم توشا هست
که نان جو و سرکه بخورد و واقعا طالب خدا هستند و لکن بخیر راوارند
خسر الدنیا و الاخره شده اند سنیان عبادتها میکنند نماز میکنند
قرآن میخوانند که میکنند شبها بیدارند تا صبح چنان زبیدی دارند که
کمی از شما آفتد زبید دارند و چنان از خرام حشمت میکنند که شکایت
و پیغمبر را هم هست میدارند و لکن وقتی او را و از نو و این محبت ثمری
برایشان ندارد و هم چنین وقتی حکم حاکم را که از جانب خداست و از وی آیا

میخواست احساس محبت امیر المؤمنین کنی و در دل تو هیچ محبت امیر المؤمنین
 نباشد خیرت لکن ثمری برای تو ندارد و آن محبت قاعده اهل تصوف است
 که میگویند علی را دوست میداریم و فضایل میخوانند و آهی میکشد و یا
 مولا میگوید و واقعاً محبت دارد و لکن مباحی مذمت است حالا هر چه خواهد
 محبت داشته باشد و دوست بدارد و نماز هم نمیکند شریعت را و از منزه حالا
 این مشرک است بخدا هر چه میخواهد مولا مولا بگوید و فضایل بخواند مولا مولا گفتن
 بکار تو می آید وقتی شخص مولا را دوست میدارد که مطیع مولا باشد و آنچه
 مولا گفته و مخالفت هم او می خود باشد وقتی چنین شد الوقت معلوم است مولا
 این عالم را بنی رانصب کرده و او را محبت خدا بر خلق قرار داده حکم این حاکم
 حکم خود قرار داده و بر این را در بر خود قرار داده که یک روزه این قول
 را بکنند دیگر آن محبت بچه کارش می آید و نیش فاسد می شود و می رود
 از بچه کار خود لکن این مردم یک کاریکه میکنند معصیتی که میکنند و
 دیدند در اعضا و جوارحشان طوری نشد یا خانه اش خراب نشد یا نیش
 نمزد یا بچه اش نمزد یا مصیبتی با او نرسید یا یکپاره بلا بر سرش نیافت
 میکند که حالا که طوری نشد و بچاره نمیداند که و نیش خراب شد و از دست
 رفت و همی هر چه معصیت میکند می بیند طوری نشد و خدا هم محبت میدهد

و اگر بنا بود

و اگر بنا بود که کسی که در دفع میگوید خدا او را الکن کند در دنیا همان دنگوی
 اولی الکن باشد و دومی هم بر آن تجربه و دیگر کسی در دفع نمیکند پس خدا
 مهلت میدهد این وضع عالم طوری است که سید اشود اگر کشند و باز نشد
 در آمد و همان میگوید و او وضع عالم برقرار است حالا خاش میبرد که گوش
 شل نشد یا چشمش که کور نشد یا الکن نشد یا جایش عیب نکرد یا نگار عالم را بنی
 و رد بر او و همان آقا حسینی که بود دست و طور دیگر نشد و همان آقا جعفری که
 بود دست همان آقا باقری که بود دست حالا طوری نشد و یکبار چاره خبر ندارد
 که دین او چه طور فاسد شده بچه از دین بیرون رفته خیاالش میبرد انگاش
 بر آیه احکام اللهی عظیمی ندارد چنین نیست خداوند صفات را مهلت داده بجهت
 آنکه آنچه در اندرون دارند بآوردند خدا صلاصام امام معصوم آن شخص عالم را بنی
 شیعرا محبت قرار داده در روی زمین بر شما و حکم او حکم امام شماس است
 و رد بر او رد بر امام شماس است امام شما او را خزانة علم خود قرار داده
 و او را فسیح الشان کرده یعنی قواعد علم عقل او را بنی که در دهر برتر
 علمی پس از علمی با و عطا فرموده علم بلندتری پس از علمی با و عطا کرده
 حکمتی پس از حکمتی با و عطا کرده پس و اول علم او را بلند کرده و پیرایه عقل او را
 بلند کرده پس میفرماید و اذ یرفع ابوابهم القواعد من البیت و ایل

که محمد و علی صلوات الله علیهما بشند بعد دعا کردند ان ابراهیم و ان اسمعیل
 بعد بلند کردن پیرای آن خانه که خداوند اما خانه تو را ساختم و قطع عذر
 بنده کان تو را کردیم و سرای اینها مصلک قرار دادیم و کوتاهی در دین تو کردیم
 سرانجام تقبل فرما خداوند اسعی ما را از ما قبول کن انک انت التمتع العلم
 تو شنیدی که ما حکم خود را در سینه شیعیان گذاردیم و دانای که در سینه
 کوتاهی کردیم از انچه در زیارت میخوانی بکنیم فرائض و اقامت حلق
 و نسیم شرایع احکام و سنن سنه و صرتم فی ذالک
 منہ الی الوضای یعنی تمام اعمال خداوند بر بیان کردید و بن خدا را بر پا داشتید
 حدود و خدا را و شرایع و احکام او را نشر کردید و سنت او را در میان
 آوردید که خدا از شما راضی شد و چنان از شما راضی شد که فرمود الیوم
 اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دنیا
 یعنی ای پیغمبر راضی شدم که اسلام دین شما باشد امروز خوب ظاهر کردی دنیا
 را آنطوریکه بایست در رسالت زیرا که بحال رسانیدی بچنین الی آخر علیهم
 معصومند و مطهر و از جانب خداوند عالم مامورند این خانه را بلند کنند
 و رفیع الثان کنند و گردن پس عالاکه اینخانه را بلند کردند و اعلی
 خود قرار دادند ابو بصیر عرض کرد خدمت حضرت صادق که اگر کسی
 این حدیث

این حدیث را برین رو کند و بر شما کرده است فرمود انک علیک
 هذا کلامه کا الی الله علی رسول الله وهو علی حد الشریک با الله
 رو کند و بر تو این امر را رو کند و بر رسول خداست و آن در حد شریک است
 سجد احوال انکه ابو بصیر یک از شیعیان ایشان بود میفرماید هر که بر شیعه باز کند
 قول او در نقطه او شرک شیطان است و لیس من الله فی شیء خدا هیچ
 کاری بدست او ندارد و یعنی هیچ استثناء باو نیست پس معلوم شد از آنچه
 عرض کردم که اینخانه که ابراهیم اول و اسمعیل اول ساخته اند و بدست شیعیان
 بنیاد شده این خانه حجت خداست بر خلق و این خانه خلیفه خداست و عالم
 از جانب خداوند عالم بر خلق و خشت و گلش از علوم دین حقیقه است و خشت
 گلش از علوم آل محمد است علیهم السلام پس رسیدیم به خانه خوابگاه
 و صدف در مبارک خواهد بود و چه قدر برکت در آنخانه خواهد بود و کلام کم بود
 و امر کم و شد و وصیتکم التقوی و فعلکم الخیر پس آنخانه است که
 از خشت و گل انسانیت ساخته شده پس همه نور خداست اینخانه و سرای
 هدایت و ارشاد است و آن خانه را خلق کرده هدای للعالمین
 اینخانه هدایت برای اهل عالمها فیہ آیات و بلیات در آیات
 بلیات خدا قرار داده علامتها و اضحی در آنخانه قرار داده است که از شما

تفسیر ظاهر ظاهر بخوان که فیہ آیات بلیغات قرآن بر مبدء شروع است
در سینه او بل هو آیات بلیغات فی صلوات الذین اوتوا العلم جمیع آیات
قرآن و آیات خداوند عالم در او شروع است در اوست مقام ابراهیم
آیا نمی بینی چگونه آنگاه مقام ابراهیم است چگونه جایگاه ابراهیم است
چگونه جانشین ابراهیم است و موضع ابراهیم اول است آیا نمی بینی وقتی علی
ابن ابی طالب جایگاه علم شد بر کوه خواندی که السلام علیکم یا اهل
بیت النبوة و موضع الوصاله و موضع رسالت شد و موضع رسالت
بمقام ابراهیم یک است بعد از آنکه پیغمبر علوم خود را گذرد و رسیدن شما
و علی علوم خود را گذرد و رسیدن شما پس موضع رسالت شد مقام
ابراهیم شد و من دخله کان امننا و چون چنین شد خدا را در احوال
امن خود قرار داد و فرمود سیر و فیها الی الی و ایاماً امین
آیا میدانی که بشارت داد خلق را با منیت این خانه آنوقت که فرمود
الیوم یبئس الذین کفروا من ذنبکم فلا تخشعوا و اخشعوا
و دیگر ترسید که دین شما عیب نمیکند دین شما محکم شد حالا دیگر کفار از دین
شما مأیوس شدند و دانستند که دیگر نمیتوانند بر شما تاخت و تار کنند
و دین شما را خراب کنند خلاصه مقام ابراهیم در این آیه مقام
شیعیان است

شیعیان است اگر با ورت نمیشود بر و این حدیث را بخوان ان لنا فی کل
خلف عد و لا یفون عن دیننا تحریف الغالین و انحال الباطین
و تاویل الجاهلین چنانچه چنین بود ما هستند کفار مأیوس شدند زیرا که
این قائمقامان بر طرف میکنند هر فردی را از دین چون چنین اند کفار
مأیوس اند پس از این جهت خداوند آنرا حرم امن خود قرار داد و چون چنین
فعلیه علی الناس حج البیت من استطاع الی سبیل حال مردم
از اطراف باید زیارت آنجا نه بروند و مالک خود را خرج کنند تا خود را به
خانه برسانند و قصد آنجا را باید بکنند چنانکه در آیه دیگر میفرماید و تحریص
فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیفقهوا فی الدین ولینذروا
قومهم اذا رجعوا الهم لعلمهم بخیر دین چراغی و نذر از اطراف نیز و آنعلم
رأبنا و اتفقوا و دین خدا کنند البتة بروند و تفقه کنند و چون برگردند
بسوی قوم خود آنها را از دین برسانند پس فعلیه علی الناس حج البیت
بر دین مردم است که بسوی آنجا نه بروند من استطاع الی سبیل
هر کس که میتواند بسوی ایشان برود و هر کس میتواند منتفع از ایشان شود باید
بسوی ایشان برود و من کفر و هر کس کافر شود باین احکام و کافر باین
فضایل بشود و اقرار باین فضایل نکند فان الله غنی عن اعمالین

خداوند از جمیع اهل عالم به نیابت این مختصری بود انشاء الله و بیکار
عرض خواهد شد و صلوات الله علی محمد و آل الطیبین الطاهرین اللهم
اسر و قنا توفیق طاعتیه و بعد معصیتیه محمد و آل
لست محمد بن الحنفیة
خداوند عالم میفرماید در کتاب مبارک خود این آیه را در کتابت وضع
للتاسیس للکتاب بیکتة فی دیر عرض کردم که خداوند عالم جل شانۀ خاندۀ نبی
کرده و در میان انسانها و در میان نبی آدم که آنگاه را بر او بر طوطی و علی صلوات الله
علیهما بنا و میفرماید چنانچه در ظاهر این خانه را بر او بر طوطی و اسمعیل بنا کرد و قواعد
و میوه های آنگاه را بر او بر طوطی و اسمعیل بنید کرد و در فرمان خدای عز و جل و عرض کردم
آنگاه از خشت کل انسانیت و از خشت و کل علم و حکمت و شعور ساخته شده پس
آنگاه آن انسانیت سخن گوینده و در او سخن سخن و صاحب علم و حکمت و آن انسان
را شرح کرد و کسب و در بر رتبه افتاده و به بر سبب کلام دیر و در تفسیر
و در عرض کنم اگر چه از تفسیر آیه دوری افهم و لکن تتمه کلام دیر و در تفسیر و در تفسیر
عرض کنم و از وی در دو غریب همش و گوشت خود را جمع کنید و لطف بشاید که هم
بکار عالم شما می آید هم بکار عوام شما می آید هم مبنای علمانی بر این است و باید
عرض کنم این عالم ملک خداوند عالم است جل شانۀ و از یاد و نمک او میرود
زفره و بید

زفره و بعد از این هم این عالم باز در دست اوست و همیشه مملوک او و ملک
اوست و چنین است که نبی آدم را خلق کرد و با آنها اذن داد و تصرف بعضی چیزها
را حال از دست خدا میرود و زفره باشد چنانکه تو اگر خانه را بر او بر
بفرستی حالا خانه مال او می شود و از ملکیت تو میرود و میرود و تو به اذن او می توانی
در خانه تصرف کنی و چنین نیست این ملک نیست خداوند عالم هر کس اذن
تصرف داده از ملکیت خدا میرود و زفره است این است که میفرماید هو المالك
لما ملککم و القادری علی ما اقل هم علیه خداوند عالم الا ان و بالفعل ملک
از بر او هر چه به بندگان خود انعام فرموده آیا خانه تو ملک تو نیست این خشت و
لباس تو ملک تو نیست این باغ و حجر تو ملک تو نیست تو هست و این
عالم ملک خدا نیست چگونه نه و حال اگر خود تو ملک خدا هستی خود تو بنده او هستی
و چگونه بنده تو اگر پول یک می دهی و بنده را بخیری و یک کوفی این بنده من است
آیا خدا تو که از عدم بوجود آورده و تو را ابتداء آفریده چگونه ملک تو نیست
پس خود تو و اولاد تو و عیال تو و بکره تو و باغ و ملک تو جمیع ملک تو ملک
خداوند عالم است جل شانۀ هر کس چه طلا و چه غیر طلا غیر از این جهان کند و کشد
خداوند عالم الله ما فی السموات و ما فی الارض مختص صفت لا شریک
که جمیع آنچه در جهان و زمین است پس خدا شما مالک ملک است پس بنده اوست

که حالا شما مالی دارید و جنب خدا ندارید پس خدمت و جلال لا اله الا الله
 لا اله الا الله و خدا هیچ شریک با کسی ندارد و کسی با او شریک ندارد
 و بلکه شما و اموال شما در نزد خدا مثل غلام شما و قبا ای اوست در نزد شما هیچ
 مالان نیست انعام از برای آنچه دارد پس جمیع این عالم مال خداست و خدا
 لا اله الا الله چون مال او شد تصرف کردن در مال غیر و انکس مال خدا ای
 عظیم جایز نیست از برای احدی از اعدا و یکس بگذرد از ملک او را جایز نیست
 بر دار و یا بگذرد بر طهار و امنیت مگر باذن که صاحب مال بدو بگوید این
 را ما دونی که تصرف کنی حتی آنکه دست تو بای تو چشم تو گوش تو اعضا و جوارح
 تو خیال و فکر تو جمیع آنچه در داری از ظاهر و باطن تو جایز نیست بر آن تو بگذرد را
 حرکت بدی به اذن خدا و ندروز قیامت سر بر سر از تو میبرد الله
 اذن لکم ام علی الله فتقون آیا خدا شما اذن داده بود که این حرکت
 را حرکت بدی یا اینکه اقرار بر خدا میبندی جواب میبندی پس اگر ن
 انکست خود را حرکت میدی چشم خود را حرکت میدی پس بگرداند باید بگوید
 خدا شاهد میفرماید لا تقف مالیس الا به علم ان السمع والبصر والاعواد
 کل اولئک کان عنه مسئولاً پروی کن آنچه را که علم نداری که
 خداوند حضرت دارد بکنی یا نکنی بجهت آنکه مال غیرت و تو نمیدانی آیا رضای مالک
 در آنست

در آن هست یا نیست از برای آن کار مر و بجهت آن چشم و گوش و دل
 همه شوال کرده میشود چشم میگویند تو را که گفت باین دیوار نگاه کنی
 باذن که نگاه کردی گوش تو میگویند تو را که گفت که فلان حرف را بشنوی
 بدل تو میگویند تو را که گفت فلان خیال را بکنی از این جهت روایت است
 که به اذن خدا کاری بکنی یا چیزی بگوید یا بشنود یا ببیند این سخن است
 که عرض میکنم بسیار سخت است هم برای ملائکه که باصل بر است که دارند
 میخواهند عمل کنند و هم برای کسانی که باخی هستند انحراف بر ایشان بسیار
 شاق خواهد بود و هم برای کسانی که می خواهند اطاعت کنند که هیچ
 از آنچه دارند از خانه و باغ و ملک و اموال و اعضا و جوارح و جمیع
 از منسوبات خود را کسی نمی تواند در این حرکت بدهد به اذن صاحب
 ملک که خداوند عالم است لا اله الا الله فی الملک و همه ملوک خدا
 ضرب الله مثلاً رجلاً مملو کلاً لا یقدر علی شیء و هو علی علی مولا
 پس شما قدرت بر تصرف ندارید قدرت بر تغییر چیزی ندارید مگر
 باذن خدا پس معلوم شد که حرام است بر هر بنده که بگوید از این عالم
 را بخود حرکت بدهد مگر باذن خداوند عالم اینک اصل اول بود که عرض
 کردم بعد از این عرض میکنم که خداوند عالم پیغمبری آفرید و آن پیغمبر را بر است

علی او الیهیم و افسوسم حاشا که چنین باشد که گفته مردم مستطند بر مالهای
 خود بلکه جائز نیست برای او هر تصرفی که خودش بخوام بکند در مال پنجایان
 از مال خدا بر میداری چه میکنی و دوش میکنی برای تو جائز نیست شال صد تو
 از مال خدا میخوری کمرت می بندی برای تور و امنیت تور اذن داده اند
 طور تصرف کنی اگر میگوئی از مال خود میخرم میگویم تو مالک مالت نیستی مال
 از کس برکت اگر تو خواهی مالت را رد و فانه بریزی جائز نیست بخوای
 اسوالت را بشن بزنی جائز نیست و هم چنین چه بسیار بخششها جائز نیست
 و این بخشش را گفته اند کنی و در صورتی که هم چنین چه بسیار معیار که در حق
 نیستی کنی و آنها را میکنی پس این مالها را بقدر که بخواهی بدهی و از شما می
 تواند در آن تصرف کنید و حرام است برای شما تصرف کردن در آنچه اذن
 بشما داده اند الا بخیل مال الا من وجهه الله الله بعد از آنکه آنقدر
 را ندانستید برویم بر سر مطلب مطلب اینست که بعد از آنکه بنده خود را چنین یافت
 در نزد خدا حالا بنشیند گوشه و فکر بکند که حالا که من بده ام و هم مال مال
 خداست و من به اذن او و عفو او تصرف در آن کنم من آن اذنهای خدا را
 خدا را امیدوارم یا امیدوارم اگر میگویم من آن اذنهای خدا را امیدوارم که چنین
 اذن داده و چنین اذن داده این ادعای توبت است کرده و خودش میداند

دروغ گفته و مردم هم میدانند دروغ میگوید و از اینجهت است که میگوید که
 من محتاج هستم به غیر که آنچه بر من دارد میداند از او بگیرم حالا که میخواهد
 او را ببیند و در کار و جزئی طلبی از او بکشد و در هر امر که باشد از او
 بپرسد که چه باید کرد و به آن عمل کند مطلقا احدی در حق نیست که هیچکس
 بکشد از آنچه خود کرده که بکشد یک بر که از آنچه بکشد مگر آنکه من اذن
 بدهم به او در آن اگر نمی راجی بده و اگر دست رس به نیست خدا باز زمین را
 خالی از حجت خود کند نهشته اعظم این را آفریده و آنها حلفای پیغمبرند و جمیع
 و جزئی و کلی باید اطاعت امام را کرد و از او استقفا کرد و مسئله را از امام
 امومت آنچه را اذن دارد حلال است آنچه را اذن ندارد حلال نیست اگر امام
 پیشی اذن داده باشد پسند این امام اذن ندارد حلال نیست و حرام است اگر
 پیغمبر اذن داده باشد این امام حالا باید اذن بدهد مگر امام زمان استیم
 را پیغمبر حلال کرده در زمان خودش آن حلال است و آنروز همان ضرورتی
 و سپرده بوسی خودش احکام حلال و حرام زمانهای بعد را تا روز قیامت
 و با و گفته در آنزمان صلاحیست چنین بگویم چیز را حلال کن و چنین را
 حرام کن و دین من در آنزمان چنین است و چنین بگویم هنوز میگویش نشد
 که من بگویم و امر و زور و مکلف به این نیستند که من بگویم باید چه عرض

مسئله بزرگ است و اگر میگوید گفته اند دین پیغمبر از انقضای بایده نسخ بشود
 میگوید چنین است این سخن که گفته اند دینی نسخ نباشد و مسئله نسخ نباشد و در
 گفته اند و فقهیه اند اما اینک است گفته اند که دینی دیگر نیاید بجز آنکه حلال و
 حلال است تا روز قیامت و حرام و حرام است تا روز قیامت و بعد از
 او پیغمبری می آید و بعد از دین او دینی نباشد از کتاب او کتابی می آید اما
 فرقی که میان شیعه و سنی است این است که سنی میگوید جمیع آنچه پیغمبر بر او
 بود آنرا تعلیم مردم کرد بجز آنکه امامی که ندارد پس پیغمبر هم که تاهی کرد پس جمیع
 را به امت خود رسانید و از دنیا رفت سینه را خط می کشید و هر کس هم از
 روی غفلت اطاعت سنی میکند چنین میگوید اما مذهب آل محمد
 علیهم السلام این است که پیغمبر بعد از خودی قرار داد عالم و حافظ دین خدا
 را با پیغمبر دین خدا و آنچه را که خدا تعلیم کرده بود بوسی خود آموخت و
 فرمود بوسی خود که هر چه در حیات خود آنچه تکلیف آنهاست بآنرا میگویم
 و لکن من از دنیا میروم و دین من تا قیامت باید چه باشد احکام مردم را
 بتو تعلیم میکنم مسئله هر سال بعد از هر چه بن عباس میگویم و یاد او و هم چو
 بدیگری یاد او هم تو دینی منی این دین من انبیا من برای هر زمانه و هر روزی
 در پیش تو و دیگران باشد تا چون آن سال بیاید و آن روز بیاید تو بآنرا برسان

و بگوید پیغمبر امروزی چنین است پس در زمان حضرت امیر می پیش می آید
 از دین پیغمبر حضرت امیر آنقدر که صلاحشان است ببرد میگوید و هر چه از دنیا
 باقی مانده به امام حسن میگوید که از دین آنچه پیش من مانده در این زمان
 اظهار آن نیامده این تکلیف فلان روز در پیش تو باشد هر مسئله که وقتش
 رسید بگوید و مردم را بآن تکلیف کن و همچنین امام حسن با امام حسین میگوید که
 اینقدر از دین مانده و زمان اظهارش نشده است هم نمی فکند که وقت آن
 مسئله شده یا نشده این را امام معصوم مطلع میداند من بتو می سپرم که
 تو هم در زمان عمر خود آنچه صلاح میداند آنرا بیان کن و همچنین امامی پس از
 امامی این دین را یکدیگر می سپارند تا امام حسن عسکری آنرا سپرده با امام
 زمان جمیع حلال و حرام دین را تا روز قیامت و آنحضرت هم روز
 بروز هر چه تکلیف مردم است بیان میکند و مردم میسازند و همه و جمیع
 که بر پیغمبر آمده و همه دینی است که پیغمبر آورده و بعد از وفات پیغمبر هیچ
 دینی از آسمان نیامده و نمی آید و لکن دین پیغمبر بر آنکه تا روز قیامت
 باید باقی باشد تفاوت میکند ایامی یعنی این دین در زمان نیست سزا
 بعثت او در همین مدت قلیل نسخ شد و تغییر کرد و چگونه میشود این دین
 تا صد هزار سال باقی و بر یک قرار است و تغییر نمیکند و حال آنکه تغییراتش بیشتر

می شود روز بروز صلاح مردم تفاوت میکند و بجز امام زمان کسی نمیداند
 که هر روزی صلاح خلق در چه مرتبه است و بهینست معنی آن حدیث
 آن الحدیث نیست بعضی بعضاً احادیث بعضی را نسخ میکند
 هر حدیثی را در هر روز نمیتوان در پیش خود عمل کرد و امام میدانند که در
 هر زمانی کدام حدیث را اظهار میکنند صلاح خلق در آن است آنرا اظهار
 میکنند بنی چند سال علماء همه از یک راه فتوی میدهند صلاح مردم در آن
 است بعد علماء طوری دیگر فتوی میدهند معلوم میشود صلاح تغییر کرده که امام
 اینطور اقلب اواندخته آیا عبرت نمیکری که علماء هر دو صدر را قول میکنند
 که بعضی که نجاست بجاه میرسد بخش می شود و فتوی میدارند چند یک گشت
 اخبار همان اخبار بود علماء در آنها نگاه کردند و گفتند بخش می شود
 معلوم است دلایلی انهم در عقل علم مردم بدست امام است و هر طور که
 صلاح مردم را میداند دل علماء و عقل علماء و علم علماء را بآن میدارند که بآن
 فتوا دهند آنروز آنطور صلاح مردم امید بسته است امر و صلاح آنطور
 میدانند در صدر اول مردم جدید الاسلام بودند و انس مجتهدین بودند
 محسوس در امر جا وقت زیادی دارد و مردم انس داشتند در دل
 علماء آنطور انداخت بجهت آنکه مردم هنوز رنگ محسوس و تیشانشان باقی بود
 و چون چندی

و چون چندی گذشت مسئله را کردند اینطوری گفتند احکام فرق میکند
 بجهت مصلحت و امام میدانند فرقش چه چیز است در دلشان بهمانرا
 میدانند و در هر یک علماء در دست امام زمان است و زیر و رو میکند آنرا
 بجهت هر یک صلاح میدانند در هر عصری هر امام باید تعلیقات را آن امام
 علماء بنیاد زد و هر حکمی که میکنند باید باذن امام باشد پسندارید که بسیار
 چیزی مباح است و پرسیدن میخواهد بلکه مباح باذن امام مباح است چنانچه
 امام مباح کرده مباح شده است و الا مباح است یعنی چه پس تا بپرسی
 از امام و امام نکوید این مباح بر تو مباح نیست چگونه مباح است تو
 خودت مباح کرده و مردم از معنی غافلند باری چون امام علیه السلام
 مردم را دید که بسیار شدند و شیعیان بسیار شدند و صلاح عالم و غایت
 رخساره خود را پنهان کرد و در میان است علماء چند قرار داد و آن کار را
 جانشین خود و حجت خود قرار داد و معلوم خود را در شیشه ایشان قرار داد
 و همان حضرت طلبیدن که از امام بود امر حضرت طلبیدن از ایشان
 قرار داد و جمیع چیزها باید از ایشان حضرت گرفت و لکن این مردم از این غافلند
 اولی که تعلیم را قبول ندارند یا اینکه همین در نماز چنین میدانند که باید سبک
 را از علماء بپرسند و حضرت طلبند بلکه در جمیع امورات آن باید باذن تحقیق

عمل کنید در جمیع اموراتان باید باذن فقیه عمل کنید بلکه تصرف کردن در
 جزء جزء از اعضای تو بدن تو بخت فقیه و اذن فقیه باید عمل کنی سر خود
 که نیستی خدا که نیستی غیر هم که نیستی امام هم که نیستی خانه خانه دیگری است ملک
 ملک دیگری است تو چه کاره ای اذن صاحبش در آن تصرف کنی تو مردی خانه
 زیدی می بینی خانه زید هم چیزی چاق که نشسته خانه اوست تو بخت تو یک کوزه را
 برداری جای کاسه گذاری یک چیز اجای دیگر گذاری یا تصرفی کنی به اذن او
 خانه مرد است تو چکاره که دخل تصرف در آن کنی بخت تو یک قدر که صاحب
 خانه اذن داده و آله امر همین طور است و اگر غیر از این بکنی مشرک می شوی پس
 باید در جمیع اعمال هر کار که می کنید باذن فقیه باشد اگر واجب است باید
 باذن فقیه باشد اگر مستحب است باید باذن فقیه باشد اگر مکروه است
 مباح است باید باذن فقیه باشد فقیه وکیل امام است امام وکیل پیش
 و غیر وکیل صاحب خانه این را که میگویم اندیشه مکن آن فقیه که از پیش
 خود میگوید آنهم در دین است فقیه کامل آن است که آنچه میگوید یعنی از جانب
 خدا و رسول بگوید آیه از کتاب خدا بخدایتی از سنت رسول باید باشد
 اگر چنین میکند و کید از جانب امام و غیر حدیث والا اگر بر آید خود
 میگوید آنهم عاصی است والا فقیه کامل آن است که از جانب خدا و رسول
 بگوید جمیع

بگوید جمیع معاملات شما تقلید منجمد بر میراری چیست را کز میکنی و باور
 که گفت چیست خدا را از رخ کنی و پار کنی باذن که کردی باین کیفیت اگر میگوئی
 باذن خودم که مشرک می شوی اگر میگوئی باذن خدا یا باذن کن و برسان که باذن خدا
 گفته است از زبان که گفته حلال و جمیع سخن گفتنها در جمیع حرکتها باید باذن خاصی
 باید باشد پس بین فقیهها ما که حجت خدا نیست باید در جمیع احوال از ایشان
 استفتاء کرد یا در چیزها بلکه ضروری اسلام بگویم باید بختش معلوم است و هر
 بدیهی و ضروری نیست باید بدیهی که بتو بگوید این است معنی تقلید کردن و این
 را تحصیل کردن و نه این است که تقلید منجمد بنماز و روزه و عبادات ظاهر باشد
 چه اینها را هم انجمد تقلید نمیکند می بینی نیست سال آدم می آید و سر خود
 عرض اینست یک مسئله نمیرسد حیران می شوم خدا میداند من بخیال خود فقیه هم هر چند
 روز یک مرتبه مسئله برایم ضروری شود باید جمیع کنم و به نیم مر که سی سال است باز
 میکند یک مسئله ضروری نشود و یک دفعه یک مسئله نمیرسد اینها همه از به اشتباه است
 بدین چرا سیر کرب و کارشان را اینقدر وقت میکنند می بینی صد هزار پول
 به جا خرج میکنند همانها میکنند و عروسیها میکنند و خرجها بیجا دو فروشان را
 در راه خدا نمیدهند صد هزار تن بیجا میگویند و که مسئله نماز تعلیم زن و چنان
 میکنند با وجودیکه خدا فرموده تو افسنم و اهلیکم فان یعنی خودتان را

و اهل خودمان را از آتش نگاهدارید من میگویم میخواهم مردم متدین باشند
 این مردم هیچ آداب راه نمیزنند هنوز نمیدانند چه طریقی باشند چه طور راه
 بروند چه طریقی بزنند و اگر کسی هم قبول نمیکند و برآهین است که عرض کنم
 او چکار از او داریم همه خود سری و خود پسندی است لکن توبه خدا حکم است
 خدا خلق او درست خلق کرده سبایش را هم خلق کرده مردم چون از پیش
 نمیروند جاهل مانده اند خدمت که مالک الملک بود خلیفه که بر سر خود
 قرار داد که آنها پیغمبران باشند و آنها خلیفه قرار دادند که او سیاهی
 ایشان باشند تا اینکه امر فقها رسید و آنها را حجت خود قرار داد و در
 بر خلق بآنها احتجاج میکند اگر پرسیدی و مخالفت کردی فقیه حجت خدا
 بر تو و خدا بهمان احتجاج بر تو میکند که چرا مخالفت کردی و اگر پرسیدی
 خدا در قیامت باز بهمان احتجاج میکند که فلان عالم در میان شما بود
 و میگفت من احکام خدا را بر سر شما میگویم چرا نفیید پرسید و یاد
 بگیری و عمل کنی و آله دل پروردی از این دارم که میبینم مردمانی
 که میخواهند داخل عدول شوند مطلقا اعتنائی بشیخ ندارند و آنها
 نمیکند و چه کاره که میکنند آخر اگر احکام نمیدهند پرس اگر میدهند چرا
 اعتنای میکنی این را بدانند اگر آن کسی که مدیون شاست اگر خانه دارد
 چیز دیگر

چیز دیگر ندارد و عرض نیستی با و بگوید خانه ات را بفروشد و پول مرا بده
 خیر اصلا اعتنای بدین ندارد و گریبان نداده خدا را میگرد و راه نمیکند
 تا او را طلب میکنند که خانه اش را بفروشد و طلب تور ابدیه که گفته
 طلب داری مال که را طلب داری مال مال خداست و غیبت تو مرد که را
 از خانه اش بیرون کنی که یا طلب مراده و غیبت تو رختها را بکنی نباید
 خجالتش بدی نباید او پیش کنی جمع اینها بر تو حرام است اغلب حرکات
 مردم بر حرام واقع میشود و چه آنکه نمیدانند حلال و حرام خدا را و نه از کسی
 میپرسند و چون مسئله خلیفگی بپوشانند بپوشانند و صلی الله علیه و آله
 يَا اللَّهُ يَا هَاجِنُ يَا حَاجِمُ يَا مُقْبِلُ الْقُلُوبِ
 وَ اَلَا بُصَارَ ثَبَّتَ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ اللَّهُمَّ اَوْزُقْنِي حُجَّ بَيْتِكَ
 الْحَرَامِ وَ زِيَارَةَ قَبْرِ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ اللَّهُمَّ اَسْرِ قِنَا
 تَوْفِيقَ الطَّاعَةِ اُولِيَائِكَ وَ بَعْدَ مَحْصِيَةِ اُولِيَائِكَ
 فَإِنَّ اُولِيَائِكَ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
 نهام مجلس و خطب از فرمایشات جناب اجل الانعم زین المواعدين زبدة
 المحققين و قدوة العارفين و غر الاسلام و مسلمين و عماد الملّة و الدين و كرم
 رابع المؤمنين المتهجين شيعة باخلاص امير المؤمنين و محب الصادق عليه السلام

الحق
الطاهرین سلام الله علیهم اجمعین وفتوح کفوز دین و ایمان و مغفر بین
والطفیان کاشف رموز الغفان آقای حاجی محمد کریم خان رحیمی ترتیب فدای
در نیم خیمه نیت هم شهر ربیع الآخر سنه ۱۲۳۱ هجری

سی و یک از هجری نبوی ص ۱۳۳

ایده ایچمه الفیضه را با تقصیر خادمستان درستان اولیا الله چراغ علی ابن محمد نبی
فایضی مسوده شد بعد از لطف و مرحمت برادر نام و دین و رفقا ایضا آن
اگر چنانچه در کتاب و این نسخه مبارکه عیسی و قحطی و غلطی و تغییرات
بیند و مقام علامت و مذمت بر نیاید دلیل اینکه بنی نوع انسان که
از شیوه و نسیان نیست خاصه این زمان که پریشانی حال و غمناک زمانه
و هواس از همه نوع دایر در و کان خبری قلمی و تحریر شده طبعش آنم از
ناظران و مطالعات کنندگان این معطر مبارکه بدعا ایس عبدالمذنب الخ
رایاد و شکر فرمائید و صلی الله علیه و آله الطاهرین و لغته الله علی اعدائهم
و غاصب حقوقهم و مسکری فضائلهم و ناصبی شیعتهم اجمعین الیوم الدین
ابد الابدین الداهین باینج مهر نیت کلام حضرت که در خیر بر بزم خزان

بسم الله الرحمن الرحیم
از جمله وارده از واردات قلیه آقای بزرگوار مرحوم اعلی الله مقامه که بجا مبارک
خشان مرقم فرموده در کتاب خانه مبارکه ضبط و محفوظ است
فصل بدانکه دین و قلمی که معتدل شود منزه است و صحیح کرد و در و جوش و فتنه
و از عرصه اصدا و مغارق جوید و راه مشابیهت مبادی عالی را پدید آورد
نمونه است بزبان خال خواصه و املا در از بواسطه افعال علت خفیه علیست
هم میاندازد و در مراتب قابلیت او مثال خود را پس ظاهر میکند از افعال
خفیه و این بر و مثال و ظهور افعال علی از دین و با اندازه و وسعت قابلیت
و تنگی آفتاب پس مثال از برای این مطلب روشن است که در قلمی که مزاج
بجود است الاید و طریقات لزوم او کم شود و مایه ای که در وجود او است و برود
آن از او منقطع گردد و بسبب مس ناز و چای و جوی و قوه آن روشن و سبکی است
صحیح شد و در راه سلوک او از مواضع سیر بجانب آتش پاک شد و درست کرد و در
عرصه خست او بالاتر رفت و قیاس طبعیت را که سبب تکلیف او بود از پای نهی برد
و انداخت شجاعت پیدا میکند از زهره خشک و سبک و گرمی و لطافت بر آتش و آتش
حرکت از آتش که او را روی تابان خورشید قرار دهد و در شعله و تابش خود را در ظاهر
و جویید اندک پس همینکه آتش تحمل روشن را از برای مبارک آن اسرار خود دید و معارف
او را از غنایار و خطه نمود و پاره نمودن پرده کار از و مشاهده کرد و القاء کرد

در جویت او مثال و وجه خود را پس شکل را نمود از او کارهای خوش را
پس تحلیل کرد و موزانید و کرد و روشن نمود و سبک کرد و انداخته آن را
باندازه و وسعت و قابلیت او پس هرگاه جمیع آنچه در عالم است بکلیت
یک شعله خواهد بود و حکایت غلامی که در دهکده ای آتش و شعله را
اورا از جهت تعلقی شعله با آن آتش و لکن شعله کوچک است جمیع شعله
آتش میکند و تمام ظهورات او را میباید باندازه خودش و شعله
قطره و دریاست پس جمیع آنچه در دریاست از صفات و شعله های آب
در قطره موجود است و در دریا از قطره شناخته میشود و فرق که هست
اینست که قطره قطره است و تمام میشود و در دریا او دوام و شعله نیست و لکن
دریا تمام خواهد شد و نوع یک است شعله یک آتش مثلا که در حکایت
آتش میکند و آتش نبرد و هم حکایت میکند و فرق ندارند الا اینکه یکی
آتش یک کل است و یک کف از آب او را خاموشی کند و لکن آن
آتش بزرگ را آب بسیار هم نبردی خاموش نمیکند پس از آنکه
مطلب را دانستی بدانکه مراتب شش خاص مختلف میشود بهین طریق ذکر شد
بسیب اختلافی بود ایشان و کثرت آن و صفای طبیعت و مزاج ایشان
و کثرت آن و مفاقت ایشان از غرضه خدا و ملازمت آن و وسعت
دلها و ایشان و تنگی آن پس باین شخصی یا اشخاصی چند که مزاج ایشان
معتدل بود

معتدل شود و راه سلوک ایشان درست کرد و از غرضه خدا و مفاقت
بالاتر بردند و شباهت داشته باشند با مادی عالم خودشان و ایشان هم بهین
جهت عالم نمایند صفت خود را که عبارت از نورانی باشد که از آن آفریده شده است
در قابلیت ایشان پس افعال خود را از آنها شکلار نمایند پس بگویند این
از جهت متوسمان که آیات و علامات خدا را منظر شده اند و از جهت جهان
قوای و از باب عقل شوند و یکی چون آینه دلها و ایشان کوچک است پس این
نوع متوسمان گردیده اند پس درک نمیکنند جمیع حقایق کونی را در آن واحد
بنظر واحد بعقل کوچک بگویند آینه بی درک میکند بنظرهای مختلف
و الشقای بسیار پس این جهات غافل میشوند و از برای ایشان
غفلت و سهو و خطا و نسیان هست بر نسبت با آن جهات که از آنها غافلند
و جهات غفلت و سهو و خطا و نسیان نمیرود و رقی ایشان در آن چیزها میگردد
آنها شنید و غم کنند و در معرفت کینه و حقیقت آنها پس لاحق و خیر نمیرد
ایشان منطبع میشود مثال این مطلب آینه کوچک است که او را رو بآینه
بکری پس منطبع نمیشود و در آن کمر ستاره ای چند پس آینه کوچک خطا میکند
در آنچه در او نیفتاده است زیرا که بطور استدلال است و لکن در آنچه در او
افتاده است و متوجه آنست خطا نمیکند و هر چه را حکایت میکند حق است

و مطابق واقع زیرا که بطور کشف و عیان است و لکن همین آینه که چنانچه
 که ممکن است جمیع اجزاء فلک در آن منطبق گردد و قیاس او را برابر با جرم
 جرم خورشید پس با هر جرمی که برابر شود در آن منطبق می شود و حکایت می کنند
 خطا لاحاله و این جماعت مختلف می شود احاطه ایشان با ششای بسبب
 قوا بل ایشان است و نیز که آن در برابر هر یک در جاذبه است و جاذبه اعمال
 و عبادات ایشان و لیکن هر قدر که قابلیت خود را بشکند و در زیر علمها
 و تکلیفها لطیف می شود و قیاس می شود پس بنسب و وسعت پیدا میکند
 پس حکایت میکند پیش از آنکه سابق حکایت می کرد یعنی در نظر واحد
 و التفات واحد پس در این هنگام بسا که چنانکه که قابلیت خود را
 بشکند بطوریکه که بهتر از شکستن بزرگتر باشد و این و علم نرم و نام نرم تر شود
 قابلیت او پس سابق بر او شود و کوچکتر بزرگتر گردد و بسا که کوچکتر همان
 طور که باید عمل کند نماید و بزرگتر تقصیر کند یا اینکه مانع از برای بزرگتر می
 دهد و کوچکتر پیش بیفتد و بالجمله که اینها مانند کرب و بسا در باب تاجت
 و این و غیر مانند آن هم هستند و بسبب و پیش افتادن مغفرت است
 از خدا و داعی خداوند عالم است که می فرماید وَسَاءَ عِوَالًا مَغْفِرَتٍ
مِنْ رَبِّكَ و می فرماید سَابِقُوا إِلَى الْخَيْرَاتِ یعنی بشنا بید بسوی آخرت
 پروردگار

پروردگار خود را و پیشی ببرد بر یکدیگر بسوی خیرات و بسا شخصیکه
 سیر کند با جهات سعی و حرص و جوشنم زود به مطلب رسد و بسا که
 کوتاهی کند در راه رفیق و کوتاهی کند اینجا که حضرت امیر علیه السلام می فرماید
وَلَيْسَ قَوْلُ سَابِقُونَ كَأَنَّا قَصْرًا وَالْيَقِينُ سَابِقُونَ كَأَنَّا سَابِقُونَ
 یعنی هر آینه پیشی میگرد جماعتی که در زمان سابق تقصیر کند و نیز تقصیر عمل کند
 جماعتی که در زمان پیش سابق بودند پس بسا مدعا که کسی کند و سبب در راه
 رفیق و پیشی ببرد در امثال و سهران خود و مقام کم و بسا و قابلیت خود را
 بشکند و تکلیفها و علمها شکستن نمی بطوریکه لطیف شود و قیاس گردد تا آنکه
 عرض عالم صورت و صفت معنوی یافت کند پس در این هنگام حکایت
 تمام سماء و صفات را و تمام مثال ملقی را پس آینه سرتاپا نام شود در آن
 واحد پس از علم غایب نشود و فوت کرد و بعد در ذره در آنها و نه در زمین و نه
 هر چیزی را بحقیقت آن بلکه خود او در این هنگام کلی هر چیزی است و حرکت و نه
 متحرکات و ساکن کننده سواکن شده است و نامطابق بهر زبانها از همه
 حسیته ها که کند و بسا که کوئی نشود و بسا که کوئی دهند پس بر او
 مخفی نیماند چیزی در زمین و نه در آسمانها و او است دانای حکیم و مثل این شخص
 آسمان دنیا است که منطبق شده است در آن جمیع بر چهار ستارها و نورها در آن

واحد و دانست تمام آنها حساب ندارد به التفات خاص و نظر
 مخصوص بخلاف آینه و دریا که آنها حکایت نمیکند مگر اندازگاه
 معلومی را و ایام ممکن است که امثال این شخص متعقد یافت شود یا اینکه متعقد
 نمیشود و ممکن است زیرا که تعدد این جماعت حسب صورت است ولیکن
 متعقد و طینت و نور و مثل این امر وجود مبارک حضرت امام حسن و امام
 حسین علیهما السلام است بلکه وجود مبارک حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله و محمد صلی الله علیه و آله
 امیر المؤمنین و حضرت امام حسن و امام حسین علیهم السلام در عصر واحد که هر یک
 از آن بزرگواران صاحب همین مقام بودند و تعدد ایشان در صورت بود
 و نور ایشان و طینت ایشان یکی بود زیرا که در آن مثال الله و نور الله که در ایشان
 خدا اتفاق فرموده است تعددی نیست و تعدد حسب هوایات ایشان است
 و آن هوایات از جهت ظاهر متعدد بودند و بنیه هر یک از آن بزرگواران جدا
 بود و ظاهر حیات دنیا و لطیف شد و رقیق گردید بخاری که بالا انداز آن
 خوف که در اندرون قلب هر بنیه بود آینه که برابر شد در لطافت با تجلی
 عرش و اعلا آن پس بیرون رفت از حد و متوریه فلکیه محسوسه عرشیه
 پس هر نزد بقوس خود هر زدن شتی بر قطب خود منطبق شد در او جمیع
 مثال که اتفاق شده است و همان است حسب کمال مثال این هرگاه بسازی
 که ۱۵

که در از آینه که منطبق شود در آن هر چیزی که برابر او شود منطبق میشود در آن
 که جمیع آنچه در هفت آسمان است با این بزرگ آنها و ستارگان آنها
 و نورهای آنها پس ما و سیکه آینه مصورت بصورت محدود و در وضع
 منطبق نمیشود در آن که انداز معلومی خواه آن حدیثی باشد میسر نمی
 و اما قسرت که در وضع از حد خارج شد اگر مقدار محدود باشد مثل که آینه
 میشود در او هر چیزی را زیرا که برابر است با هر چیزی پس لطیف جسم عرضی
 که لطیف شد و رقیق بطوریکه در لطافت با اعلای عرش برابر شد منطبق میشود
 در او جمیع کمال اگر چه بجهت مقدار کوچک باشد و چون که دانستی که منافع
 نیست تعدد و محدود است مقدار پس منافع نیست تعدد که آینه
 که همه حکایت کنند جمیع افکار و تفاوت آنها در بزرگی و کوچکی و در میان
 خودشان است و از حیث حکایت تفاوتی مابین آنها نیست پس
 این هنگام ممکن است که در یک عصر و شخص بشوند که هر چه از این جمیع شایه
 داشته باشند که در رتبه و مقام ایشان است با آن شایه که پست تر
 از ایشان است و از تمام آنها با خبر باشند و لکن خط ممکن نیست که هر یک
 ناطق و سخنگو باشند بلکه یکی از آن ناطق و سخنگو ناطق خواهد بود و دیگری صامت
 و جویا و صمتا هر دو از ناطق آن کسی است تعبیر کنند و رساننده

کونا و شرفا که جمیع فیوضات کونیه و شرفیه را اوسا بر خلق باید رسانند
 و همه از او باید گیرند و صامت آن عالمیست که غیر تعبیر کننده و رساننده است
 بل از برای او قوه تعبیر و رسانیدن هست مثل حضرت امام حسین علیه السلام
 در عصر حضرت امام حسن صلوات الله علیه و مثل آنکه دیگر علیهم السلام که در عصر امام
 سابق صامت بودند و وجه صامت بودن امام لاحق تقدم مقام سابق
 ناطق است بر لاطق صامت پس امام ناطق تعبیر کننده است از برای امام صامت
 و سایر مردم که از او دست برند پس هرگاه امام صامت تکلم کند از جانب
 روایت ناطق است و فتوای خود نمیکرد و اگر گوئی که همین بود که صامت
 افضل از ناطق اتفاق افتاد مثل هر امام آخر علیهم السلام پس چگونه ناطق
 شود و مقبول و صامت گردید فاضل صلوات الله علیه ما میگویم و قتی که امر بطور
 بشد لاطق ناطق نیست مگر از جانب صامت اگر چه بخواهد بظن خود
 بر او حسد و نهد زیرا که فیض اول بسوی فاضل میرسد و بعد بمقبول میرسد
 و مقبول روایت از فاضل میکند و لکن حکم ظاهر قضا کرده است که
 فاضل را در ظاهر مثل سکت حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله میشناسند از بعد
 شدن آن بزرگوار و ناطق بجهن احواسیا حضرت عیسی علیه السلام پس
 در وقتی که چشم طاقت دیدن خود آفتاب را ندیده باشد آفتاب
 شعاع خود را

شعاع خود را در هوا می اندازد و متعجب بهاء میشود پس بهاء ناطق میشود
 و آفتاب ساکت میگردد و لکن تعبیر بهاء از جانب آفتاب است و همیشه
 از او روایت میکند آیا نه این است که آنکه علیهم السلام از صفای ناطق
 نیستند باینکه ناطق ایشان از باب روایت از حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله
 علیه و آله بود بطورائی که دارند پس هم چنین هر مقبول روایت از فاضل
 میکند اگر چه حسد و نهد از او و بجهت صفای آینه او و قنای او و جنبه عظمت
 مسند الیه پس بعد از آنکه این مقدمات را دانستی بدانی که وجه است
 که بوده باشد و هر خلفی مردی از شیعه که حکایت کند جمیع فتوای
 حجت معصوم زنده را علیه السلام یعنی فتوای آن بزرگوار را در هر
 مقام ولایت زیرا که طفره در وجود محال است و محال بینونت و جد است
 است مابین مبدء و منتهی و مناسبتی باید که در نذرند و منتهی بخود
 اطلاع بر مراد های مبدء پیدا نمیکند مثل این که جوارح و اعضا مطلع نمیشوند
 بر مراد کمالی نفس بدون واسطه روح بخاری با اینکه مبدء موجودات و کار
 هم هست و اعضا هم موجودند پس لابد باید بر روح واسطه باشد که بشنود از امام
 علیه السلام و رساند بسوی مأمور و محملات آنکه دیگر آن اعتقاد است که امر آن
 بزرگوار در آنکس شوند بر کوه او و صاحب کردند بحدود او و هر گاه نبود این

بنیه مطلع نمیشد سایر مومنان بر کوع امام علیه السلام و حجت او پس رکوع
و سجودی حاصل نمیشد از بر این پس بسیاری لطافت و احدی که حجت
علیه السلام جدی در دیالافت نفوس کثرت و مناسبتی با هم نداشت پس در
میان باید و طه شد که تغییر کند افاضات عالی را و اگر کوه در خود آن خدا
علیه السلام ظاهر است در هر مقامی پس چه نسبت بسوی تغییر کنند دیگر
از جانب او و خود مقتضی نیست عوض کنیم و طه همان ظهور و اعتدال
در وسط نه خیر دیگر و لیکن ظهور او غیر است و آن و طه ظهور غیر است پس
بعد از آنکه جدا شدند شیاء در عالم ظهور و طه نیز ظاهر شد در ظهور دیگر
ایا یعنی که خداوند عالم را قطع نیست که مال او نباشد و او بر هر چیزی شهود است
و نور او از جنین هر چیز آشکار است و با وجود این ظاهر شد بی که قائم مقام او است
و از جانب او تغییر کنند و صفی می شود صفی در همین مقام کوی
این ظاهر شد ولی با وجودی و رسیدن او به مکان زیر که ولی شود بی که
در این مقام پس ظاهر گردید هر یک از انبیاء و مقام خودشان با اینکه
ایشان در همین مقام شهود ولی علیه السلام بوضوحی ظهور شود و حجت بر
خدا علیهم السلام در مقام و طه مابین مبداء و منتهی یکدیگر در تغییر است
که روایت میکنند از ایشان در هر مقام از ولایت خواه آن روایت

مسند شد

مسند شد یا بر سر یا فتوا جریب اختلاف مراتب و طه پس بالاتر از همه
و سلطان حکم میکند حکم ایشان و پائین تر از کسی است که فتوا میکند و فتوا تغییر از
حکم است و پائین تر از این کسی است که روایت میکند و روایت تغییر از فتوا
و چیزی که تواتر را بخیر تر است از هر چیزی که او را روایت کنی و حضور روایت شد
و پس از این مقام که نسبت که از آن راوی میشوند و اخذ میکنند و ممکن نیست
که عصری بیاید و در آن عصر شد حکم حکم ایشان زبان انسانی که از بر او حکم
میکند تا اینکه بعد حکم او را از زبان ایشان باطن عریض است و حدیث ایشان
بسیار در تواتر است محلی نمی شود و از اهل عالم هر ملک مقرب یا پیغمبر بر سر
یا مؤمن معنی و حدیث مؤمن معنی را هم غیر خدا کسی که در زیر دره او باشد
و همچنین حکم حکم است حکم خدا و حکم اهل جاہلیت و کسی که اقبال کند از خدا
و عمل با او نماید پس تحقیق که عمل کرده است حکم اهل جاہلیت و کسی که تقدیر کند درین
پس او اعتراف است پس چنانکه از تسلیم از بر او حکم کند حکم که است بلکه
کسی که نشناسد حکم خدا را شاید دیگر در حکم اهل جاہلیت پس کافر شود از راهی که
نمی فهمد پس نظر کنید بسوی مردمی از خلفا که روایت کنند حدیث ایشان را و در
دو کون و نظر کنند در حال ایشان و عوام ایشان و بشناسد حکم خدا ایشان را
پس راضی بشدند که او بر شما حاکم شد و لکن این خلق منکوس با دارند که حکم

بسوی طاغوت را و حال اینکه مأمورند که بطاعت کفر بورزند و او را ترک کنند
 باینکه خدا قزقره دارد و دست مایین ایشان و قریبها مبارک که قریبهای طاهره را با خود
 بسیر در آن قریبها طاهره و آنچه مراد ما بجهت آوردیم و میان کردیم اگر فسترا
 بستام پس برین است که من و من بری هستم از این کنایه که من نسبت سید
 و استلام علی من تبع الهدی تا شد ترجمه کلمات مبارک که از
 دارد است قلیه بیکانه دورنم و فرزندمان مرحوم آقا
 سید بزرگوار علی ساداته علیه السلام ما ظلم الکیل و اضاء الله ما

سید مرحوم اعلیٰ الزمقام منصرف اند سلوک کن با نساء مؤمنه که دست آل محمد
 با حسن وجهی و بجهت سبیل محبت که نساء مؤمنه او را قی شجره کا فزند و جنت
 و میازار ایشان را و عبوس بر آنها مکن بطرفه العین که بعد بر همین طرف محبوب
 از حکم آغاهی بود و در هر حال استعداد لقاء الله پیش که موت اقرب بالناس است
 از کلی شی و نظر از دنیا و زخارف و اموال و اولاد و سایر چیزهای آن پیش که
 کلی نعیم در دنیا در نزد یک ساعت از دور آخرت عذاب صرف است و در کلی
 ارشادات با یقین پیش و حدیثین این است که تفسیری از احدی با وجه خداوندی و
 و حکم از موهین ابواب لرزه کا فست است کل ما در مقام حق و الله من و داند
 محیط بل هو قشآن مجید فی لوح محفوظ

تا زور و بیدار آگاه کردند سبیا
کوفی ایجا کرد و کر بلائی آفرید
بهر هفتاد و دو صفت شر که خفته خلق کرد
بهر هفتاد و دو تن عاشق و فانی آفرید
در غزای شاه دین کرد و خود صاحب
انکه اندر هر عرصه صاحب غنم آفرید
لوحش الله قدر انکه بهر یاریش
در زل چون خر غلام با و فانی آفرید
مهر بن در یک پیوند بهر یاریش
شناسه در کل باشنا آفرید
جوهری را خواند مداح شهید کر بلا
خلعت شاهی بر اندام کدم آفرید

فاطمه فخر و دامن قاسم بردست پیچیده و دامن غنیمه که عبید بن مبرود
و فاطمه سوال چند کرد و جواب شنید
گفت رفتی نوعی بقر از دست رفت
گفت دست از دامنم بردار و کار کن
گفت ترک این غنم کن خط را بخت
گفت بدیارت بایم سوی با بخوبی
گفت ز غنم ای سر غم دیده را بچون کنم
گفت دقت حق داری اما چون کنم
گفت ای نادیده کام از رخ جد آرزو بود
گفت آری اما کامی مرا مقصود بود
گفت کس نشیده در عالم عروسی بخینا
گفت خواهی است از غم خار بر پیا
گفت میسر و قدرت تسکینی دل مندا
گفت با آله رت میگوئی ولیکن چاره نیست
گفت آری تشنگی عام است فرح من شده ام
گفت آری تشنگی

گفت ای قاسم بود و تو بجز شکیلی
گفت از قتل حسین و از سیری فاطمه
گفت ای قاسم چه بردارم طاقت از
گفت بیجای اگر در سیری فیت
گفت از یادم رود زنی غم که شتم نامزد
گفت باغبانی شام غنم نمینماید
گفت بر مهر لیکن دور از برت
گفت سبلیت این خواهد ماند بر مهرت
گفت از وصل تو دیگر در کجایم نشان
گفت در صحرای محشر در میان کشتگان

از مکالمات فاطمه فخر و قاسم از وصال فاطمه و خوشی از اهل بیت
شد چه قاسم که خدا سرور و فاطمه
آسمان داغی نهاد از نوکیان فاطمه
اینچه شادی بود و دامادی که با افلاک
ناله کلثوم زینب دختران فاطمه
هرستان بهر کوه عشرت قاسم است
آه زینب که قاسم فغان فاطمه
اینچه عشرت بود و عیش ای شمع کز یاد
جسم حیدر جان پیغمبر و فاطمه
تا شدی دلجویی اطهار یتم اندر حق
کاش بودی محبتی آرام فاطمه
تا لباس عیش پوشیدی عروسی خوشتر
این عروسی کاش میشد در زمان فاطمه
یک طرف خوف مخالف یک طرف عیش
آه از عیش بام تو امان فاطمه
کاش بودی مرتضی تا بوسه دادی و عیش
جبهه دانه چشم خمر فغان فاطمه
از زمان که ز جگر میر و رفت قاسم خرق
شد با کامی بروی از جسم فغان فاطمه

آن زمان که خوفی لرزید جسم نو کجا در لحد لرزید جسم ناتوان فاطمه
 جوی خواهد پیغمبر که در طوف بقیع خاک ره روید بترکان زستان فاطمه
 نوح حضرت قاسم باز فرماید
 قاسم آن نور چشم مصطفی ناله اش گشت بلند در قلعه
 حسرت و بطحا در آن دشت خطره دید قاسم را بخوش غوطه و ر
 متحرف گردید کجا قرص مه حمله کاهش گشته اندر قلعه
 یادگار سبز پوشی ممقن شد سراپا سرخ از خوش کفن
 گفت باشد زاده شاه محترم ای خدا جسم جانت جان غم
 خوشی یاری نکردم یاریت من فدای این تن کفایت
 بود در دلهای دونا نکیه تا قلعه بستم بر سینه ات
 شد غرا عیش تو هنگام سرور حسرت دامادیت بردی بکور
 شاه باز قدس کشتی ایفسوس میوه شد در اول شادی غمگین
 ماه خسارت چه شد چون بالا بود تقصیرت چه کشتی یا مال
 قاسم بودی بهمت غم کسار نیست دیگر از برادر یادگار
 اندر این دشت بلا غم شدم رفیقی و من همدم غم شدم
 نوح دیگر

نوح الوصل العباس

باز اقدام بیاد کر بلا کرم طوفانم بیاد کر بلا
 کر بلا آتش بجان انداخته ناله را و روز با غم ساخته
 رفتن عباس در شط فوات هر زمان ساز و مر اسیر افت
 غیر از آن اسکن در بر ضرب تشنه بود او مشک در دوش پر آب
 چون ز مشکش بخت لبش برین از خجالت او فاقدم صدر زین
 ای خدا حال دو عالم بمرسم که روم بی آب دیگر در حرم
 کودکان چشم انتظارند ای خدا انتظار آب دارند ای خدا
 بیکه از لب تشنگان شرمیده بود در حرم روی نکرد تا زنده بود
 آمد اندم ناله پر شور و شین کشنا گردید بر کوشی حسین
 رنید آمد در حرم با ضطراب دیدم گردیده قد آن جناب
 گفت خواجه رفت عجم زوت به برادر کشتم و بستم شکست
 قامت سر دوش هر تاخت نشست گفت یازیب بیایتم شکست
 ای برادر تو پریشانی چرا یا حسین سر در گریبانم چرا

یا رسول اللہ سب قتلہ طغیان بہین
 فتنہ کج ختمہ را بعد از در دور
 مکہ زن بر سجد موسیٰ کر فرعون را
 ال عمر را ذلیل آل کعبہ خان بہین
 یا رسول اللہ سر بردار از خاک حجاز
 خانہ اسلامیان بود از تو ویران شد بہین
 یا رسول اللہ بر فرزند ولادت حسین
 کر تک سیر کارائیک چہ زندہ بہین
 چہ ہیچ ہوشد بلند از رکبہ زکریا
 رویشد کہ دگفت ای عیسیٰ الی بہین
 اگر فرمودی چہی ہنہ اندر شان او
 در دنیا امان سر کشہ و حیرن بہین
 یا رسول اللہ فرزند غر خورش را
 کردن کج بر لب طابا طابا بہین
 یا رسول اللہ در قریب کوی حسین
 ہمچہ سچیل چندین نوحہ قرآن بہین
 یک طرف اخوان او امدادہ جان
 یک طرف اصحاب او در خاک غلغلان بہین
 کشتہ نوحہ نبی کریم یافت از طوفان
 کشتہ ما خرقہ در میان طوفان بہین
 کرد پس بعد از شکایت باندہ خود
 کہ بنا بیکساں میجرم نمودن بہین
 اربد چندین دست از خفہ تا کوفت
 سر بردار از خاک مارا میرسان بہین
 مادر اینجہ اقریب بہت برسان
 انتقام بخور از شاہ مظلومان بہین
 سینہ بر خاک از خون سر نہاں
 حشر طفلان نشا ناوک بر نہاں بہین
 جوہری ہر خطہ طوفان الکاثر آورد
 ز خاک خونین ہر ورق رنگین بخون عنواں بہین

قطع نسل کردن امیر ساج بنی امیه را جمیعاً در بکروز

شام شد خورشید خا و طلیس بر کشید	ز به دینا کرمی از چهره برقع کشید
دست قدرت بخیر بس از کفر و دنیا	مجلس دیگر زیست محضر دیگر کشید
از بر آمل مردن پنهان بر زهر کرد	ساغر بر اکان امام شنب بر کشید
دو زن آن کشیدند در قتل شمشیر	بسر اعدا ملت و فو زد و ساغر کشید
که خون تا ریخت شمشیر آخر نبرد	انتقام از آل عفر کشید
لیک عبرت بن و خوخواهی نکر کرد در دنیا	ظالم آخر بقتل ظالمان خنجر کشید
کو عطا آن بازوی جبر کشید	آنکه چون بر قتل بر خند و خیر کشید
آن غصه فرود و یک شمشیر گاه زدم	دست از فوق دیرین غصه فر کشید
و آن بلند خورشید شاهی که تر خاک	حلقه فرمان بری در کوه چاق کشید
شوم زهر او شمشیر عمام دین	آنکه چرخ از به که شمشیر بر کشید
کیست غیر از قدرت یزدان که ترها فتح	بیرق نصر من الله جانب خیر کشید
کیست جز دست خدا که اندر دم مرگش	جبریل از ضرب تیغش بر زمین شهب کشید
حامل بار زمین که اضا کفتم بدوش	کا و تهر را تواند مالک شتر کشید
لنگر افلاک کفتم عمل گفت ای میخورد	می تواند بار نه افلاک را قفسر کشید
تا نشد خود طبع آدم بود از جرم خویش	کی بر جوش عفو زدن خطا بطلان کشید
تا نیامد ناصه ای بخیر قدرت را بدیل	فوج که گشته ز قهر جگر سوی بر کشید

نامه اندر بنحیف حجب او اعلیٰ خست
بر سر احمد سپردی بر وزر زرم دست
با چنین قدرت نبود اندر زین کلا
سر برودن نادرده از کمره از کلا
خبر پاک که میوسید احمد ظالمی
زویکی در حیاتش آتش کین دگر
منت ایزد که مرگ از بنی عسکریان
ادعا خون بها قاسم واکبر نمود

خست که از از د ابراهیم بن کر کشید
چون هم کاسه را بر زیر بر کشید
ثم چون شمشیر بر دارای دین کشید
چنین شنان لشکر بر آن سلطان کشید
چشم پوشید از بنی خنجر بر آن کشید
عابدین را باقی تبار از بنی کشید
ز آنچه بود آن انتقام آل پیغمبر کشید
انتقام خون عباس علی اکبر کشید

غزل از شاه نعمت الله
منه جانش در تنگی دیده ام
صورتش را عین منصف دیده ام
دیده ام بنیای بر دی خوراک
لا جرم بنیاست یعنی دیده ام
مست و مجنون و دروغ کشیده ام
تا بیلد حسن الیله دیده ام
ذات مشرقی دارو آینه
هر چه را در یک سخن دیده ام
غیر معشوق نباید در نظر
عاشقان را که خسته دیده ام
تا محبت دیده بر زدم عشق
هفت دریا را چه سیل دیده ام

جان و دل را ز کمر او دیدم
دختر سپید ابروی دیدم
هر کسی طاعتش را دیدم
بایک از خدا او را دیدم
هر کسی طاعتش را دیدم
بایک از خدا او را دیدم
عاشقان مستند ما دلورانه ایم
خلف نمیدارند ما دلورانه ایم
ظاهر هست ما را خود بین
در کس لطف خود مر دانیم

صدت کجای از آب و کجای
در میان دایم معنی دانستم
چو کس وقت نشد سر را
ز آنکه همچون کج در ویرانیم
شمس زبانی تو در عشق
ز آنکه تو سر و قدر جانیم

مقدور منزل اول و کشتن بسیاری از دنیا طلبان کجاست
آن ملاک را انبیا و اولیا پروا ندانست
آنکه از شمشیر بالشت انس و جان غلبه کرد
تا بوی غالب شوند آل زمانه زدگشت
تا قدرتها میان و جد خون چاک
تا شود مجرم و جریب فوات از تیغ کفن
تا علی اگر شود صد باره در نزد پدر
تا خون قاسم بکشد و جان زدگشت
تا کند در کربلا از قتل فرزند خویش
مصطفی میر این طاق قبا زدگشت
تا شود از قصه قتل و صی مصطفی
چون کمان خم قدحیر الاوصیا زدگشت
تا کند کسیر پاشان در جبهه جاودان
و خضر خیر البشر خیر النساء زدگشت
تا بقدر نام از رخصه و پنجاه خرم
بر زمین جسم شهید کرمان زدگشت
تا شود از تیغ خورشید مظلومان حسین
با کلهی تشنه بدو صحرای قضا زدگشت
تا غل افکندن اندر گردن زین احبا
غلغل افتد و جرم کربا زدگشت
تا مبرج جایز نبیان قتلگه
هم زبان کرد و بشمر مجبیا زدگشت
تا شود کلوم بر تاجه غریبان سوار
سر بر بند و میان شقیات زدگشت
تا بمرزم نام سلطان مظلومان شوند
مصطفی کرمان خدا صاحب غر از زدگشت
تا شد شرافت اقامت جعفر و اکبر
عاضه شد نمایان بغیرا زدگشت
تا هفتی گفت ایندیج آینه جعد کن
و عده و قربان راه خدا زدگشت

تانوا خان بیل باغ مصیبت جرمی طبع کو هر بارش اقدار نواز نزدیک شد
 ذکر مصائب شل الشوقین ای بعد حسین و کیفیت تولد آن امام مظلوم علیه السلام
 اول در دست آغاز و خروش ابتدای محنت است ای اهل هوش
 دشت کوناگون بلاد و ران عشق بود اول چرخ میدان عشق
 کینه امیس بر قلبس دُون کرد آدم را به اجنت برون
 تازبان میکت اندر گام او بود حوا ذکر صبح و شام او
 شد به نوح از کوهر حوا صد بعد آدم تیر محنت را هدف
 آتش گرم جفا کاری شدند در پی پیغمبر آزاری شدند
 نوحش محشر بطوفان کرد رست کشتی قوم نجات خویش خوشت
 چون خلیل حق رسول متقی شد سیر نازم و دوستی
 عشق چون سوزنده آتش بر جزوت جرقه دارم که عاشق چون نجات
 فی فی از هستی تخت آمد برون بیخشی از آتش درت آمد برون
 مژده یا فاد و کوفه در رسید ساخت از بوی اصلافا کل بدید
 رفت چون پروانه در آتش درون شدند و از آتش برون
 چون دینج از جان نثار راه دوست با خلیل آمد بقربان گاه دوست
 کر ز بان شرف حق میکرد نو دشت در دل الفت حاجر کرد

مهربان

مهربان دل کریم در عالم نکوست
 مهربان قربان ره خدا
 عشق میکفتش که ایفرزانه مرد
 رنج و تاب از خشم همت تافتن
 حق ز پی آتش ارلام دارد
 ساهل یعقوب پیر ممتحن
 شد همای بلاد هر دو حی
 چون شد آتش هجر در اند
 گفت اندر طور موسی کلم
 جلوه فرما تسلی کن مرا
 شد زینجا خوش خوشتر مسار
 اینها هر یک بقدر حال خویش
 در کمان هر یک که پیش از بنیا
 چون عهد خاتم پیغمبران
 شد بفرزندی خیدرها مله
 هاتقی گفت ای بلاکش مردمان
 زمین سپر کمر و زهر احوال است
 لیک چون جادو در کیدل دوست
 از جهان ذبح عظیم آمد خدا
 زنده از کوی شهادت بر مکر و
 عافلی از لذت جان با حق
 از وصال مادر اورا گام دارد
 اشک حسرت ریخت و بیدار شد
 شد بلاکش نامش از زندگانی
 دیده بریدار یوسف کرد باز
 طالب دیدارم ای حی قدیم
 مست صربهای تجلی کن مرا
 تخیل ارفی لنی توانی دارد بار
 شسته دست از خویش از اموال خویش
 بر کسی نازل نخواهد شد بلا
 دختر پیغمبر آخر زمان
 کاندش لعبای حور قابل
 ای ندیده از بلا نام نشان
 تا بلاستان مادر فاعله است

این پسر بشد حسین تشنه لب
 این کل از کلهای باغ فاطمه است
 این پسر از بس ستم خواهد کشید
 قتل بجای را قلم خرد کشید
 هر بلاکش نشود داسان خرد
 ان ملا را این پسر بر جان خرد
 این پسر را در زمین کر بلا
 چون زند ساق بمیخانه صلا
 با ده خم خم ریزد اندر جام او
 ز بهر محنت تنج سازد کام او
 این شجاع از نور احمد منجلی است
 خود ولی این طفل از نسل ولی است
 این پسر از آل عقل اول است
 انیولایت از نبوت افضل است
 چون معنی از باغ حبت پاکشید
 چند روزی فرقت خوا کشید
 ظلم کرد ابله بس شوم نترشدش
 از غم عباس که خم شد قدش
 در خراب آباد این ویزانه دیر
 نوع طوفان دید اما بهر غیر
 این پسر کشتیش طوفان شود
 از دم شیر قربان شود
 در ازل چون شادی غم گشت دین
 بهر ابراهیم و شاه دین حسین
 بر جلیل و جبرین غم زده
 شد کل آتش کستان آتشکده
 کردند مقول فرزند خلیل
 شد علی اگر تیغ کین قاتل
 ریخت کرد چشم فرعون لیتیم
 این کلیم تشنه لب بیکس کشید
 اخگر مرگ آتش قهر کلیم
 غارت عدوان شود اموال او
 کرد از فرعون این امت یزید
 سیل اعدا خورند اطفال او
 دهر تر نهر

دهر تر نهر را شود در کوفه خوار
 سر بر بند برشته کرد و سوار
 خانه ایمان فروریزد ز هم
 در وجود آید چه این طفل از نعم
 هم نمک باشد بزخم خاکین
 هم کند خون و دل افلاکین

حلیقه

در بیان محقری از سر ارجح و طهقت خانه که در حجر الاسودت شخص شامی از حضرت امیرالمؤمنین
 سؤال نمود که سر آنکه خانه کعبه را ام القری می نامند چه است حضرت فرمود هر تمام زمین عالم
 از زیر آن کشیده شده است و آن اقل القعه است که با مرصع از نخل شده از یکبار پدید آمده
 سبز تنه از حضرت ثامن الائمه سؤال کرد که سر آنکه خانه کعبه در وسط زمین واقع شده چه است
 فرموده بر آنکه در وقت واجب شدن آمدن مکلفین بسوی آن خانه از اهل مشرق و مغرب
 یکسان آنکه بهر یک از آنکه در وقت واجب شدن آمدن مکلفین بسوی آن خانه کعبه چهار رکعت است
 که در مقابل بیت المعمور و در مقابل عرش و در برابر هر یک از آنها چهار رکعت است
 و سر آنکه از زمین خانه کعبه باید طواف نمایند در اطراف آن است که بیت الصراف و بیت المعمور که
 در سهان چهارم و ششم است هر روز طواف نماید ملائکه در دور آنها طواف نمایند و دیگر استغفار بخوانند
 لهذا نه از نخل در زمین هم خانه کعبه را مقبر فرموده که نه کانی او در اطراف خانه طواف نماید و پس از دعا
 و استغفار حوائج خود را از خداوند بخوانند حلیقه و سر آنکه باید حجاج حج الاسود را ببوسند
 آن است که حضرت صادق علیه السلام فرموده که آن ملک بود که در طواف مقبر بن و محبت او بخت و مال او
 زیادتر از سائر ملائکه بود و در محبتی است از بختی که با فاعله القیه در روز قیامت محسوس کرد
 بصورت اول و شهاب و تابد از سر که یکبار رفته اند بسوی او و بخیر بنموده اند و بعد از شهاب
 و او انودنی اما نتواند را حلیقه و سر آنکه صفار صفا می نامند آن است که حضرت صادق

فرموده که آن الله صلی الله علیه و آله و سلم گفتند که از اسم آدم و ستر اینکه مرده مرده
 میباید مرده گرفته شده است از اسم مرده و ستر اینکه حجاج میباید مرده باشد و مرده
 سعی نماید آنکه که حضرت عا جبر بر آفاق آب برای حضرت اسمعیل مرتبه از روی حاکم
 نامیده شده بصفا در بعضی از مسافت آن تا مرده بطریق خطراب و مرده آمده و ستر
 لهذا باید حجاج میباید مرتبه سعی مابین صفا و مرده بنماید و ستر اینکه آب زمزم را از زمزم
 میباید آنکه که با مرده اند آن آب از زیر قدم حضرت اسمعیل جاری گردید حضرت عا جبر
 اطراف آنرا قدری خاک ریخت و فرمود که این بود که ستر و از این جهت آن را آب
 میکنند و ستر اینکه روز ترویج را ترویج میباید آنکه که حضرت آدم با مرده در آن
 رفته و ترویج نموده و ستر اینکه زمین مرده را در دلف میباید آنکه که حضرت ابراهیم
 نزد یک بسوی آن شده و توبه نموده بآن و ستر اینکه مشعر را مشعر میکنند آنکه که حضرت
 ابراهیم در عالم رؤیا مأمور شده بود که حضرت اسمعیل و ستر اینکه منی را منی میباید
 آنکه که حضرت ابراهیم مشغول بود حضرت اسمعیل شده و فدای آنرا از زمین جده است
 که حجاج باید قربانی نماید و ستر اینکه حجاج باید حرمی بمرات نماید آن بود که شیطان
 آمده و در وقتیکه حضرت ابراهیم را در محقق گذارده اند اقامت نماید امر شده که آن را
 سنگ باری آن نماید در ستر موضع رمی بمرات و ستر اینکه عرفات را عرفات میباید
 این بود که حضرت آدم و حواء در آن زمین یکدیگر را یافته اند و عاریتی یکدیگر کرده اند
 حلیقه اعلا یا اخوانه بداندی برادرانی که در مقصود از تحقیق و ذکر فضیلت مک و اسرار
 حج آنست که حجاج قدر بداند و از روی اخص و لسان صدق در مواضعیک و عا جبر است
 در مک و عا جبر رسیدن بطقاء اما عصر و آن بازده موضع است یکی در آنکه که یکری
 زیرا و آن طای و یکری در نزد حاکم و یکری در نزد و یکری میباید و یکری در نزد مقام حضرت
 ابراهیم و یکری در نزد حاکم و یکری در نزد و یکری در نزد و یکری در نزد و مرده
 و یکری و صفا و یکری بی صفا و مرده و یکری در بین رکن و مقام و یکری بمنی و یکری بمشعر و یکری
 بعقبات لهذا در مقام عا جبر و عا جبر را که حج جمیع مقام است ذکر نموده

حلیقه

در بیان فضیلت بیت المقدس و ذکر شاهد و ستر و مقامات آنست که در بیت المقدس و اطراف
 آن پیشه و تفصیل آن از قراریست که بطریق مختصرا ذکر میکنم و در آنجا و در خصوص فضیلت آن
 آنجا میباید که بخیر نموی که در حدیث فضیلت مک ذکر کردید که آنحضرت فرموده که هر یک که از
 بیت المقدس بگذشت و عا جبر است با پا نصد تا که در مساجد دیگر غیر از مسجد الحرام و مسجد نبویه
 لهذا بسیار سزاوارست که از زمین بیت المقدس پس از فراغ از اعمال حج بر وجه صحیح که نتیجه
 و آثارش ترک معاصی و احوال خدا شناسی و طاعت پر شدن عظمت و جلال الهی است و تعلق
 بقصد زیارت اشرف کائنات ۳۳ و فاطمه زهرا و ائمه که در بقیع مدفونند و بقصد سائر
 شهداء و غیره که در مدینه اند شد حال نمایند و در آن مشاهد منوره از دعا نمودن بر سر ظهور
 زمان و لقاء آنحضرت فراموش ننمایند و بعد از آن شد حال نموده و از روی پیغمبر و سائر
 نیکان و بزرگان که در دمشق مدفونند تمام آنها را زیارت نمایند و حوائج و دعا بر امر لقاء
 و ظهور امام عصر روحی فدا له امر امر سهلی بشمارند و از شام شد حال نمایند بسوی بیت المقدس
 و پس از شرفی شدن ده روز در آن محل شریف بمانند و بشتابند و مقاماتیکه در بیت المقدس
 و اطراف آن پیشه برونند و بعد از فراغ از هر عملی حوائج مذکوره را از خداوند جل شانه
 مسئلت نمایند تا انشاء الله بقبول نماید و باطن خود را اصلاح نماید و قطع غلّه و منصف بصفت
 کمال انقطاع شده باشند جمال نورشید مثال اقیه الله فی الارضین حسب العصر و الا و الا
 ارواح و ارواح العالمین فدا له را زیارت نمایند **حلیقه و خصوص**
 و مقاماتیکه در بیت المقدس پیشه تفصیل آن از قراریست که ذکر میکنم و در آنجا و در خصوص مکان
 ممتاز بیت المقدس مکانیت که پیغمبر صلی الله علیه و آله در آن مکان نماز خوانده اند
 در آن شب که با مرده اند و در جنت عظمیه آنحضرت را بمعراج برده اند و مقام حیکر
 انصاف مقامیت که حضرت اشرف کائنات در شب معراج در آن مقام نماز خوانده اند
 و آن مقام در قبه واقع است که آن قبه را قبه حضرت رسول نامند و آن در پشت

قبه صحه واقع است و در وقت میرون آمدن حضرت رسول صحه از بر سر حیات آنحضرت
 برخاسته پس آنحضرت دست مبارک خود را بجهه کدله و حجه بجای خود برگشته
 و مقام دیگر انصاف مقام حضرت خاتم النبیین است و آن مقام در بیت اللحم واقع است
 و حضرت رسول در شب معراج بآن مسجد رسیده و هر رکعت نماز در آنجا بجا آورده
 و مقام دیگر که مقام جبرئیل علیه السلام است و آن قبه و مقام در نزدیکی قبه حضرت رسول
 واقع است و مقام دیگر قبه است مشهور بقبه سلسله معروف است که آن سلسله را
 حضرت داود و اسوین است و گویند که ظالم و عاصرا دست بآن سلسله نتواند رسانید
 و مقام دیگر مقامیست که داود و اسوین در آن نماز خوانده و آنرا محراب داروینند
 و آن محراب در جامع بیت المقدس واقع است و مقام دیگر مقامیست که در حضرت
 سلیمان بر آن نصب گردیده و حضرت سلیمان بر آن می نشسته و آن مقام در
 جامع بیت المقدس واقع است و آن شاه آله حجج و در ولید نماز و دعا در این
 چهارده مقام یک در میان و هشتم دیگر که دید زیارت نماید
 حرم مطهر حضرت ابراهیم خلیل الرحمن علیه السلام است و آن حرم مشهور شش فرسخ از
 بیت المقدس دور است و سزاوارست که زیارت آن حرم خداوند جلالت عظمت
 از حج و زائرین ترک نکند و بآن حرم و مقام شریف رفته بعد از زیارت آنحضرت
 و نماز زیارت حوائج مذکوره و غیره را از خداوند جلالت عظمت طلب نماید و مقام دیگر
 در آن بقعه است و آن مقام محل دفن حضرت اسحق فرزند حضرت ابراهیم است و مقام
 در آن بقعه است و آن مقام محل دفن زوجه حضرت اسحق میثا و زیارت نمودن
 آنها شایسته و سزاوارست و مقام دیگر که در دست چپ قبله واقع است
 در خانه دیگر محل دفن ساره زوجه حضرت ابراهیم میثا و مقام دیگر قدریکه
 از این دو خانه بگذری بر دست راست قبر حضرت یعقوب نبی میثا و مقام دیگر
 که در مشهد خلیل الرحمن واقع است یعنی در زمین مخصوص کودی است با وسعت
 که خانه

که خانه حضرت یوسف بوده و فعلاً قبه عظیم ساخته اند و قبر حضرت یوسف در وسط آن
 قبه میثا پس از مشرف شدن تمام مقامات و مشایخ دیگر که گردیدند نماز زیارت و دعا
 هر یک از حج و زائرین از دعا نمودن و حج و احادیث بر سر خدا و مقام عصر و لقاء
 آنحضرت دعا و حق احوال دینی فراموش نگذارند فرمود و در آن مسجد محل
 و مقامیست که حضرت حمزه در آن محل نشسته و آثار فرو رفتن سپهریکه بر کتف داشته
 خطی است

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
تاسیس ۱۲۹۲ هجری شمسی

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
تاسیس ۱۲۹۲ هجری شمسی

۲۳۹

